

PRÍČE SOLOMUNOVE

januar, februar, mart 2015.

Sadržaj:

1. Poziv mudrosti	5
2. Slušanje	13
3. Pitanje života i smrti	21
4. Božanska mudrost	29
5. Blagoslovi namenjeni pravednima	37
6. Nije uvek sve onako kako izgleda	45
7. Ukrotiti jezik	53
8. Reči mudrosti	61
9. Jedan Zakonodavac i Sudija	69
10. Iza maske	77
11. Živeti verom	85
12. Molitva, izlečenje i obnovljenje	93
13. Žene i vino	101

Priče Solomonove

Autor: Žak Dukan

Broj: 1/2015.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

www.subotnaskola.org

Odgovara:

Igor Bosnić, Beograd, Radoslava Grujića 4

Prevod: Dragana Todoran

Lektura: Tomislav Stefanović

Izdaje:

TIP Preporod, Beograd

Za izdavača:

Dragan Pejovski,

11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

Tabele zalaska Sunca priprema: mr Radomir Grujić

Štampa: Euro Dream, Nova Pazova, 2014.

Tiraž: 1200

© [2013] Generalna konferencija Hrišćanske adventističke crkve*. Sva prava pridržana. Nijedno lice ili ustanova ne može da menja, prepravlja, prilagođava, prevodi, reprodukuje ili objavljuje nijedan deo biblijske pouke bez prethodnog pismenog odobrenja Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve*. Odeljenske službe Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* su ovlašćene da se pobrinu za prevod biblijske pouke, u skladu sa posebnim smernicama. Autorska prava takvih prevoda i njihovo objavljivanje i dalje su u nadležnosti Generalne konferencije. Izrazi »Hrišćanska adventistička«, »Adventistička« i logo sa plamenom su registrovane oznake Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* i ne mogu se koristiti bez prethodnog odobrenja Generalne konferencije.

UVOD

REČI MUDROG ČOVKA

U mnogim biblijskim knjigama sačuvane su duboke duhovne i teološke istine, ali u Pričama Solomunovim nalazimo praktične i korisne savete za svakodnevni život.

Kratke, uravnotežene, poetične, britke i često duhovite poslovice sveopšteg su karaktera, lako se pamte, ukazuju na suštinu, ponekad uspješnije od rečitih govora i oštih rasprava.

Na primer: »Idi k mravu, ljenivče, gledaj putove njegove, i omudraj.« (Priče 6,6) Ili: »Bolje je živjeti u zemlji pustoј nego sa ženom svadljivom i gnevljivom.« (Priče 21,19) Ili: »Ako je gladan nenavidnik (neprijatelj) tvoj, nahrani ga hljeba, i ako je žedan, napoj ga vode. Jer ćeš živo ugljehlje zgrnuti na glavu njegovu, i Gospod će ti platiti.« (Priče 25,21.22) Ko može da zaboravi ovakve slike?

Priče Solomunove svedoče o mudrosti koju su čuvali mnogi naraštaji. Smatra se da su pisci car Solomun (Priče 1,1-9.18; 10,1-22.16; 25-29); nepoznati »mudri čovek« sa drevnog Bliskog istoka (Priče 22,17-24.22; 24,23-34); i Agur, koji nije pripadao izrailjskom narodu (Priče 30,1-33). U knjizi je čak potvrđen doprinos cara Jezekije u sakupljanju priča (Priče 25,1). Takođe, u nekim slučajevima, knjiga odražava tekstove sa drevnog Bliskog istoka, naročito iz starog Egipta.

Ipak, biblijska knjiga Priče Solomunove predstavlja Božju reč, zato što su božanskim nadahnućem pisci spojili svoje zapisane tekstove. Iako se Bog retko jasno spominje u tekstovima, On je uvek prisutan: kada smo na pijaci, kada govorimo, jedemo, pijemo, radimo, kupujemo, prodajemo, družimo se. Bog koji se javlja u Pričama nije samo Bog vernih osoba, bilo da je u pitanju sveštenik ili vernik koji sedi u crkvenoj klupi. Božanstvo je ovde prikazano u radnoj odeći.

Priče Solomunove, takođe, otkrivaju šta znači bojati se Boga (Priče 1,7; 31,30), ne samo u Crkvi, već u svakodnevnom životu, zato što način našeg života govori glasnije od našeg propovedanja, molitve, čak i žrtve (Priče 28,9; 15,8).

Prema Pričama Solomunovim »mudrost« se otkriva kada na »svijem putevima svojim« imamo Gospoda na umu (Priče 3,6); odnosno, mudrost predstavlja život vere i poslušnosti.

Čitajući Priče Solomunove naučićemo kako da postanemo mudri, istinski mudri, u praktičnom smislu. One odgovaraju na sledeća pitanja: Kako i čemu da poučavamo svoju decu? Kako možemo biti srećni i uspešni? Zašto imamo poteškoće sa novcem? Kako možemo dobiti unapređenje na poslu? Kako možemo da se odupremo telesnim iskušenjima? Kako možemo da se izborimo sa svojim gnevom?

Konačno, mudrost se ne odnosi isključivo na intelektualne sposobnosti. Naprotiv, osoba koja je sigurna u svoje umne sposobnosti u najvećoj je opasnosti da se izvrgne ruglu, zato što i najmudriji čovek zna veoma malo. Neki ljudi smatraju sebe toliko mudrima da ne osećaju potrebu za sticanjem daljeg znanja. Međutim, uslov da bismo stekli mudrost je biti ponizan, osećati potrebu za mudrošću i zatražiti je.

Priče Solomunove duboke su i bogate u svojim poukama, i bave se različitim temama. Morali smo da odaberemo samo neke od njih. Nismo u prilici da ih sve proučimo, iako su sve vredne proučavanja i molitve.

Žak Dukan je profesor jevrejskog jezika i Starog zaveta. Radi kao direktor Instituta jevrejsko-hrišćanskih studija na adventističkom Teološkom fakultetu, na Univerzitetu Endrus. Poreklom Francuz (rođen u Alžiru), Dukan je doktorirao na odseku za jevrejski jezik na univerzitetu u Strazburu i stekao diplomu doktora teologije na Univerzitetu Endrus.

POZIV MUDROSTI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 1-3; 1. Mojsijeva 1,1; 2. Mojsijeva 19,16; 20,20; Priče 11,30; 13,12; 15,4.

Tekst za pamćenje: »Početak je mudrosti strah Gospodnji; ljudi preziru mudrost i nastavu.« (Priče 1,7)

Još od vremena postojanja vrta u Edemu sve do danas, koren ljudske nesreće leži u pogrešnom izboru. »Čovek je sve izgubio, jer je odlučio da radije sluša obmanjivača nego Onoga koji je Istina, koji Jedini sve zna. Mešanjem dobra i zla čovekov um postao je pomućen.« (Elen Vajt, Vaspitanje, str. 25. original)

Priče Solomunove mogu nam pomoći da ispravno odlučimo, da izaberemo Božji put, a ne put obmanjivača. Kada otac ili majka razgovaraju sa svojim detetom, ne samo da ga upozoravaju da ne učini pogrešan izbor, već ga ohrabruju da izvrši pravi. To je veoma važno zato što naš izbor u doslovnom smislu predstavlja pitanje života i smrti.

Prva tri poglavlja Priča Solomunovih otkrivaju ovaj metod vaspitanja. Nakon što je objasnio cilj ove knjige: »Da se poznaje mudrost« (Priče 1,2), i izložio glavno načelo knjige: »Početak je mudrosti strah Gospodnji« (Priče 1,7; uporedi: Priče 9,10), autor se bavi različitim temama, od upućivanja reči opomene da ne ljubimo ludost do pozivanja da odgovorimo na poziv nebeske mudrosti.

Tekst u 1. poglavlju Priča Solomunovih od 1. do 6. stiha, koji započinje sledećim rečima: »Priče Solomuna sina Davidova, cara Izrailjeva«, uspostavlja vezu između Priča i 1. O carevima 3,5-14. U 1. Knjizi o carevima (kao i u Pričama Solomunovim), Solomun je predstavljen kao sin koji traži mudrost od Boga. Pored toga što je u obe knjige oslovljen kao »sin Davidov«, u oba teksta javljaju se sledeće značajne reči: »razum«, »mudrost«, »sud«. Ova podudaranja ne samo da potvrđuju da je Solomun napisao Priče, već i da se ta knjiga bavi ljudskom potragom za Božjom mudrošću.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 1,7. Šta je mudrost? Šta je »strah Gospodnji«? U kakvom su odnosu ova dva pojma?

»Mudrost« je ovde određena kao versko iskustvo. Povezana je sa strahom Gospodnjim. Ova važna ideja u jevrejskoj religiji predstavlja ključ za Priče Solomunove. Ne samo da se javlja više puta, već uokviruje celu knjigu (Priče 1,7; 31,30).

Strah Gospodnji nema nikave veze sa sujevnim i detinjastim strahom od božanske kazne. Njega treba shvatiti kao snažnu svest o Božjem ličnom prisustvu svuda i u svako vreme. Strah Gospodnji obeležio je reakciju naroda prilikom Božjeg otkrivanja na Sinaju (2. Mojsijeva 19,16; 20,20), kao i njihovo obavezivanje prilikom sklapanja zaveta sa Bogom da budu verni i da vole Boga (5. Mojsijeva 10,12).

Ukratko rečeno, bojati se Boga znači biti veran i voleti Boga.

Izjava da je »početak mudrosti strah Gospodnji« znači da mudrost potiče iz »straha«. Reč »početak« na jevrejskom jeziku (reshit) usmerava našu pažnju na uvod izveštaja o stvaranju (1. Mojsijeva 1,1). Znači, prva pouka o mudrosti odnosi se na shvatanje da je Bog naš Stvoritelj, Onaj koji nam daje život i koji je uvek pored nas – Bog ljubavi, pravde i otkupljenja (Jovan 3,16; Psalam 89,14; Jevrejima 9,12).

Rečeno nam je da ljubimo Boga i da Ga se bojimo. Kako se ove dve misli odnose na vaše iskustvo sa Gospodom?

PRAVO VASPITANJE

Pročitajte tekst iz Priča Solomonovih 1,8-19. Koja su dva suprotna načina »vaspitanja« predstavljena u ovim stihovima? Šta je njihova osnovna poruka, ne samo za roditelje, već za svakoga ko se boji Gospoda?

Vaspitanje je, pre svega, porodično pitanje. Pravo vaspitanje najpre primamo od roditelja. Ono se u ovim stihovima spominje kao »nastava« i »nauka«, dok se u nekim prevodima na engleskom jeziku javlja i reč »zakon«. Jevrejska reč »zakon«, tora, znači »smer«. Roditelji treba da upute svoju decu u pravom smeru. Suprotno tome, druga vrsta »vaspitanja« nije imenovana. Prosto se navodi kao glas grešnika, koji vodi u pogrešnom smeru.

»U svojoj mudrosti Gospod je odredio da porodica bude najveća vaspitna ustanova. Vaspitanje deteta treba da počne u domu. To je njegova prva škola. Tu će ono od roditelja dobiti pouke koje će ga voditi celog života...Uticaji porodičnog vaspitanja su sila koja odlučuje između dobra i zla... Ako se dete u domu pravilno ne vaspita, sotona će ga vaspitati preko svojih oruđa.« (Elen Vajt, *Temelji srećnog doma*, str. 182. original)

Najbolji dokaz u korist porodičnog vaspitanja su njegovi rezultati, odnosno karakterne vrline, koje su poput ukrasa na nečijoj glavi ili oko vrata. U bliskistočnoj kulturi deca su nasleđivala dragocene ogrlice i narukvice od svojih roditelja kao vredno nasledstvo. Vaspitanje je važnije od materijalnog bogatstva. Vreme provedeno sa decom biće od mnogo veće vrednosti za njih, nego vreme koje provedete na radnom mestu. Osvrtanje na grlo i glavu, odnosno nečije lice, ukazuje da će vaspitanje oblikovati ličnost deteta. Kada je grešnikov i bezumnikov put u pitanju, spominju se samo noge (Priče 1,15), kao da je zalutalo dete izgubilo svoj identitet.

Kako možemo da se odupremo iskušenjima koja kultura, društvo, prijatelji, čak i porodica stavljaju pred nas?

POZIV MUDROSTI

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 1,20.21. Kako je mudrost ovde prikazana? Koje reči upućuje?

Dok grešnici »zasjedaju« i »vrebaju« (Priče 1,11.18), mudrost »viče na polju« (Priče 1,20), »u najvećoj vrevi viče« (Priče 1,21), i »govori svoje besjede«. (Priče 1,21) Mudrost je ovde personifikovana i obraća se ljudima na ulici. Svima nudi svoje savete u vezi sa svakodnevnim životnim poslovima. U vrevi i buci koju stvaraju mnogi prodavci prodajući svoje proizvode, poziv koji mudrost upućuje mora biti glasan, jer se u suprotnom neće čuti od buke koju stvara toliko drugih glasova.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 1,22-32. Šta je posledica odbacivanja mudrosti?

Ljudi ne odbacuju mudrost zbog mudrosti kao takve, već zbog prirode svog karaktera. Oni koji odbacuju mudrost opisani su kao oholi i prezrivi (Priče 1,25; uporedi: Priče 1,30), koji smatraju da poseduju veće znanje od drugih. Po njima mudrost je za naivne i priproste. Međutim, oni koji odbacuju mudrost naivni su i priprosti; oni su bezumni koji »mrze na znanje«. (Priče 1,22; uporedi: Priče 1,29)

Oni koji odbacuju mudrost požnjeće plodove svog odbacivanja. Odbivši da izaberu strah Gospodnji, »nasitiće se savjeta svojih«. (Priče 1,31) Kada odbacimo mudrost koja je odozgo, često prihvatamo laži i neistinite priče koje sami izmišljamo, ili laži i neistinite priče koje nam drugi nude. Na ovaj način, Boga zamenjujemo idolima. Ironično je to da su oni, koji preziru religiju, i ismevaju one koje smatraju naivnima i priprostima, često praznoverni, koji pridaju važnost onome što je kratkotrajno i beskorisno, i što na kraju ne može da zadovolji najosnovnije potrebe srca.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 1,33. Kakvo obećanje i nadu nalazimo u ovom stihu? Kako se ovo obećanje odnosi na naše lično iskustvo?

PREDNOSTI KOJE MUDROST DONOSI

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 2,1-5. U kojim uslovima možemo da razumemo »strah Gospodnji«? Kakve odluke treba da donesemo o tom pitanju?

U tekstu je tri puta upotrebljena reč »ako«, označavajući tri stupnja u razvoju vaspitanja. Prvo »ako« ukazuje na pasivni stupanj u obliku slušanja; odnosno, prijemčivost i pažnju prilikom slušanja reči mudrosti (Priče 2,1.2). Drugo »ako« ukazuje na aktivni odgovor u vidu podizanja glasa i prizivanja mudrosti (Priče 2,3). Treće »ako« prikazuje revnu uključenost u traženje mudrosti kao što bismo tražili »sakriveno blago«. (Priče 2,4)

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 2,6-9. Koje uslove treba da ispunimo da bismo shvatili pravdu? Kakvu odgovornost Bog ima u našem prihvatanju mudrosti?

Zapazite da izraz »Gospod daje« u 6. stihu odgovara izrazu »poznanje Božje naći ćeš« u 5. stihu. Mudrost je, kao i spasenje, Božji dar. Kao što prethodni tekst opisuje proces koji se odvija u čoveku, ovaj tekst opisuje božansko delovanje: On daje mudrost, On štiti i čuva put pravednika.

Pročitajte tekst u Pričama Solomunovim 2,10-22. Šta se događa kada se mudrost konačno useli u srce?

Grupa reči »kada dođe mudrost u srce tvoje« označava sami vrh obraćenja. Tada ne samo što ćemo uživati u znanju Gospodnjem, već ćemo doživeti prijatno iskustvo u svojoj duši (Priče 2,10.11). Bićemo, takođe, sačuvani od zla puta (Priče 2,12), od zla koje zavodi (Priče 2,16) i hodaćemo stazama pravedničkim (Priče 2,20).

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 2,13.17. Šta predstavlja prvi korak prema zlu i kuda on vodi?

Iako smo grešnici, ne moramo da podlegnemo zlu. Oni koji su se našli na pogrešnom putu morali su prvo da napuste ispravan put. Zlo se zato najpre shvata kao nedostatak vernosti. Greh počinje neprimetno i bezazleno, ali posle izvesnog vremena grešnik ne samo da čini zlo, već i uživa u tome.

Šta činjenica da uživate da činite zlo govori o vama? Ili što je još gore, šta će biti ako to više ne smatrate zlom?

NE ZABORAVITE!**Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 3,7. Koja nam zamka preti ako mislimo da smo mudri?**

Biti mudar u sopstvenim očima znači biti u zabludi da nam Bog nije potreban da bismo postali mudri. Ovo je beznadežna situacija. »Više ima nadanja od bezumnoga nego od njega.« (Priče 26,12) Zatim, mudrost je ponovo opisana kao verska posvećenost. Biti mudar znači držati Božje zapovesti (Priče 3,1), pokazivati »milost i istinu« (Priče 3,3) i »uzdati se u Gospoda«. (Priče 3,5) Mudrost obuhvata blisku zajednicu sa Bogom. Zapazite da se reč »srce«, koje označava mesto u kome dajemo svoj lični odgovor Božjem uticaju, ponavlja više puta (Priče 3,1.3.5). (Srce je već bilo spomenuto u Pričama 2,10. kao mesto u koje mudrost treba da uđe.)

Pročitajte tekst u Pričama Solomunovim 3,13-18. Kakvu nagradu primamo sa darom mudrosti?

Mudrost donosi život i zdravlje (Priče 3,2.8.16.18.22). Jedna od najsnažnijih slika, koja je nekoliko puta ponovljena u knjizi (Priče 11,30; 13,12; 15,4), jeste obećanje o »drvetu životnom«. (Priče 3,18) Ova metafora ukazuje na vrt u Edemu. Pod tim obećanjem se ne podrazumeva da će primanje mudrosti omogućiti večni život; već da kvalitet života sa Bogom, u kome su naši prvi roditelji uživali u edemskom vrtu, do određene mere može biti obnovljen. Kada živimo u zajednici sa Bogom, primamo određene nagoveštaje o Edemu i što je još bolje, stičemo nadu u obećano obnovljenje ovog izgubljenog carstva (vidi: Danilo 7,18).

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 3,19.20. Zašto je potreba za mudrošću toliko važna?

Iznenadan osvrt na izveštaj o stvaranju kao da ne odgovara ovom okviru. Ipak, oslanjanje na mudrost prilikom stvaranja potvrđuje izjavu iz 18. stiha, po kojoj su mudrost i drvo života povezani. Ako je Bog mudrošću stvorio nebo i Zemlju, onda mudrost nije nevažna. Polje delovanja mudrosti ima kosmički karakter i prevazilazi granice našeg zemaljskog postojanja. Mudrost se tiče i našeg večnog života. Ovo gledište, takođe, postoji i u obećanju kojim se završava tekst u 3. poglavlju: »Mudri će naslijediti slavu.« (Priče 3,35)

ZA DALJE PROUČAVANJE

Pročitajte sledeće tekstove: Elen Vajt, poglavlje »Sakriveno blago«, str. 111-114. original, u knjizi Pouke Velikog Učitelja; »Blagoslov u domu«, str. 334. original, u knjizi Poruka mladima; »Proučavanje životnih procesa u organizmu«, str. 197.198. original, u knjizi Vaspitanje.

»Mladi treba da shvate duboku istinu koju sadrži biblijska izjava da je u Bogu »izvor životu«. (Psalam 36,9) On nije samo Začetnik svega, već je i život svemu što živi. Njegov je život koji primamo u sunčevoj svetlosti, u čistom, svežem vazduhu, u hrani koja izgrađuje naše telo i održava našu snagu. Njegov je život kojim živimo, iz sata u sat, iz trenutka u trenutak. Ako nisu izopačeni grehom, svi Njegovi darovi donose život, zdravlje i radost.« (Elen Vajt, Vaspitanje, str. 197.198. original)

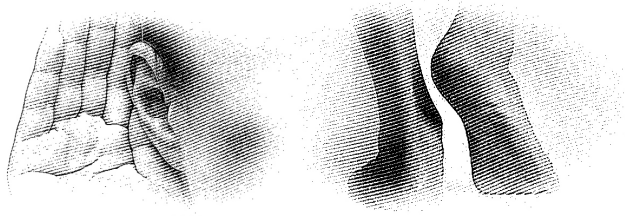
»Mnogi imaju utisak da je posvećenje Bogu štetno po zdravlje i prijatno osećanje potpunog zadovoljstva u društvenim odnosima. Međutim, oni koji hodaju stazom mudrosti i svetosti shvataju da je 'pobožnost korisna za svašto, imajući obećanje života sadašnjega i onoga koji ide'. Oni uživaju u pravim životnim zadovoljstvima.« (Elen Vajt, *The SDA Bible Commentary*, 3. sveska, str. 1156)

ZA RAZGOVOR:

- 1. Kakva razlika postoji između mudrosti i znanja? Kako je moguće da neko ima veliko znanje, ali ne i mudrost?**
- 2. Razmišljajte o ideji »strah Gospodnji«. Ako »u ljubavi nema straha« (1. Jovanova 4,18), kako možemo da se bojimo Gospoda i da Ga volimo? Kako možemo da smirimo napetost koja vlada između pravde i ljubavi u »strahu Gospodnjem«?**
- 3. Zašto je biti »mudar u sopstvenim očima« stanje koje predstavlja opasnost, naročito kada uzmemo u obzir koliko je ljudsko srce iskvareno, i koliko je lako pribeći racionalizaciji svakog oblika ponašanja? Setite se onih koji su racionalizovali najgore oblike ponašanja. Kako možemo biti sigurni da i mi ne činimo isto?**

SLUŠANJE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 4; 1. O carevima 3,9; Matej 13,44; Priče 5; 1. Korinćanima 10,13; Priče 6,1-19.

Tekst za pamćenje: »Mjeri stazu nogama svojim, i svi putevi tvoji neka su poravnjeni. Ne svrći ni nadesno ni nalijevo, odvraćaj nogu svoju oda zla.« (Priče 4,26.27)

Istraživanjima je izveden zaključak da sluh utiče na hod i da čak i ravnoteža zavisi od toga koliko dobro čujemo. Na taj način pouke ili vaspitanje, odnosno ono što čujemo, značajno utiče na način našeg života. »Mudrost je glavno«, zapisano je u Pričama Solomunovim 4,7.

Međutim, koliko god da su pouke dobre, učenik mora da obrati pažnju na njih. Stari egipatski učitelj nije bez razloga zapazio da se »uho dečaka nalazi na njegovim leđima, zato što sluša samo kada dobije batine«. (U egipatskoj umetnosti učenik je često bio prikazivan sa velikim ušima na svojim leđima.)

Nije dovoljno samo znati šta je dobro a šta zlo, već kako izabrati dobro a ne zlo. Mudro postupanje ogleda se u slušanju odgovarajućih pouka i poštovanju svega što smo naučili, da ne bismo krenuli u pogrešnom pravcu.

SLUŠAJTE!

Pročitajte 4. poglavlje iz Priča Solomunovih. Kakvu praktičnu istinu pronalazimo u ovom tekstu i kako je možemo primeniti u svom ličnom životu u težnji da budemo verni Bogu?

Čin »slušanja« označava prvi korak u vaspitanju. Prema tradicionalnom shvatanju Jevreja sedište mudrosti ili razuma ne nalazi se u umu, već u ušima. To znači da pre nego što pokušamo da rešimo određeni problem, potrebno je prvo da ga čujemo. To znači da treba da slušamo. Kada Solomun traži mudrost, on posebno traži »srce razumno«, u doslovnom prevodu »srce koje sluša«. (1. O carevima 3,9)

Znači, prvi vid mudrosti je »slušanje«, što ukazuje da mudrost potiče iz spoljašnjeg izvora (u ovom slučaju od roditelja). Mudrost ne možemo sami otkriti. Samoizgrađivanje pojedinca je nemoguće ostvariti u okviru biblijske mudrosti. Mudrost je prvenstveno nešto što primamo, ne nešto što oblikujemo svojim veštinama ili što otkrivamo svojim sjajnim umom i zaključivanjem. Sposobnost da »obratimo pažnju« podrazumeva uključenost srca. Potraga za mudrošću, u tom slučaju, nije samo ravnodušan, objektivan poduhvat. Srce, koje je srž u životu svakog pojedinca i (u jevrejskoj misli) sedište osećanja, učestvuje u potrazi za mudrošću.

Pročitajte tekst iz Jevanđelja po Mateju 13,44. i Knjige proroka Jeremije 29,13. Kakvu vezu možete uočiti između ovih stihova i potrage za mudrošću iz 4. poglavlja Priča Solomunovih?

Osećanja imaju važnu ulogu u životu ljudskih bića, i to ne može i ne treba da bude zanemareno u našoj zajednici sa Bogom. Kako možemo da znamo koje mesto zauzimaju osećanja i kakvu vrednost imaju u odnosu na duhovni život? Kako su vas osećanja usmerila prema onome što je dobro ili zlo, i šta ste naučili iz tih iskustava?

ZAŠTITITE SVOJU PORODICU

Kada jednom donesemo odluku da hodamo putem mudrosti, moramo i dalje biti veoma oprezni zato što ćemo naići na prepreke na tom putu (vidi: 1. Petrova 5,8). Jedna od najvećih opasnosti sa kojima se suočavamo odnosi se na našu porodicu, najdragoceniju, najosetljiviju i najbliskiju oblast života.

Pročitajte 5. poglavlje iz Priča Solomunovih. Od kakvih opasnosti treba da se čuvamo?

Prva opasnost leži u nama, u našim rečima. Treba da pazimo na svoj jezik da bismo bili sigurni da onim što izgovaramo ne prenosimo neodgovarajuću ili dvosmislenu poruku. Naše usne treba da budu u skladu sa znanjem koje imamo, i da iskazuju naša duhovna gledišta.

Druga opasnost potiče od žene ili muškarca (iako se u tekstu spominje opasnost od »tuđe žene«, ove reči treba shvatiti u uopštenom smislu; i muškarac i žena mogu da predstavljaju iskušenje), koji se mešaju u život jedne porodice. Oni mogu da zavedu bračnog druga i navedu ga da prekrši bračni zavet. Mnogi su uvideli ili doživeli razornost posledica ovog greha.

Prema tekstu koji smo pročitali, najbolji način da se odupremo ovim iskušenjima, koja obično počinju zavodljivim rečima, jeste da poslušamo reči mudrosti. Pazeći na nadahnuta uputstva i slušajući ih, postoji veća verovatnoća da ćemo ostati usredsređeni na suštinu i tako biti zaštićeni od preljube, i bilo kog drugog iskušenja koje nam se nađe na putu.

Naravno, ne samo što treba da se podalje držimo od preljube, već i da izbegavamo da odlazimo na mesta gde »zavodnica« boravi (Priče 5,10), da se ne približavamo njenim vratima (Priče 5,8).

Na kraju, možda najbolja zaštita od iskušenja da zavalimo drugu ženu ili muškarca jeste sledeće: volite svog bračnog druga »ženu (ili čoveka) mladosti svoje«. (Priče 5,18) Pisac Knjige propovednikove slaže se sa ovim savetom: »Uživaj život sa ženom koju ljubiš svega vijeka svojega taštoga, koji ti je dat pod suncem za sve vrijeme taštine tvoje, jer ti je to dio u životu i od truda tvogoga kojim se trudiš pod suncem.« (Knjiga propovednikova 9,9) Budite zahvalni na onome što imate i tada nećete tražiti zadovoljstva na drugom mestu.

Pročitajte tekst iz 1. Korinćanima 10,13. Imajući ovo obećanje u vidu, koje odlučne i praktične korake treba da preduzmete upravo sada, da biste se zaštitili od telesnih želja koje vladaju u vama?

ZAŠTITITE SVOJE PRIJATELJSTVO

Neko je jednom rekao: »Gospode, zaštititi me od prijatelja, sam ću se pobrinuti za neprijatelje.« Priče Solomunove bave se ranjivošću prijateljstva; savetuju nas kako da zadržimo prijatelje i, ako je neophodno, kako da se zaštitimo od njih. Jevrejska reč »prijatelj« znači, takođe, i »sused«, onaj koji nam je blizak, ko nam je već prijatelj ili ko to može da postane. Bog u svojoj mudrosti ceni međuljudske odnose i poziva nas da negujemo obzirnost i poštovanje u ovim odnosima.

Pročitajte tekst iz Priča 6,1-5. Na koje probleme Solomun ukazuje i šta predstavlja rešenje? Koje značajno duhovno načelo nalazimo u ovim stihovima?

Dok s jedne strane Tora nalaže ljudima da pomažu siromašnima i da im pozajmljuju novac ne tražeći kamatu (2. Mojsijeva 22,25), mudrost nas upozorava da nepromišljeno novčano ne pomažemo prijateljima koji imaju dugovanja. Dužnost da budemo velikodušni ne isključuje dužnost da budemo pravedni (2. Mojsijeva 23,2.3). Iako, kad god smo u prilici, treba da pokažemo velikodušnost, moramo da budemo mudri i sigurni da naša velikodušnost neće doživeti neuspeh (upredi: Priče 22,27).

Dakle, mudar savet nam je upućen u Pričama Solomunovim. Prva opomena odnosi se na naše reči. Koliko je važno da procenimo prilike i budemo sigurni da možemo da pomognemo prijatelju. Samo u tom slučaju dajmo obećanje. Topli prijateljski odnosi ili trenuci kada nas obuzmu osećanja, mogu da učine da donesemo ishitrenu odluku zbog koje kasnije možemo zažaliti.

Bez obzira koliko dobronamerni bili, važno je da razmislimo pre nego što obećamo nešto što ne možemo ispuniti. Ako iskrnsne određeni problem, treba da učinimo sve da ga rešimo, ako je potrebno i da se ponizimo, priznamo svoju grešku i zatražimo oprostjenje.

Kako možemo da uskladimo želju da nosimo bremena jedni drugima (Galatima 6,2) sa rečima datim u ovoj poslovici u Pričama Solomunovim?

ZAŠTITITE SVOJ POSAO

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 6,6-8. Šta možemo da naučimo od mrava?

Ne samo da mravi naporno rade (čak i napornije od ljudi, ako uporedimo teret koji mogu da ponesu sa teretom koji ljudi mogu da ponesu srazmerno prema težini svoga tela), već rade samostalno i niko ne treba da ih nadgleda. Glavni razlog njihovog napornog rada je budućnost. Oni »očekuju« vreme nevolje (zimu) i pripremaju se u skladu sa tim. Tako nas mravi uče mudrom razmišljanju o budućnosti, kada pravimo planove ili se uključujemo u neku aktivnost. »O ovom pitanju treba da razmišlja svaki roditelj, svaki učitelj, svaki učenik – svako ljudsko biće, mlado ili staro. Nijedan poslovni ili životni plan ne mogu biti zdravi ili potpuni ako obuhvataju samo kratke godine ovog sadašnjeg života i ne brinu o beskrajnoj budućnosti.« (Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 145. original)

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 6,9-11. Šta možemo da naučimo od lenjivca?

Lenjivac može nešto da nauči od mrava, a ne obrnuto: »Idi k mravu, lenjivče, gledaj putove njegove, i omudraj.« (Priče 6,6) Dok mravi rade, lenjivac spava. Dok mravi obavljaju koristan posao u vreme žetve, lenjivac drži prekrštene ruke, što je znak lenjosti. Mravi nadmašuju sami sebe noseći teret teži od svoje težine i pripremajući se za budućnost; lenjivci žive u sadašnjem vremenu i zakupljeni su sobom.

Iako su nerad i lenjost ovde osuđeni, ne smemo da zaboravimo da se život ne sastoji samo od rada i zarađivanja novca. Kako Subota, predstavljena na kraju radne sedmice, pomaže da pronađemo odgovarajuću ravnotežu?

ZAŠTITITE SEBE

Pošto su nam upućene reči opomene o određenim opasnostima koje prete da ugroze tri oblasti u našem životu – porodicu, društvene odnose i posao – u Pričama Solomunovim opisan je život bezbožnika u obliku satire pune ironije i oštrih psiholoških zapažanja. Dva teksta zapisana u Pričama Solomunovim 6,12-15. i 16-19. naporedna su i obuhvataju odgovarajuće teme. Opisane su misli srca »čoveka nevaljalog« koje se pokazuju u spoljašnjim delima.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 6,14.18. i Jevanđelja po Mateju 15,19. Koji važan zaključak je ovde dat?

»Ako se prepustite praznim maštanjima, dozvoljavajući razumu da se bavi nečistim temama, vi ste u određenoj meri, isto tako krivi pred Bogom kao da ste svoje misli sproveli u delo.« (Elen Vajt, *Temelji srećnog doma*, str. 334. original)

Koje opomene su date u Pričama Solomunovim 6,6-19?

Data slika je ironična. Nitkov sledi lenjivca. Iako ove osobe zastupaju dva različita životna stava, ipak iz njihovih primera možemo izvući istu pouku. Obojica su usredsređena na sebe. Nijedan nije zainteresovan za pouke koje dolaze sa strane. Obojica slede svoju mudrost i sklonosti. Lenjivac spava, ne koristi ni svoje uši ni noge. Nitkov koristi svoje noge i usta, ali ne i uši. Rezultat je isti: obojica idu u propast.

S druge strane, zlo vrši dvostruki uticaj: ono ne nanosi štetu samo osobama kojima se čini neki greh, već i onima koji greše. Lažljivac će na kraju poverovati u sopstvene laži. Takođe je značajno zapaziti da je konačni rezultat zla nesklad i sukob, koji se odražava i na društvo. Uticaj greha retko, možda nikada, ostaje ograničen samo na onoga koji greši. I drugi su pod njegovim uticajem, obično još snažnijim.

Kako su gresi drugih ljudi uticali na vaš život? Bez sumnje u velikoj meri. Koje pouke možete naučiti iz tih iskustava? Koliko pažljivi treba da budete da svojim postupcima ne biste povredili druge?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Pročitajte sledeća poglavlja u delima Elen Vajt: »Moralna načela«, str. 326-339. original, u knjizi Temelji srećnog doma; »U dodiru sa drugima«, str. 489-491. original, iz knjige U potrazi za boljim životom; »Načela i metode poslovanja«, str. 135-145. original, u knjizi Vaspitanje.

»One koji proučavaju Bibliju treba poučiti da je uzimaju u ruke sa željom da uče. Mi moramo istraživati njene stranice, ne zato da bismo dokazali svoje mišljenje, već da bismo doznali šta Bog kaže... Jedan od osnovnih uzroka duševne nemoći i slabosti duha je nedovoljna usmerenost... Izloženi strahovitoj poplavi štampanog materijala, koja stalno teče iz štamparija, stari i mladi stiču naviku da čitaju brzo i površno, a um gubi sposobnost da povezano i živo misli.« (Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 189. original)

»Staništa koja mravi grade za sebe pokazatelji su njihove veštine i istrajnosti. Oni ne mogu mnogo da ponesu odjednom, ali svojom marljivošću i upornošću postižu neverovatne rezultate.

Solomun ukazuje na marljivost mrava i time ukorava one koji uzalud troše svoje vreme u lenčarenju ili onome što kvari dušu i telo. Mrav se priprema za buduće dane, ali mnogi kojima su darovane umne sposobnosti propuštaju priliku da se pripreme za budući večni život.« (Elen Vajt, *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, str. 190)

ZA RAZGOVOR:

- 1. Razmišljajte o tome kako možemo da pomognemo drugima, čak i na svoju štetu. Kako shvatamo pouke za ovu sedmicu u poređenju sa sledećim stihom: »Od ove ljubavi niko veće nema, da ko dušu svoju položi za prijatelje svoje.« (Jovan 15,13)?**
- 2. Koje još pouke iz sveta prirode možemo primeniti u svom životu? Međutim, pošto živimo u palom svetu, zašto moramo da budemo pažljivi prema poukama koje izvučemo?**
- 3. Čitajte o sedam sramnih dela u Pričama Solomunovim 6, 16-19. Zašto su ona toliko rđava u Božjim očima?**

PITANJE ŽIVOTA I SMRTI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Matej 5,21-30; Priče 6,21; 7,3; Priče 6,23; 7,2; 6,24; 6,30.31; Priče 7,26.27.

Tekst za pamćenje. »Jer je zapovijest žižak, i nauka je vidjelo, i put je životni karanje koje poučava.« (Priče 6,23)

Dva brata ostala su sama u kući. Majka im je strogo naredila da ne jedu kolač, koji je upravo ispekla. Da bi bila sigurna da će je dečaci poslušati, zapretila im je kaznom.

Kada je otišla iz kuće, dečacima je bilo potrebno samo nekoliko minuta da odluče da, ipak, probaju kolač. »To nije pitanje života i smrti«, razmišljali su. »Majka nas ne bi doslovno ubila zbog ovoga, zato hajde da jedemo!«

Međutim, za učitelja iz Priča Solomonovih tema kojom se bavi zaista predstavlja pitanje života i smrti. On se služi snažnim i slikovitim jezikom. Isus je, takođe, koristio veoma snažan jezik kada je govorio o večnom životu i smrti (vidi: Matej 5,21-30). To ne treba da nas iznenađuje, jer naša konačna sudbina, naša večna sudbina (a šta može biti važnije od toga?), počiva na izborima koje sada donosimo. Zato treba ozbiljno da shvatimo hitnu poruku koja se takvim jezikom iznosi.

Su

Proučiti
celu pouku

ZAKON U NAŠEM ŽIVOTU

Pročitajte tekstove iz Priča Solomunovih 6,21. i 7,3. Kako treba da shvatimo upotrebene slike delova tela u vezi sa tim kako treba da se odnosimo prema Zakonu?

Kao što smo videli u prethodnoj pouci, srce u Pričama Solomunovim predstavlja sedište osećanja i misli. Govoreći nam da privežemo Zakon na srce (Priče 6,21), učitelj želi da kaže da uvek treba da budemo tesno povezani sa Zakonom. Nijednog trenutka ne smemo da izgubimo dodir sa Zakonom zato što on određuje šta je greh (Rimljanima 7,7). Učitelj, takođe, naglašava da Zakon treba da bude zapisan na pločama srca (Priče 7,3), kao što je Dekalog bio napisan Božjim prstom na kamenim pločama (2. Mojsijeva 24,12).

Kada kažemo da je Zakon ispisan na srcu znači da on ne predstavlja samo spoljašnji niz datih pravila. Zakon treba da prožima naše pobude, naše skrivene namere i bude deo našeg unutrašnjeg bića. To je još jedan način da se Pavlovo obećanje »Hristos u vama, nad slave« ostvari u našem životu.

Privezati Zakon sebi oko grla znači, takođe, da treba da ga držimo što bliže sebi, kao što su ljudi u stara vremena imali običaj da vezuju svoje dragocenosti oko vrata. Kroz grlo vazduh stiže u pluća, omogućavajući telu da diše i dajući mu život. Ova slika potvrđena je jevrejskom rečju nephesh (»duša«), koja se odnosi na život, a izvedena je od reči koja znači »grlo« i »disanje«.

Privezati Zakon na prste znači primeniti Zakon u svom polju delovanja. Učitelj se usredsređuje na prste da ukaže na najtananije i najosobnije aktivnosti. Zakon ne treba da utiče samo na velike odluke koje donosimo, već i na male (vidi: Luka 16,10).

Iako su sve ove slike isključivo simboli, važno je zapaziti da su svi ovi simboli doslovno usvojeni u jevrejskoj, hrišćanskoj i muslimanskoj tradiciji. To možemo videti u upotrebi jevrejskog tefilina (tephillin), molitvenog kaiša, koji se vezuje oko glave ili prstiju, hrišćanskog krsta koji se nosi oko vrata i muslimanskih (i hrišćanskih) brojanica koje se drže među prstima.

Simboli mogu biti od pomoći, ali zašto moramo biti pažljivi da ne pomešamo simbole sa stvarnošću koju predstavljaju?

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 6,23. Kako je Zakon povezan sa svetlošću?

U Bibliji je Božja reč, odnosno Njegov zakon, upoređena sa svetlošću: »Riječ je Tvoja žižak nozi mojoj, i vidjelo stazi mojoj.« (Psalam 119,105) U umu Jevreja neguje se povezanost između »Zakona« i »svetlosti«. Kao što svetiljka osvetljava stazu kojom idemo, tako nam Zakon pomaže da ostanemo na pravom putu; odnosno, kada se suočavamo sa moralnim pitanjima, Zakon nam pomaže da ispravno odlučimo, iako ćemo ponekad iz određenih razloga ili lične koristi biti u iskušenju da zanemarimo Zakon.

Koje primere možete pronaći u Bibliji u kojima su ljudi odlučili da slede Božji zakon uprkos snažnim razlozima da to ne čine? Šta možemo naučiti iz njihove poslušnosti? U kojim slučajevima su njihove odluke da ostanu verni izgledale pogrešne, makar sa ljudske tačke gledišta?

Zajedno sa tekstem iz Priča Solomunovih 6,23. pročitajte tekst iz Priča 7,2. Zašto je Zakon povezan sa »životom«?

Još od pada u greh, svoju nadu u večni život ne možemo pronaći u Zakonu, već samo verom u Hrista. Međutim, poslušnost Zakonu i njegova načela i dalje zauzimaju središnje mesto u životu vere (vidi: Matej 19,17; Otkrivenje 14,12). Mi smo poslušni jer je Gospod rekao Izrailju pre nekoliko hiljada godina: »Ja sam Gospod Bog vaš.« (3. Mojsijeva 18,4) Božji zakon je povezan sa »životom«, zato što je Bog izvor života. Ovo načelo predstavlja pravu duhovnost: imamo poverenja u Boga i Njegova obećanja za naš sadašnji život, kao što verujemo u Njegova obećanja o večnom životu.

Isus je rekao: »Ja sam Vidjelo svijetu; ko ide za Mnom neće hoditi po tami, nego će imati vidjelo života.« (Jovan 8,12) Kako ste doživeli ostvarenje ovog izuzetnog obećanja u svom hodanju sa Gospodom?

U BORBI SA ISKUŠENJEM

Kao što smo videli, pisac Priča Solomunovih u 23. stihu 6. poglavlja, nadahnut Svetim Duhom, neposredno povezuje svetlost i život sa Božjim zakonom. U sledećem stihu on daje odgovarajući primer kako Zakon, kao svetlost i život, može da nam ponudi snažnu duhovnu zaštitu.

Na šta smo upozoreni u Pričama 6,24? Pored očigledne, koja je još manje primetna opomena ovde data?

Najveće iskušenje pobožne osobe jeste da pronađe verski razlog kojim će opravdati svoj prestup. Koristiti Boga da bismo opravdali rđavo ponašanje nije samo užasan oblik bogohuljenja, već i snažna obmana. Uostalom, ako neko kaže: »Bog je sa mnom«, kako možete odgovoriti na tu tvrdnju? Ovo se može dogoditi čak i u slučaju preljube. »Bog mi je pokazao da treba da budem sa ovom osobom.« Ako veruju u ovo, da li im iko ili išta može biti važnije od onoga što im je »bog« pokazao?

Zapazite, takođe, da njega ne privlači samo njena fizička lepota. Ona koristi laskave reči da bi uvukla žrtvu u svoju zamku. Koliko često su se muškarci i žene našli u sramotnim okolnostima zbog nežnih i zavodljivih reči, ponekad uvijenih u religijski jezik? Pisac Priča Solomunovih želi da nas upozori na ovu veštu obmanu.

Zakon je savršen lek za »jezik kojim laska žena tuđa«. Samo će nam propisi iz Zakona i dužnost poslušnosti pomoći da se odupremo njenim primamljivim rečima, koje mogu da zvuče istinito i lepo. Zavodnica vas neće smatrati samo privlačnim, već i mudrim. Ona će možda govoriti čak i o svojim duhovnim potrebama; a što je ironično i opasno, čak i »Božja ljubav« može postati opravdanje za greh.

Pomislite samo koliko lako možemo biti navedeni, čak i pod okriljem vere, da opravdamo pogrešne postupke bilo koje vrste, ne samo preljubu. Zašto je, onda, naša potpuna posvećenost Božjem zakonu jedina prava zaštita, čak i od ličnih misli i zabluda?

»NE KRADI«

Odmah posle opomene da se klonimo preljube (Priče 6,24-29), pisac ukazuje na još jedan greh: krađu (stihovi 30.31). Povezanost koja postoji između ove dve zapovesti (o krađi i preljubi) pokazuje kako neposlušnost jednoj zapovesti može da utiče na poslušnost drugim. Pravljenje kompromisa može biti još opasnije od potpune neposlušnosti Zakonu. »Najjaču podršku poroku u našem svetu ne pruža razvratan život iskvarenog grešnika ili prezrenog odbačenika; to čini život koji inače izgleda uzoran, častan i plemenit, ali u kome se neguje jedan greh, ili popušta nekom poroku... Onaj koji ima uzvišene poglede na život, istinu i čast, a ipak namerno krši jedno pravilo svetog Božjeg zakona, izopačio je svoje plemenite darove i pretvorio ih u mamac koji navodi na greh. (Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 150. original)

Pročitajte tekst iz priča Solomunovih 6,30.31. Kako ovi stihovi govore o tome šta neka osoba može da učini u svom očajanju?

Siromaštvo i potrebe ne opravdavaju krađu. Lopov je kriv iako je »gladan« (30. stih). Iako ljudi ne sramote kradljivca koji je gladan, on ipak mora sedmostruko da vrati što je ukrao, po čemu vidimo da čak i očajne prilike u kojima se našao nisu opravdanje za greh. Sa druge strane, Biblija naglašava da je naša dužnost da izađemo u susret potrebama siromašnih, da ne bi bili primorani da krađu da bi preživeli (5. Mojsijeva 15,7.8).

Zanimljivo je što se pisac u tekstu posle ukazivanja na preljubu i krađu ponovo vraća na temu preljube (Priče 6,32-35). Ova dva greha su slična. U oba slučaja neko nezakonito uzima nešto što pripada drugome. Međutim, bitna razlika između krađe i preljube krije se u činjenici koja otkriva da se prvi greh odnosi samo na gubitak materijalnih dobara, dok drugi na nešto mnogo važnije. U nekim slučajevima, osoba može da nadoknadi štetu koju je učinila krađom, ali u slučaju preljube, naročito kada su i deca prisutna, šteta može biti mnogo ozbiljnija.

»'Ne čini preljube.' Ova zapovest ne zabranjuje samo sva nemoralna dela, već i nemoralne misli i želje, ali i svako ponašanje koje dovodi do njih. Neporočnost se traži ne samo u vidljivom ponašanju, već i u tajnim namerama i osećanjima srca. Hristos, koji je govorio o dalekosežnoj obaveznosti Božjeg zakona, proglašava da je zla misao ili pogled isto tako greh kao i nezakonito delo.« (Elen Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 308. original)

PRETNJA SMRĆU

Većina ljudi kada greši ne razmišlja o smrti. Njima je nešto drugo u mislima, obično trenutno zadovoljstvo koje im taj greh pruža. Odmaže, takođe, i činjenica što se u savremenoj kulturi često veličaju preljuba i drugi prestupi. Suprotno tome, u Pričama Solomunovim greh se posmatra iz pravog ugla, sa gledišta koje je apostol Pavle ponovio mnogo godina kasnije: »Jer je plata za grijeh smrt.« (Rimljanima 6,23)

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 7,22.23. Zašto je život preljubnika u smrtnoj opasnosti?

Onaj koji »otide za njom« opisan je kao osoba koja je izgubila svoju ličnost i volju. On više ne razmišlja. Reč »odmah« ukazuje da sebi nije dao mnogo vremena za razmišljanje. Upoređen je sa volom koji »ide na klanje«, sa bezumnikom koji ide »u puto da bude karan«, i sa pticom koja »leti u zamku«. Niko od njih ne shvata da im je život u opasnosti.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 7,26.27. Šta razvratnu ženu čini opasnom po život?

Moguće je da žena u ovom tekstu predstavlja više od same »preljubočnice«. Ona zapravo predstavlja vrednosti suprotne mudrosti. Solomun koristi ovu metaforu da upozori svoje učenike na svaki oblik zla. Opasnost je velika, jer ova žena ne zadaje samo rane, ona ubija, i njena moć je takva da može da pokori čak i najsnažnijeg čoveka. Drugim rečima, i drugi pre vas, snažniji od vas, nisu bili u stanju da opstanu u njenim rukama. Univerzalni jezik ovog teksta jasno ukazuje da biblijski pisac govori o čovečanstvu uopšte. (Jevrejska reč sheol ne odnosi se na »pakao«, kao što se obično misli, već označava mesto na kome se mrtvi sada nalaze: grob.)

Na kraju, suština je da greh, bilo da je u pitanju preljuba ili nešto drugo, vodi u uništenje, u stanje suprotno večnom životu koji Bog želi da primimo preko Isusa Hrista.

Kao što smo rekli u uvodu u odeljku od Subote, jezik ima snažan uticaj, i mi se doslovno bavimo pitanjem života i smrti.

Setite se nekih »snažnih« ljudi koji su doživeli veliki pad. Šta je vaša jedina zaštita?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Sotona nudi ljudima carstvo ovoga sveta pod uslovom da mu se poklone i priznaju njegovu vlast. Mnogi tako čine žrtvujući Nebo. Bolje je umreti, nego grešiti; bolje je oskudevati, nego varati; bolje je gladovati, nego lagati.« (Elen Vajt, *Testimonies for the Church*, 4. sveska, str. 495)

»Radije izaberite siromaštvo, poniženje, odvajanje od prijatelja ili bilo koji drugi oblik stradanja, nego da svoju dušu uprljate grehom. Radije smrt nego nepoštenje ili prestupanje Božjeg zakona – to treba da bude načelo svakog hrišćanina.« (Elen Vajt, *Testimonies for the Church*, 5. sveska, str. 147)

ZA RAZGOVOR:

1. Kako možemo biti ozbiljni prema grehu, a da ne upadnemo u zamku fanatizma? Kako, u isto vreme, možemo biti poslušni Božjem zakonu, a da ne pređemo u legalizam?

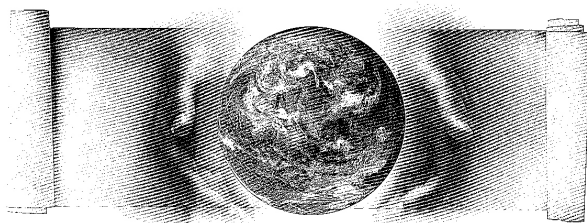
2. Pročitajte tekst iz 2. Mojsijeve 20,1-17. Kako su sve zapovesti međusobno povezane? Zašto je, ako otvoreno kršimo jednu zapovest, moguće da ćemo prekršiti i ostale? (Vidi: Jakov 2,11) Koje primere možete pronaći u kojima prestup jedne zapovesti vodi u prestup druge?

3. Razmišljajte o ideji da ljudi koriste religiju da bi opravdali svoje pogrešne postupke. To nije teško učiniti, naročito ako težite da zadržite »ljubav« kao konačno merilo za dobro i zlo. Uostalom, setite se svih rđavih postupaka učinjenih pod okriljem »ljubavi«. Kako, onda, Zakon može da zaštiti ljude, od njih samih i drugih, da ne upadnu u greh?

4. Pogledajte još jednom pitanje na kraju odeljka od nedelje, koje se bavi mešanjem simbola sa stvarnošću. Kako to možemo da učinimo? Kakvi običaji, koji na simboličan način predstavljaju duhovne istine, mogu biti zamenjeni samim istinama?

BOŽANSKA MUDROST

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 8,1-21; Matej 16,26; Priče 8,22-31; 1. Mojsijeva 1,31; Priče 8,32-36; Priče 9,1-18.

Tekst za pamćenje: »Gospod me je imao u početku puta svojega, prije djela svojih, prije svakoga vremena.« (Priče 8,22)

U ovom poglavlju Priča Solomunovih ponovo se spominje tema mudrosti (vidi: Priče 1,20,21). Iz tekstova za proučavanje ove sedmice jasno vidimo da je mudrost istina – Istina koja postoji u Bogu, Izvoru i Temelju svake istine.

Ovo naglašavanje »neuslovljenog« karaktera istine u suprotnosti je sa određenim savremenim gledištem, naročito na Zapadu, po kome se istina smatra relativnom, uslovnom i kulturološki određenom, i po kome se istina jedne osobe razlikuje od istine druge osobe.

Međutim, ova ideja nije biblijska. Moja istina treba da bude ista kao i vaša zato što istina ima sveobuhvatni karakter. Ona ne pripada nikome posebno, već celom čovečanstvu, bilo da je čovečanstvo prepoznaje ili ne.

Zanimljivo je da je Isusova izjava: »I svaki koji je od istine sluša glas Moj« (Jovan 18,37), podstakla Pilata da postavi svoje čuveno pitanje Isusu: »Šta je istina?« (Jovan 18,38). Istina, sveobuhvatna istina, postoji. Ona nam se čak i obraća, pitanje je samo da li ćemo je poslušati.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 8,1-21. Kolika je prema ovim stihovima vrednost mudrosti?

Mudrost je toliko važna da mora da dopre do svih ljudi. Bog je stvorio čoveka, a Hristos je umro za svakoga od nas. Zato je mudrost, poznavanje Boga i spasenje koje nudi, namenjeno svakom ljudskom biću.

Obratite pažnju na reči upotrebljene da opišu prisustvo mudrosti: »viče«, »pušta glas svoj«, »glas svoj obraća«, »govoriti«, »usne... otvarajući«, »usta«, »riječi«. Bez obzira kako shvatimo ove metafore, jasno je da mudrost treba preneti, treba svi da je čuju. Uostalom, kao što smo videli prošle sedmice, ono što mudrost govori tiče se pitanja života i smrti.

Mudrost osam puta govori o istinitosti svojih reči. Opis mudrosti koji je dat ovde, što je veoma zanimljivo, naporedan je sa prikazom Gospoda iz 5. Mojsijeve 32,4. Ova paralela naravno, ne treba da nas iznenadi, zato što je Bog, Stvoritelj svega (vidi: Jovan 1,1-3), Temelj istine.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 8,10.11. Šta ovi stihovi govore o mudrosti?

Toliko mnogo ljudi je živelo, i dalje živi, u neznanju, zabludi i tami. Mnogi su izgubili svaku nadu ili žive u lažnoj nadi. Ovo stanje čini još žalosnijim činjenica da su mudrost i istina divni, ispunjeni nadom, obećanjem u bolji život i sigurnošću u večni život na novom Nebu i novoj Zemlji, sve zahvaljujući Isusovoj žrtvi. Sve bogatstvo ovoga sveta je beznačajno (vidi: Knjiga propovednikova 2,11-13) u poređenju sa poznavanjem Boga.

Pročitajte tekst iz Jevandelja po Mateju 16,26. i upitajte sebe koliko vaš život odražava ključnu istinu ovih reči.

MUDROST I STVARANJE

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 8,22-31. Kako je mudrost povezana sa stvaranjem?

U ovim tekstovima mudrost je na nesvakidašnji način povezana sa Gospodom kao Stvoriteljem. U njima je upotrebljeno mnogo reči koje se spominju u izveštaju o stvaranju iz 1. Mojsijeve 1. i 2. poglavlja, čak odražavaju i njegovu literarnu strukturu, izgrađenu oko tri osnovna elementa – neba, vode i zemlje. Namera ove date paralele je da naglasi izvorni značaj mudrosti: ako je Bog lično stvarao mudročću, ako je mudrost najstarije oruđe, starije od univerzuma i toliko važan činilac u njegovom postojanju, onda svi treba više da koristimo mudrost u svemu što činimo u životu.

Božansko poreklo mudrosti je, takođe, snažno naglašeno. Prva reč u ovom tekstu je Gospod, Jahve (JHWH), za koga je rečeno da »je imao« mudrost. Sledeća reč povezana sa izveštajem o stvaranju iz 1. Mojsijeve jeste početak (reshit), koju nalazimo u prvom stihu 1. Mojsijeve: »U početku stvori Bog nebo i Zemlju.«

Međutim, reč »početak« u Pričama 8,22. upotrebljena je u drugačijem smislu nego u 1. Mojsijevoj 1. poglavlju. U 1. Mojsijevoj 1,1. ova reč je povezana sa stvaranjem, dok je u Pričama 8,22. povezana sa Bogom lično, Njegovim putem (derek), koji označava Njegovu prirodu. Prema tome, mudrost je deo Božje prirode.

Mudrost je, dakle, postavljena u vremenu čak i pre stvaranja svemira. Postojanje mudrosti, u to vreme kada je samo Bog bio prisutan, ukazuje da je postojala »prije vijekova«.

Znači, mudrost ne nastaje u nama, već nam se otkriva; mudrosti se učimo, njom se poučavamo; ona se ne rađa u nama. Hodati u svojoj svetlosti znači hodati u tami. Rečeno nam je da je Isus »Vidjelo istinito koje obasjava svakoga čovjeka koji dolazi na svijet.« (Jovan 1,9) Tako je i mudrost potrebna svim ljudima.?

VESELITI SE STVARANJU

U 1. Mojsijevoj 1. poglavlju možemo brzo uočiti da se svaki korak stvaranja završava istim rečima: »I vidje Bog da je dobro.« (Vidi: 1. Mojsijeva 1,4.10.12.18.21.25.31) Pisac u posljednjem koraku (31. stih) ide još dalje i ističe: »Dobro bješe veoma.« Jevrejska reč za »dobro« obuhvata ideju uživanja i podrazumeva određeni odnos. Na kraju sedmice stvaranja Bog zastaje da u potpunosti uživa u delima svoga stvaranja (1. Mojsijeva 2,1-3). Subota, vreme ovog odmora, bila je blagoslovena. Slično tome, tekst iz Priča Solomunovih 8,30.31. završen je rečima da se mudrost veselila stvaranju.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 8,30.31. Zašto se mudrost radovala?

Radost mudrosti odražava Božju radost prilikom stvaranja. Ova radost ne samo da je svakodnevno iskazivana, pri svakom koraku stvaranja, već je njome bio ovenčan i završetak stvaranja života na Zemlji.

U Pričama Solomunovim 8. poglavlju nalazimo razlog zašto se mudrost radovala: »Milina mi je sa sinovima ljudskim.« (31. stih) Na kraju sedmice stvaranja, u Subotu, Bog je uspostavio odnos sa ljudskim bićima. Neposredna primena ovog božanskog odmaranja i radovanja, posle obavljenog posla u toku sedmice, ukazuje na ljudsko iskustvo kada je Subota u pitanju: »Sledeći primer Stvoritelja, čovek, takođe, radosno i zadovoljno može da se osvrne na svoj završeni posao.« (Gerhard F. Heitzl, *The Sabbath in Scripture and History* [Review and Herald Publishing Association, 1982], str. 23)

Pročitajte tekst iz Kološanima poslanice 1,15-17; 2,3; Otkrivenje 3,14; Jovan 1,1-14. Šta ovi stihovi govore o Isusovoj ulozi u činu stvaranja? Zašto je Njegovo delovanje kao Stvoritelja toliko važno u shvatanju Njegove uloge kao našeg Otkupitelja?

POZIV MUDROSTI

Nekoliko poslednjih stihova u ovom tekstu ponovo ukazuju na ličnu, praktičnu primenu mudrosti nasuprot koje je duboko intelektualno znanje o prapostojanju mudrosti i o njenom prisustvu prilikom stvaranja. Međutim, istina u Bibliji u nekom trenutku mora da se spusti do ljudskih mogućnosti i na činjenicu, koja otkriva kako se odnosimo prema onome što nam je dato u Isusu.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 8,32-36. Koja je poruka o životu i smrti ovde data?

Jevrejska reč prevedena kao »blago« ima značenje »srećan«. U ovom tekstu reč »blago« odnosi se na dve tvrdnje. Prva opisuje radnju: »Blago onima koji se drže puteva mojih.« (32. stih) Isti jezik upotrebljen je u Psalmu 119,1.2. u odnosu na Zakon. »Blago onima kojima je put čist, koji hode po zakonu Gospodnjem. Blago onima koji čuvaju otkrivenja Njegova.«

Druga tvrdnja opisuje stav: »Blago čovjeku koji me sluša.« (34. stih) U oba slučaja potrebno je neprestano ulaganje truda. Nije dovoljno da samo otkrijemo pravi put; moramo da ga se »držimo«. Nije dovoljno samo da čujemo Božju reč; moramo da »stražimo svaki dan« i sledimo ono što znamo. Kao što je Isus rekao: »Blago onima koji slušaju riječ Božiju, i drže je.« (Luka 11,28)

»Da li je zaista poželjna sreća, koja se može naći na putu neposlušnosti i prestupa fizičkih i moralnih zakona? Hristov život ukazuje na istinski izvor sreće i način na koji se ona može postići... Kada bi zaista hteli da budu srećni, trudili bi se da budu zatečeni na svojoj dužnosti, kako verno i revno obavljaju posao koji im je određen, usklađujući svoje srce i život sa savršenim Uzorom.« (Elen Vajt, *Moj život danas*, str. 164)

Sreća može biti neuhvatljiva; što više nastojimo da je dosegnemo, sve postaje teže da je dostignemo. Zašto vernost Bogu, nasuprot potrazi za srećom, treba da bude naša najveća vrednost? Šta će nam pružiti radost (i zašto): da prvo tražimo sreću ili da prvo tražimo Božje carstvo?

Posle poziva koji je mudrost uputila, nadahnuti pisac Priča Solomunovih u 9. poglavlju podstiče čitaocima da izaberu između dva načina života: mudrosti i bezumlja. Prvih i poslednjih šest stihova (Priče 9,1-6; 13-18) usklađeni su i otkrivaju suprotnost između ova dva pojma.

Uporedite tekstove iz Priča Solomunovih 9,1-6. i 9,13-18. Kakva razlika postoji između mudrosti i bezumlja?

---

1. Mudrost je delotvorna i uključena u stvaranje: njeno delovanje opisano je pomoću sedam glagola (od 1-3. stiha). Sedam stubova koje je otesala (1.stih) ukazuju na sedam dana stvaranja. Žena bezumna, u suprotnosti sa mudročću, sedi i ne čini ništa, pravi se važnom, a zapravo je »plaha i ništa ne zna«. (13. stih)

2. Iako mudrost i bezumlje upućuju poziv istim ljudima (zapazite iste stihove: 4. i 16), ono što nude u suštini je drugačije. Mudrost poziva svoje goste da jedu hleb i piju piće koje je pripremila (5. stih). Bezumlje ne nudi ništa za jelo i piće; ono se samo razmeće ukradenim namirnicama (17. stih).

3. Mudrost nas poziva da ostavimo ludost i budemo živi. Bezumlje je popustljivije; ono ne zahteva da nešto ostavimo, ali nas na njegovom putu čeka smrt. Oni koji slede mudrost napredovaće; ići će »putem razuma«. (6. stih) Oni koji slede bezumlje ostaće u mestu i »neće znati« (18. stih).

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 9,7-9. Kako mudri i bezbožni odgovaraju na uputstva koja daje mudrost? Šta mudrog čoveka čini mudrijim od bezbožnika?

Ključ mudrosti je poniznost. Mudar čovek prima pouke i odgovara na uputstva otvorenog uma. Mudrost primaju samo oni koji, poput deteta, osećaju potrebu da rastu. To je razlog zašto je Isus učio da »ako ne budete kao djeca, nećete ući u Carstvo nebesko«. (Matej 18,3)

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Vladar svemira nije bio sam u svom delu dobročinstva. Imao je saveznika – saradnika, koji je znao da ceni Njegove namere, s kojim je mogao da podeli radost koju je osećao donoseći sreću stvorenim bićima. 'U početku beše Reč, i Reč beše u Boga i Bog beše Reč. Ona beše u početku u Boga.' (Jovan 1,1,2) Hristos, Reč, Jedinorodni, bio je jedno s večnim Ocem – jedno po prirodi, po karakteru, po namerama – jedino biće koje je moglo da pronikne u sve Božje savete i namere... Sin Božji je objavio o samome Sebi: »Gospod Me je imao u početku puta svojega, prije djela svojih, prije svakoga vremena... kada je postavljao temelje Zemlji, tada bejah kod njega hranjenica, bejah Mu milina svaki dan, i veseljah se pred Njime svagda'.« (Priče 8,22-30) (Elen Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 34. original)

ZA RAZGOVOR:

1. Zašto je verovanje u izveštaj o stvaranju iz 1. Mojsijeve temelj biblijske mudrosti? Zašto je ideja o evoluciji na svaki način u suprotnosti sa Biblijom?

2. Razmišljajte više o ideji da mi nismo izvor prave mudrosti, već da nam se ona otkriva. Koje primere važnih istina možete navesti koje nikada ne bismo saznali da nam nije otkriveno božanskim nadahnućem? Na primer, da nam nije otkriveno, kako bismo znali šta predstavlja Hristova smrt na krstu? Kako bismo znali istinu o Suboti i Drugom dolasku?

3. Kako Božje delo, otkriveno u 1. poglavlju 1. Mojsijeve, svedoči o činjenici da dobro ne može da se meša sa zlom? Kako se vaš odgovor slaže sa idejom da neko, na primer, gledašće o evoluciji uključuje u izveštaj o stvaranju iz 1. Mojsijeve?

4. Kako nam Božja radost iskazana prilikom stvaranja, pomaže da doživimo dublje i bogatije iskustvo u svetkovanju Subote?

BLAGOSLOVI NAMENJENI PRAVEDNIMA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 10,1-14; Matej 19,19; Priče 11-12; Jovan 3,16; Priče 13.

Tekst za pamćenje. »Blagoslovi su nad glavom pravedniku, a usta bezbožnička pokriva nasilje.« (Priče 10,6)

Kao što prema naslovu možemo zaključiti, ova pouka govori o blagoslovima namenjenim pravednicima. Jevrejska reč zaddiq, »pravednik«, predstavlja ključnu reč u ovom tekstu. Reč zedeq (prevedena kao »pravda«), iz koje je izvedena, nalazi se u uvodu Priča Solomunovih: »Priče Solomuna... da se prima nastava u razumu, u pravdi (zedeq)...« (Priče 1,1-3) Ono što saznajemo iz Priča Solomunovih jeste da mudrost predstavlja pravednost, a »pravednost« znači hodati po Božjim zapovestima – hodati u veri i poslušnosti u skladu sa onim što nas je Gospod pozvao da budemo i činimo. Pravednost je dar koji primamo od Boga. Nasuprot njoj nalazi se ludost i nevernost. Mudrost je pravda, ili pravednost; ludost je greh i poročnost – a u stihovima koje ćemo proučavati prikazana je veoma oštra razlika između njih.

PRAVEDNOST JE SVEOBUH VATNA

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 10,1-7. Koja su različita načela o životu i veri ovde otkrivena?

Postoji priča o čoveku koji je u čamcu, ispod svojih nogu na mestu na kome je sedeo, počeo da buši rupu. Kada su ljudi iz čamca zahtevali od njega da prestane da to čini, odgovorio je: »To se vas ne tiče. Ovo je moje mesto!« Ovaj besmislen odgovor često je izgovor koji grešnik koristi da opravda svoje ponašanje. »Ovo je moj život, on se vas ne tiče.« Međutim, sve što činimo ili ne činimo utiče na druge, naročito na one koji su nam najbliži. Ko u svom životu nije osetio posledice postupaka drugih ljudi, bilo dobrih ili rđavih?

Načelo jedinstva između duhovnog – moralnog života, i fizičkog – materijalnog života jeste tema teksta od 3. do 5. stiha. Glavna misao je da se poročnost ili moralna slabost ne isplati, iako je neko bogat; i drugo, da pravednost uvek biva nagrađena, na ovaj ili onaj način, čak i kada je neko siromašan.

U 6. i 7. stihu vidimo izraz onoga što je Isus rekao o požudi kao preljudi i mržnji kao ubistvu. Skrivanje mržnje iza reči uvek ne uspe. Grešne misli se često odaju jezikom tela ili tonom u glasu. Najbolja moguća polazna tačka za dobre odnose sa drugima jeste: »Ljubi bližnjega svojega kao sebe samoga.« (3. Mojsijeva 19,18; uporedi: Matej 19,19). Kao što i tekst, takođe, ukazuje dobar utisak koji ostavljate može da ima trajan uticaj na druge. Na kraju teksta susrećemo se sa određenom merom razuma: zar nije bolje imati dobro, a ne rđavo ime?

Kakve važne odluke uskoro treba da donesete? Ako to već dosada niste učinili, pažljivo razmotrite uticaj koji vaša odluka može da ima na druge, na dobro ili loše.

USTA PRAVEDNIKOVA

Usta (zajedno sa svojim delovima, usnama i jezikom) najvažniji su ljudski deo tela u Pričama Solomunovim. U jednom od prevoda Biblije na engleski jezik (New King James Version) reč »usta« upotrebljena je 50 puta, reč »usne« 41 put i reč »jezik« 19 puta. Njihova upotreba u govoru posebno je važna tema u Pričama Solomunovim od 10. do 29. poglavlja.

Sledeći zaključak je ključan: naše reči imaju veliku silu, na dobro ili zlo. Jezik može biti najbolji ili najgori dar koji smo primili. Ovaj dvostruki uticaj jezika najvažnija je pouka u Pričama. Usta mogu da donesu i život i smrt.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 10,11-14. Kakva razlika postoji između pravednikovog i bezbožnikovog govora?

Zapazite u 11. stihu izraz »izvor životu«. Na simbolički način on se odnosi na osobine mudrosti. Upotrebljen je i kada se u Psalmu 36,9. govori o Gospodu, Izvoru života. Ista slika je upotrebljena u opisu Svetinje, iz koje je izvirala voda (Jezekilj 47,1,2). Isus koristi ovu metaforu da ukaže na dar Svetoga Duha (Jovan 4,14). Na ovaj način poređenje pravednikovih usta sa »izvorom životu« prerasta u ukazivanje na Boga lično.

Ono što je karakteristično za ovakva usta jeste dar »životu«. Ova osobina otkriva njihovu pravu ulogu. Usta treba da budu sila na dobro, a ne zlo, izvor životu, a ne smrti. Ono što je rečeno ovde pronalazimo i u Poslanici apostola Jakova 3,2-12.

Setite se, takođe, da je putem govora, »riječju sile svoje« (Jevrejima 1,3), Bog stvorio nebo i Zemlju. Govor, prema tome, treba da bude samo plodonosan.

Razmotrite koliku, neverovatnu silu imaju reči. Drugim ljudima rečima možete uliti samopouzdanje, radost i nadu, ili ih možete obeshrabrili i povrediti kao da ste ih napali u fizičkom smislu. Koliko ste pažljivi u upravljanju svojim jezikom i njegovom silom?

NADA PRAVEDNIKA

»Pravedne vodi bezazlenost njihova, a bezakonike satire zloća njihova.« (Priče 11,3) Šta ukazuje na istinitost ovog stiha? U kojim se primerima, koje ste videli ili čuli, otkrila ova duhovna istina? Suprotno tome, koji primeri, čiji ste bili svedoci, bar zasada pokazuju da ovaj tekst morate da verom prihvatite?

Pročitajte 11. Poglavlje iz Priča Solomunovih. Iako se ono bavi različitim temama, navedite neke od velikih blagoslova koje primaju verni, a koji su u suprotnosti sa onim što se događa bezbožnima.

Očekivanje budućnosti i vrednosti onoga što još nisu videli (vidi: 2. Korinćanima 4,18) podstiče pravednike da žive pravedno. Zbog svoje nade u budućnost pravednici se ponašaju ponizno, pošteno i saosećajno.

Sa druge strane, bezbožnici žive samo u sadašnjosti; zaokupljeni su samo onim što vide i trenutnom nagradom. Prvenstveno misle na sebe i pribegavaju obmanama i zloupotrebama. Na primer, trgovci koji obmanjuju svoje kupce dobijaju trenutnu nagradu u obliku bolje zarade, ali na kraju, kada izgube kupce, posao može da im propadne (Priče 11,3.18).

Razmislite o određenim odlukama koje morate da donesete? Koliko dugoročni planovi utiču na njih?

Pročitajte 12. poglavlje Priča Solomunovih i usredsredite se na temu reči, naročito na izgovaranje istine i laži. Kakvu poruku u ovom tekstu nalazimo o iskrenosti i laganju?

Filozof Sisela Bok ubedljivo je pokazala kako laganje može biti štetno po društvo. Ona je zapisala: »Društvo, čiji članovi ne mogu da razlikuju istinitu poruku od lažne, propašće.« (*Lying: Moral Choice in Public and Private Life* [New York: Pantheon Books, 1978], str. 19) Isto tako, Avgustin, kako je navedeno u uvodu ove knjige, zapazio je da »kada nestane poštovanje prema istini ili samo malo oslabi, sve postaje nepouzđano«. (str. xv)

Elen Vajt je zapisala: »Lažljive usne su gad pred Njim. On kaže da u Sveti grad neće ući ništa pogano i što čini mrzost i laž'. Obavezu izricanja istine namećite sebi čvrstom rukom i bez kolebanja. Neka ona postane deo vašeg života. Lakoumno i slobodno poigravanje istinom, njeno prekranje da zadovolji nečije sebične planove, sve to predstavlja brodolom vere... Onaj koji izriče neistinu jeftino prodaje svoju dušu na pijaci polovne robe. Neistine naizgled mogu da mu donesu privremenu korist; možda će uz njihovu pomoć uspeti da unapredi svoje poslove onako kako to ne bi uspeo na pošten način, ali će se konačno naći u položaju da ni u koga više ne može imati poverenja. Pošto je sam nepošten i lažljiv, neće više moći da veruje ničijoj reči.« (*Moj život danas*, str. 332)

Kada razmišljamo o činjenici da reči imaju veliku silu, moramo razmišljati i o lažima, jer se većina laži izražava rečima. Ko u svom životu, kada ga je neko slagao, nije doživeo težak udarac, izdaju i osećanje obeščašćenosti? Nije teško zamisliti društvo koje je u potpunoj zbrci, kada laganje predstavlja merilo, a ne odstupanje od norme.

Postoji još jedan ugao posmatranja: uticaj laganja o osobi koja to čini. Neki ljudi su toliko navikli da izgovaraju laži da ih to uopšte ne uznemirava. Neki, opet, imaju osećanje krivice i stida kada izgovaraju neistinu. To je dobro zato što je to pokazatelj da Sveti Duh još uvek može da deluje na njih.

Zamislite kolika opasnost preti onima koji izgovaraju laži, a da se pri tome uopšte ne dvoume.

Kada ste poslednji put slagali? Kako ste se tada osećali?

NAGRADA NAMENJENA PRAVEDNICIMA

Kao što smo videli u Pričama Solomunovim, mnoge pouke i učenja dati su poređenjem dve grupe ljudi. »Mudri čine ovo, bezumni čine ono.« »Pobožni čine ovo, bezbožnici čine ono.«

Naravno, u stvarnosti, često u svakome od nas postoji malo mudrosti i nerazumnosti. Osim Isusa, svi smo grešnici, i »izgubili smo slavu Božiju«. (Rimljanima 3,23) Na sreću, imamo divno obećanje već u sledećem stihu: iako smo grešnici, verom možemo biti »opravdani zabadava blagodaću Njegovom, otkupom Isusa Hrista«. (Rimljanima 3,24)

Na kraju celo čovečanstvo biće podeljeno u dve grupe: spasene i izgubljene.

Pročitajte tekst iz Jevanđelja po Jovanu 3,16. Sa koje dve mogućnosti se suočava celo čovečanstvo?

Pročitajte 13. poglavlje Priča Solomunovih. Kako je u ovom poglavlju suprotstavljeno iskustvo i sudbina pravednika i bezbožnika?

Mudri su upoređeni sa videlom koje svetli, a bezbožnici sa žiškom koji će se ugaziti (Priče 13,9). Mudra osoba uživaće u dobrim plodovima svoga rada, dok će bezbožnik požnjeti zlo (stihovi: 2.25). Mudri će preko svoje dece (Priče 13,22) uticati na budućnost, dok će zli ostaviti svoje bogatstvo nepoznatima, biće sačuvano za pravednika (Priče 13,22).

Sušтина je da je život vere i poslušnosti Gospodu bolji od života u neposlušnosti i bezumlju.

Ako stavimo u stranu veliko pitanje o obećanju večnog života, koje su trenutne, svakodnevnne prednosti koje ste doživeli živeći životom vere u Hrista?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Nije dovoljno rečima izraziti svoju veru u Hrista i svoje ime upisati u crkvene knjige... Kakvo god bilo naše ispovedanje, to ništa ne vredi, sve dok se Hristos ne otkrije u delima pravednosti.« (Elen Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 312.313. original)

»Najveća obmana ljudskog uma u Hristove dane bilo je saznanje da samo pristajanje uz istinu sačinjava pravdu. U celokupnom ljudskom iskustvu teoretsko znanje istine pokazalo se nedovoljnim za spasenje duše... Najmračnija poglavlja istorije opterećena su izveštajima o zločinima koje su počinili verski fanatici... Još uvek postoji ista opasnost. Mnogi primaju za gotovo da su hrišćani, jednostavno zato što su prihvatili neka osnovna teološka načela. Međutim, oni nisu sproveli istinu u svakodnevni život... Ljudi mogu tvrditi da veruju u istinu; ali ako ih to ne čini iskrenima, ljubaznima, strpljivima, trpeljivima, nebeskog uma, onda je to prokletstvo za one koji je poseduju; a preko njihovog uticaja to je prokletstvo i za svet. Pravda koju je Isus propovedao predstavlja usklađenost srca i života sa otkrivenom Božjom voljom.« (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 309.310. original)

ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o tome kako naše odluke utiču na druge na dobro ili zlo. Zašto je to neizbežna životna činjenica? Ova istina je prvi put otkrivena u izveštaju o padu, jer se u našem životu čak do današnjeg dana oseća uticaj Adamove i Evine odluke. Zašto, onda, u svetlosti Božjeg zakona, moramo da učinimo ono što je ispravno, bez obzira na posledice kojih se možda pribojavamo?

2. U Pričama Solomunovim napravljena je jasna razlika između pravednika i bezumnika, i iz tih stihova možemo zaključiti šta je dobro, a šta zlo. Međutim, zašto moramo biti veoma pažljivi sa tim koga smatramo bezumnikom? Sa druge strane, koliko često su nas obmanuli oni koje smo nekada smatrali pravednicima?

NIJE UVEK SVE ONAKO KAKO IZGLEDA

6. Biblijska doktrina

Od 31. januara do 6. februara

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 14; Danilo 7,25; Marko 12,30.31; Priče 15,3; Isaija 5,20; Priče 15; Matej 20,26-28.

Tekst za pamćenje. »Neki se put čini čovjeku prav, a kraj mu je put k smrti.« (Priče 14,12)

Apostol Pavle je rekao: »Tako sad vidimo kao kroz staklo u zagonetki.« Mi vidimo zaista malo, a i ono što vidimo uvek prođe kroz naš um. Naše oči i uši – sva naša čula, zapravo – omogućavaju nam da imamo samo uski pogled na ono što nas okružuje.

Možemo, takođe, biti obmanuti, ne samo u vezi sa spoljašnjim svetom, već i nama lično. Naši snovi, naša gledišta i naši stavovi mogu nam dati veoma iskrivljenu sliku o tome kakvi smo zapravo, kao i o svim varkama, koje mogu biti mnogo gore.

Šta bi onda trebalo da uradimo da bismo se zaštitili od ovih obmana? Priče Solomunove daju nam osnovni savet. Ne treba da se oslanjamo na sebe, kao što to bezumni čine. Naprotiv, treba da imamo poverenje u Gospoda, koji upravlja događajima čak i kada izgleda da sve ide u pogrešnom pravcu. Ukratko rečeno, treba da živimo verom, a ne oslanjajući se isključivo na ono što vidimo, jer čulo vida u velikoj meri može biti varljivo, jer nam omogućava da vidimo samo mali deo stvarnosti, i što je još gore, iskrivljenu sliku i tog malog dela koji nam omogućava da nešto vidimo.

Su

Proučiti
celu
pouku

SAMOUVERENOST BEZUMNIH

Pročitajte 14. poglavlje iz Priča Solomunovih. Šta je u ovom tekstu rečeno o bezumnima?

U bezbožnikovim ustima je prut oholosti (Priče 14,3). Prvi opis bezbožnika u ovom tekstu odnosi se na njegove »ohole reči«. Slika pruta u njegovim ustima ukazuje na konačnu kaznu. Njegove ponosite reči nanele su udarac njegovim usnama, kao posledice koja je u suprotnosti sa sačuvanim ustima mudroga (vidi: Danilo 7,8).

Bezumnik ismeva mudrost (Priče 14,6-9). Iako se čini da bezumnik traži mudrost, on zapravo ne veruje u mudrost i izražava sumnju u nju. On je neće pronaći zato što po njegovom mišljenju mudrost ne postoji izvan njega. Najopasniji je njegov stav prema kršenju Zakona. Šta može biti pogubnije od ismevanja misli o grehu?

Bezuman čovek je lakoveran (Priče 14,15). Ovde uočavamo paradoks. S jedne strane bezbožnik ismeva one koji veruju u vrednosti mudrosti, dok s druge strane on nema sposobnost da kritički razmišlja o onome što čuje; on veruje u »svaku reč«. Ironija ove situacije udara u samu srž sekularnog društva. Sumnjičavi ljudi ismevaju Boga i šale se na račun religije, tvrdeći da su ta verovanja za decu i stare, pa ipak često poveruju u besmislice, kao što je nastanak života na Zemlji pukim slučajem.

Bezuman čovek je nagao (Priče 14,16.29). Pošto bezuman čovek veruje da se istina nalazi u njemu, on ne ostavlja sebi dovoljno vremena da razmisli. Njegove reakcije su brze i nagle.

Bezbožnik tlači druge (Priče 14,21.31). Mehanizmi tlačenja i netrpeljivosti prikazani su u psihologiji bezumnika. On je netrpeljiv prema drugima i ophodi se prema njima sa prezirom (vidi: Danilo 7,25; 8,11.12).

Lako je primetiti bezumne osobine u drugima, ali da li je lako primetiti ih i u sebi? Koje od ovih karakternih mana treba prvo da prepoznate u sebi, a zatim da zatražite Božju milost da ih pobedite?

STRAH MUDRIH

Pročitajte ponovo 14. Poglavlje u Pričama Solomunovim. Šta je u njemu rečeno o mudrima?

Mudri u svom govoru pokazuju poniznost (Priče 14,3). Mudri obuzdavaju svoj govor. Njihovo tiho razmišljanje podstaknuto je nedostatkom oholog samopouzdanja. Mudri pažljivo razmatraju tuđe ideje, odvajaju vreme da razmisle o činjenicama i odmere ih. Takođe, tihi su zato što slušaju, pokazujući spremnost da uče od drugih.

Mudri cene znanje i učenje (Priče 14,6.18). Bezumni imaju poteškoće u učenju zato što im je teško da sede kraj učiteljevih nogu. Za razliku od njih, mudrima je lako da uče zbog svoje poniznosti. Oni uživaju u učenju i rastu. Ta potraga za mudrošću, za znanjem koje nemaju, čini ih mudrima.

Mudri su oprezni (Priče 14,15). Mudri znaju da postoji greh i zlo. Zato će biti pažljivi na svom putu. Neće se oslanjati na svoja osećanja i lično mišljenje; proveravaće ono što je potrebno i tražiti savet. Ipak, biće veoma pažljivi prema onome šta im drugi ljudi kažu; razlikovaće dobro od zla (1. Solunjanima 5,21).

Mudri su smireni (Priče 14,29.33). Mudri mogu da ostanu smireni zato što se ne oslanjaju na »svoje puteve«, već zavise od onoga što je »gore« (Priče 14,14). Njihova vera u Boga omogućava im da budu mirni i da upravljaju sobom (Isaija 30,15). Strah Gospodnji daje im pouzdanje (Priče 14,26).

Mudri su saosećajni i nežni (Priče 14,21.31). Dve zapovesti: »Ljubi Gospoda Boga svojega« i »Ljubi bližnjega svojega« su povezane (Marko 12,30.31). Ne možemo ljubiti Boga i istovremeno se rđavo ponašati prema drugim ljudima. Najveći izraz naše vere je način našeg ophođenja prema drugima, naročito onima koji su u potrebi.

»Mi ni ne shvatamo koliki među nama hode oslanjajući se na ono što vide, a ne verom. Mi verujemo u ono što se vidi, a ne cenimo dragocena obećanja koja su nam data u Njegovoj reči.« (Elen Vajt, Naše uzvišeno zvanje, str. 87) Šta znači hodati verom, a ne oslanjati se na ono što vidimo? Kako to treba da učinimo?

OČI GOSPODNJE

**»Oči su Gospodnje na svakom mjestu gledajući zle i dobre.« (Priče 15,3)
Kakva osećanja ovaj tekst budi u vama i zašto?**

U sledeća dva poglavlja Priča Solomunovih pisac naglašava drugu temu. Ova poglavlja više se bave teološkim temama nego prethodna. Gospod se češće spominje nego u ranijim tekstovima. Takođe, nešto zadivljujuće rečeno je za Njega: da su Njegove oči na svakom mestu (Priče 15,3).

Ova potpuna svest o Gospodnjem prisustvu upravo je ono što su stari Izrailjci nazivali »strahom Gospodnjim«. Istu sliku pronalazimo u Psalmima: »Okolo je Gospodnje na onima koji Ga se boje.« (Psalam 33,18) Slično tome, Jov opisuje Boga kao Onoga koji gleda do krajeva zemaljskih i vidi sve što je pod nebom (O Jovu 28,24). Jov zaključuje da je »strah Božji mudrost«. (O Jovu 28,28)

Ovaj tekst podseća nas na Božju sposobnost da vidi dobro i zlo, bez obzira gde i na koji način se ispolje. Kao što je Solomun shvatio (1. O carevima 3,9), prava mudrost je sposobnost da razlikujemo dobro i zlo. Svest o tome treba da nas podseti da uvek činimo dobro, nikada zlo, jer Bog vidi sve što činimo, iako niko drugi to ne može. Obmanjujemo sebe misleći da ćemo izbeći konačne posledice samo zato što ih trenutno izbegavamo. Gledano na duge staze nikada ih nećemo izbeći.

Budimo zato marljivi jer »nema stvari nepoznate pred Njim, nego je sve golo i otkriveno pred očima Onoga kojemu govorimo«. (Jevrejima 4,13)

Pročitajte tekstove iz Priča Solomunovih 15,3; Isaije 5,20; Jevrejima 5,14. Šta je ključna poruka ovih stihova za nas, naročito u vreme kada su pojmovi »dobro« i »zlo« nejasni ljudima, i kada vlada mišljenje da su relativan pojam i isključivo ljudske ideje? Šta je pogrešno u takvom shvatanju dobra i zla, i zašto je opasno zauzeti takav stav?

RADOST GOSPODNJA

Pročitajte 15. poglavlje Priča Solomunovih. Zašto je radost toliko važno preimućstvo?

U Svetom pismu nije nam obećan život bez iskušenja. Kao što je Isus lično rekao: »Dosta je svakom danu zla svoga.« (Matej 6,34) U tekstu iz Priča 15,15. dato je objašnjenje da onaj koji održi veselo srce u zlim danima, prijatnije će se osećati. Bol, patnja i iskušenja će doći, a često ne možemo da upravljamo kada i kako. Ono čime možemo da upravljamo, makar do određene mere, jeste kako ćemo odgovoriti na njih.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 15,14.23. Kako Bog učestvuje u toj radosti?

Iako biblijski tekst ne spominje jasan povod za radost, uporedna misao u 13. i 14. stihu ukazuje da je »veselo srce« »srce razumno koje traži znanje«. To je srce onoga koji ima veru i koji nazire iskupljenje iza trenutnih iskušenja. Zato je vera u Boga toliko važna; zato je značajno da iz svog ličnog iskustva poznamo Boga i Njegovu ljubav. Onda, bez obzira na iskušenja, bez obzira sa kakvim patnjama se suočavamo, oni koji poznaju Božju ljubav sve mogu da podnesu.

Tekst iz Priča 15,23. iznosi još jednu važnu misao. Više radosti nam pričinjava ono što dajemo nego što primamo. Lepa reč upućena drugima doneće radost i onome koji je upućuje. Ko u svom životu nije iskusio blagoslove, koji, bilo rečima ili delima, proističu iz blagosiljanja drugih? Kao što smo već videli u Pričama, naše reči imaju silu. One mogu učiniti mnoga dobra ili veliko zlo. Koliko je bolje kada donose velika dobra, ne samo onima kojima se čini dobro, već i onima koji ga čine.

Koliko dobro poznajete Božju ljubav? Šta biste mogli da učinite što bi vam pomoglo da primite u svoje srce ovu važnu istinu? Razmislite koliko bi vam život bio bolji da poznajete Božju ljubav?

BOŽJA VRHOVNA VLAST

Svi imamo snove i pravimo planove, ali ipak oni mogu da budu drugačiji, ponekad bolji ili gori, nego što smo očekivali. Biblija priznaje vrednost ljudske odgovornosti i slobode. Takođe, Biblija potvrđuje Božje upravljanje događajima (vidi: Priče 20,24; 21,31; Danilo 2. i 7)

Šta je poruka teksta iz Priča Solomunovih 16,1? Kako treba da shvatimo ovaj stih?

Mi vršimo pripreme i pravimo planove, ali poslednja reč i dalje pripada Bogu. To ne znači da su naše pripreme bezvredne. Međutim, u životu vere, ako predamo svoje planove Bogu, On će ih preuzeti, upravljati njima (Priče 16,9) i na kraju ostvariti (Priče 16,3). Čak će i rad naših neprijatelja biti upotrebljen u našu korist (Priče 16,4,7).

Iako ove misli nije lako shvatiti, naročito kada se suočimo sa teškim okolnostima, one treba da nam pruže utehu i pomognu nam da naučimo da imamo poverenja u Boga, čak i kada sve krene u pogrešnom pravcu, i kada se planovi ne ostvare onako kako smo se nadali. Ključna misao je da naučimo da sve predamo Bogu. Ako to uspemo, možemo biti sigurni u Njegovo vođstvo, čak i u najtežim trenucima.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 16,18.19. Kakvo mesto zauzima častoljublje u ljudskom uspehu?

Biblija nas, kao i uvek, upozorava na ponos. Uostalom, na šta mi kao pala bića možemo biti ponosni? Koji porok se više od ponosa, prvobitnog greha, suprotstavlja Bogu? (vidi: Jezekilj 28,17) Isus je poučno govorio o težnji za veličinom i pozivao učenike da se okrenu poniznosti (Matej 20,26-28).

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 16,33. Kakvo mesto slučajnost zauzima u ljudskom uspehu?

Biblija ne daje mesta slučajnosti. Čak i kada neko smatra da je tok događaja plod slučaja, treba da verujemo da Bog i dalje neograničeno upravlja.

Kada želimo da shvatimo zašto se određene pojedinosti događaju, kako nam postojanje velike borbe pomaže da prebrodimo teška pitanja o tome zbog čega se nešto događa upravo na taj način?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Od samog početka sotona je ljudima opisivao dobitke koji se mogu steći prestupom. Tako je prevario anđele. Tako je iskušao Adama i Evu i naveo ih da zgreše. Tako i sada navodi mnoštvo ljudi da postanu neposlušni Bogu. On čini da put prestupa izgleda poželjan, 'ali, kraj mu je put k smrti. (Priče 14,12) Blago onima koji, pošto krenu tim putem, shvate gorčinu plodova greha i na vreme se vrate.« (Elen Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 720. original)

»Ništa ne teži više izgradnji zdravlja tela i duše od duha zahvalnosti i proslavljanja. Pouzdana obaveza kojom ćemo se odupreti tugi, mislima i osećanjima nezadovoljstva – isto je tako dužnost kao što je i molitva. Ako smo spremni za Nebo, kako možemo da idemo kao gomila ožalošćenih, plačuci i žaleći celim putem do kuće našega Oca? Oni nazovihrišćani koji se neprekidno žale i kojima se radost i sreća čini kao greh, nemaju prave vere.« (Elen Vajt, *U potrazi za boljim životom*, str. 251. original)

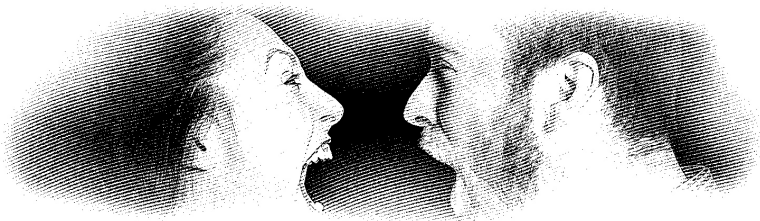
ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o ideji da imamo ograničeni pogled na stvarnost. Šta to znači? Koliko smo sigurni da nešto postoji, a ne možemo na bilo koji način da ga prepoznamo čulima? Na primer, koliko se mnogo radio - talasa upravo sada nalazi u vazduhu oko vas, a ipak ne možete da ih vidite, čujete ili osetite? Kako nam postojanje takve stvarnosti pomaže da shvatimo koliko su naša čula ograničena? Kako to shvatanje treba da nam pomogne da uvidimo da postoji i ono što ne možemo da vidimo, na primer anđeli?

2. Zašto je važno da shvatimo da čovek ima slobodnu volju i slobodu izbora, iako Bog neograničeno upravlja? Iako ova shvatanja (čovekova sloboda izbora i Božja vrhovna vlast) kao da su u suprotnosti, oba su biblijska učenja. Kako ih, onda, možemo uskladiti?

UKROTITI JEZIK

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 17; 1. Korinćanima 13,5-7; Jovan 8,1-11; Priče 18; Priče 19; 5. Mojsijeva 24,10-22.

Tekst za pamćenje: »Bolji je zalogaj suha hljeba s mirom nego kuća puna poklane stoke sa svađom.« (Priče 17,1)

Priče Solomunove ponovo ukazuju na činjenicu da spoljašnji izgled može da prevari. Možemo imati sve što ovaj svet nudi – bogatstvo, moć, zadovoljstva, slavu – a da ipak, iza te spoljašnjosti, vladaju napetost i tuga. Moguće je da je uzrok te napetosti i tuge upravo bogatstvo i zadovoljstva kojima ljudi toliko teže. Kao što je u egipatskoj posloviци zabeleženo: »Bolje je hleb sa srećnim srcem nego bogatstvo sa mukom.« (Miriam Lihthajm, »Instructions«, *Ancient Egyptian Literature: A Book of Readings*, sveska II, str. 156) Prema Pričama Solomunovim, prvi korak u rešavanju ovog problema je prepoznavanje svojih prioriteta: mirni odnosi su važniji od bogatstva (Priče 17,1). Ono što je važno nije toliko šta imamo, već šta negujemo u sebi. Savet koji sledi pomoći će nam da obnovimo ovu najvišu vrednost i pružiti nam unutrašnji mir (shalom na jevrejskom) koji će doprineti našoj sreći.

Su

Proučiti
celu
pouku

GREH I PRIJATELJI

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 17,9; 19,11. Koji važan zaključak je donet u ovim tekstovima? Kako treba da se odnosimo prema onima koji pogreše?

Kada neko učini grešku, u iskušenju smo da to ispričamo drugima. Da li si čuo šta je taj-i-taj učinio? Iako se ponašamo kao da smo užasnuti tim postupkom, ipak volimo da ispričamo drugima šta se dogodilo. Ukratko rečeno, mi ogovaramo, a na to smo upozoreni, zato što će takvo ponašanje izazvati svađu, čak i među bliskim prijateljima. Uostalom, ako vaš bližnji pogreši, kakav ste vi prijatelj ako drugima pričate o tome?

Nama je zapravo upućen savet da »pokrijemo« grešku. Međutim, to ne znači da moramo da krijemo greh, da se ponašamo kao da se nikada nije dogodio, kao da ta osoba nikada nije pogrešila. Greh koji je pokriven i dalje postoji, iako je skriven. U stvari, jevrejska reč prevedena kao »pokriti« izraz je koji se na poseban način odnosi na »oproštenje«. (Psalam 85,2; Nemija 4,5) Ljubav, ne ogovaranje, treba da bude naš odgovor na nečiju grešku.

Pročitajte tekstove u Pričama Solomunovim 17,17. i 1. Korinćanima 13,5-7. Kako nam ljubav pomaže da izađemo na kraj sa prijateljevom greškom?

Niko ne voli svog bračnog druga zato što je savršen, već što gaji ljubav prema njemu uprkos njegovim greškama i manama. Samo pomoću ljubavi bivamo poučeni da ne sudimo drugima, zato što zbog svojih grešaka i nedostataka snosimo istu krivicu. Umesto toga, možemo saosećati sa njima u njihovoj žalosti što su učinili greh i potruditi se da im pomognemo da ga prevaziđu. Čemu inače prijatelji služe ako ne tome?

Setite se trenutka kada ste napravili veliku grešku i primili oproštenje i utehu. Kako vas to podstiče da i vi učinite isto kada neko pogreši?

BUDITE PRAVEDNI!

Iskrena ljubav nije slepa. Kada nečiju grešku »pokrivamo« ljubavlju ne znači da ne uviđamo greh i da ga ne prepoznavamo. Ljubav i pravdu treba ispoljavati istovremeno. Jevrejska reč tsedeq, »pravda«, takođe znači »ljubav«, »milosrđe«. Ne možemo imati pravo saosećanje ako nismo pravedni, niti biti pravedni ako nemamo saosećanja i ljubavi. Ta dva načela su nerazdvojiva.

Na primer, pokazivanje milosrđa prema siromašnima ne treba činiti na štetu pravde; otuda preporuka da ne štitimo siromahe na sudu (2. Mojsijeva 23,3). Ako nas ljubav obavezuje da pomognemo siromašnima, bilo bi nepravedno da ih štitimo kada nisu u pravu, samo zato što su siromašni. Pravdu i istinu ne treba razdvajati od ljubavi i saosećanja. Upravo je ta mudra ravnoteža karakteristična za Toru, Božji zakon, koji je uzdignut i kome smo poučavani u Pričama Solomunovim.

Pročitajte tekstove iz Priča Solomunovih 17,10; 19,25. Šta se u njima govori o ukoru?

Nije slučajnost što tekst u Pričama 17,10. sledi odmah posle poziva da pokrijemo greške ljubavlju (Priče 17,9). Povezivanje »ukora« sa »ljubavlju« postavlja ljubav na pravo mesto.

Pročitajte tekst iz Jevanđelja po Jovanu 8,1-11. Kako Isus postupa u slučaju otvorenog činjenja greha?

»U činu opraštanja ovoj ženi i hrabrenju da živi boljim životom, Isusov karakter odsjaja lepotom savršene pravde. Iako ne prikriva greh, niti smanjuje osećanje krivice, On ipak ne želi da osudi, već da spase. Svet je za ovu zabludelu ženu imao samo podsmeh i prezir, ali Isus je izgovorio reči utehe i nade. Bezgrešni je imao saučešća prema slabostima ove grešnice, pa joj je pružio ruku pomoćnicu. Dok su je licemerni fariseji optuživali, Isus joj je naložio: 'Idi, i otsele više ne greši.'« (Elen Vajt, *Čežnja vekova*. str. 462. original)

PONOVO REČI

Pročitajte 18. poglavje iz Priča Solomunovih. Iako se u njemu spominju različite teme, usredsredite se na ono što je rečeno o našim rečima. Koje važne misli su ovde predstavljene u vezi sa tim šta činimo ili šta ne govorimo?

Ponovo se suočavamo sa stvarnošću i silom reči; u ovom slučaju vidimo kako bezumni koriste svoja usta u svojim nedelima. Trinaesti stih daje posebno objašnjenje. Koliko je lako da nekome odgovorimo, pre nego što pažljivo saslušamo i razmotrimo šta nam je rečeno. Koliko puta bismo sebe i druge pošteđeli nepotrebnog bola i sukoba da smo samo naučili da pre nego što odgovorimo pažljivo razmislimo o onome što smo upravo čuli. Postoje trenuci kada je tišina najbolji odgovor.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 18,4. Zašto su reči mudroga poput dubokih voda?

Slika »dubokih voda« u Pričama Solomunovim upotrebljena je u pozitivnom smislu i predstavlja mudrost (Priče 20,5). Ona prenosi ideju spokojstva, ali i dubine i bogatstva. Mudri nisu površni. Oni izgovaraju svoje reči na osnovu dubokih ličnih razmišljanja i stečenih iskustava. Zar se nije svako od nas ponekad divio dubokim mislima i pronicljivosti onih koji poseduju mudrost i znanje?

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 18,21. Šta znači ovaj stih?

U Pričama Solomunovim ponovo je rečeno ono što već treba da znamo: naše reči su moćne, i mogu da budu sila na dobro ili zlo, na život ili smrt. Koliko bismo pažljiviji onda trebalo da budemo prilikom korišćenja ovog moćnog oruđa.

Setite se trenutka kada su vas nečije reči strašno povredile. Šta ste iz ovog iskustva naučili o tome koliko su reči moćne i koliko bi trebalo da budete pažljivi kada nešto poželite da kažete?

DVE STRANE PRIČE

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 18,2. Zašto bezumnima nije potrebno vreme da izgrade svoje mišljenje?

Bezumni su toliko sigurni u sebe i toliko željni da iskažu svoje mišljenje da nisu zainteresovani da uče od drugih. Njihov uskogrudni um ide ukorak sa njihovim ustima uvek spremnim da nešto kažu. To je poguban spoj. Koliko pažljivi treba da budemo da ne bismo činili isto, naročito kada smo uvereni da smo u pravu u vezi sa nekom temom.

Uostalom, zar nije svako od nas u nekom trenutku imao čvrst stav prema nečemu, da bi se kasnije ispostavilo da nismo bili u pravu? To ne znači da treba da budemo kolebljivi u svojim gledištima; to samo znači da nam je potrebna poniznost, da niko od nas ne zna uvek pravi odgovor, čak i kada imamo ispravno mišljenje o nečemu, istina je često dublja i složenija nego što možemo da sagledamo i shvatimo.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 18,17. Kakav važan zaključak ovde postoji?

Samo Bogu nije potrebno drugo mišljenje zato što su Njegove oči na svakom mestu (Priče 15,3). Bog može da sagleda svako pitanje sa svih strana. Mi, suprotno tome, imamo veoma usko gledište o svemu; gledište koje je sklono da postane još uže kada zauzmemo čvrst stav, naročito o pitanjima koja smatramo važnima.

Međutim, kao što bi već trebalo da znamo, uvek postoje dve ili čak i više strana jedne priče, i što više činjenica znamo, možemo bolje da oblikujemo ispravno gledište o određenoj temi.

Setite se trenutka u kome ste u potpunosti bili uvereni u nešto, možda je reč o gledištu koje ste imali celog života, a onda ste otkrili da niste bili u pravu. Šta vam to govori o mogućnosti da možete da pogrešite u nečemu što vatreno zastupate?

BUDITE ISTINOLJUBIVI

Kralj je trebalo da proglasi novog ministra za najvišu službu u carstvu. Za tu priliku organizovao je posebno takmičenje u laganju: ko može da izgovori veću laž. Svi njegovi ministri prijavili su se za takmičenje i svi su izgovorili svoju najveću laž. Međutim, kralj nije bio zadovoljan; njihove laži bile su neubedljive. Kralj je tada upitao svog najbližeg i najpoverljivijeg savetnika: »Zašto se ti nisi prijavio?«

Savetnik je odgovorio: »Žao mi je što ću vas razočarati, ali ja ne mogu da se prijavim.«

»Zašto«, upitao je kralj.

»Zato što nikada ne lažem«, odgovorio je savetnik.

Kralj je odlučio da postavi njega na tu poziciju.

Nama kao grešnicima lakše je da slažemo nego što mislimo; zbog toga je važno da budemo pažljivi prema rečima koje izgovaramo.

Pročitajte 19. poglavlje iz Priča Solomunovih. Mnoge teme obrađene su u tom poglavlju, ali šta je rečeno o laganju?

Priče Solomunove postavljaju visoka moralna merila. Bolje je da ostanemo siromašni ili da izgubimo priliku za napredovanje, nego da lažemo da bismo to ostvarili, da žrtvujemo svoju čestitost (Priče 19,1), da varamo po cenu vernosti (Priče 19,22).

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 19,9. Kakvu odgovornost ima svedok?

Laganje je samo po sebi rđavo; ali činiti to na sudu pod zakletvom još je gore. U mnogim zemljama lažno svedočenje predstavlja ozbiljan zločin. Svedok zato mora da da istinito svedočanstvo. Nije slučajno što ovaj stih sledi posle spominjanja »prijatelja čovjeku podatljivu« (Priče 19,6), i siromaha koga mrze njegovi prijatelji, čak i braća (Priče 19,7). Suština je da na svedoke ne sme da utiče podmićivanje ili društveni položaj onih o kojima svedoče.

Pročitajte tekst iz 5. Mojsijeve 24,10-22. Kakvo važno načelo uočavamo i kako ga možemo primeniti u svom životu i svom ophođenju prema onima koji su u potrebi?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Duh ogovaranja jedan je od sotoninih posebnih oruđa za sejanje svađe i razdora, za rastavljanje prijatelja i potkopavanje vere mnogih u istinitost našeg mišljenja. Braća i sestre veoma su skloni da govore o greškama i manama drugih, a naročito onih koji su nepokolebljivo izneli poruku ukora i opomene dobijenih od Boga.« (Elen Vajt, *Testimonies for the Church*, 4. sveska, str. 195)

»Deca onih koji se stalno žale, pomno slušaju i primaju otrov nezadovoljstva. Roditelji tako slepo zatvaraju prilaze kroz koje dečja srca mogu biti dosegnuta. Koliko mnogo porodica začine svoje svakodnevne obroke sumnjom i pitanjima. Oni potanko ispituju karakter svojih prijatelja i služe ga kao prijatan desert. Dragoceno parče klevete dodaje se prisutnima za stolom da ga komentarišu, ne samo odraslima, već i deci. Na ovaj način Bog se sramoti. Isus je rekao: 'Kad učiniste jednome od ove Moje najmanje braće, Meni učiniste.' Hrista vredaju i omalovažavaju oni koji ogovaraju Njegove slugе.« (Elen Vajt, *Testimonies for the Church*, 4. sveska, str. 195)

ZA RAZGOVOR:

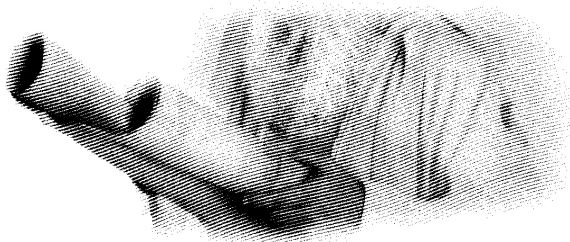
1. Uvek je teško kada oni koje volite i do kojih vam je stalo pogreše. Tada se lako možete naći u prilici da pokušate da prikrijete njihova dela. Kako postizemo odgovarajuću ravnotežu u takvim prilikama? Naravno, potrebno je da budemo milostivi, kao što smo lično primili milost za svoje greške. Međutim, da li to znači da osoba može da greši i tako prođe nekažnjeno, da se ne suoči sa posledicama? Šta je u takvim prilikama ispravno učiniti?

2. Kao što je rečeno u pouci za ovu sedmicu, mnoga životna pitanja veoma su složena i mogu se posmatrati iz različitih uglova. Čak i ako smo u pravu i vezi sa nekim pitanjem, ono je obično složenije nego što možemo da shvatimo. Kako možemo da budemo otvorenog uma, a da ujedno ne postupamo neozbiljno?

3. Na koji način možemo da slažemo, a da uopšte ne upotrebimo reči?

REČI MUDROSTI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 20; 1. Korinćanima 12,14-26; Jeremija 9,23.24; Priče 21; Matej 25,35-40; Priče 22.

Tekst za pamćenje: »Najviše ljudi hvali se svojom dobrotom; ali ko će naći čovjeka istinita?« (Priče 20,6)

Do određene mere naš život je proizvod uticaja iz našeg okruženja. Iako nasleđe ima veliku ulogu, vrednosti koje cenimo potiču iz našeg okruženja – našeg doma, načina obrazovanja, kulture. Od najranijeg detinjstva mi smo pod uticajem onoga što vidimo i čujemo.

Nažalost, ono što vidimo i čujemo nije uvek najbolje za nas; svet u kome živimo doživeo je pad u svakom pogledu, i ne može a da ne vrši negativan uticaj na nas. Ipak, dato nam je obećanje o izlivanju Svetog Duha i data nam je Božja reč, koja ukazuje na nešto uzvišenije i bolje nego što to ovaj svet čini.

Ove sedmice osvrnućemo se na različite poslovice i praktične istine koje izražavaju, istine koje mogu da nam pomognu da nadvladamo negativan uticaj palog sveta i pripremimo se za bolji ako ih primimo u srce i sledimo.

Su

Proučiti
celu
pouku

SVI SMO JEDNAKI

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 20,12. Kako nas uči ovaj stih o vrednosti svih ljudi?

Za razliku od teorije evolucije, po kojoj smo samo slučajan proizvod bezličnog kosmosa, Biblija uči da je Bog stvorio čoveka (vidi: Dela 17,26). Nije slučajno što je Tomas Džeferson ukazivao na jednakost svih ljudi upravo zato što ih je Bog stvorio. Samo u Gospodu, isključivo u Njemu, svi smo jednaki.

Iako svi imamo istog Tvorca, ne znači da smo svi isti. Čak se i jednojajčani blizanci ne ponašaju na isti način. Apostol Pavle u Poslanici Korinćanima govori o međusobnim razlikama i naglašava da one ne treba da izazovu osećanje nadmoćnosti, već da nam pomognu da uvidimo potrebu jednih za drugima. »Ali oko ne može reći ruci: Ne trebaš mi; ili opet glava nogama: Ne trebate mi.« (1. Korinćanima 12,21)

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 20,9. Šta nas još čini jednakima?

Greh nas, takođe, čini jednakima. Na retoričko pitanje postavljeno u ovom stihu odgovor »niko« ukazuje na tragično i beznadežno stanje ljudskog roda. Svi ljudi su slabi i smrtni, i tu činjenicu ne može da promeni ni sav novac ni sila na ovom svetu. Međutim, u okviru Svetog pisma ovo ukazivanje na grešnost ljudskog roda ne treba da nas vodi u očajanje, zato što su Isusova smrt na krstu i Njegovo vaskrsenje omogućili da svaki čovek, bez obzira koliko grešan bio, primi obećanje o večnom životu. Taj život primamo jedino verom u Njega – ne svojim delima.

»Ako čovek svojim dobrim delima ne može da zasluži spasenje, onda ga u potpunosti primamo milošću, prima ga čovek grešnik zato što prihvata Isusa i veruje u Njega. Ono je u potpunosti besplatan dar. Opravdanje verom je izvan svake rasprave. Svaka rasprava završava se čim postane jasno da zasluge palog čoveka stečene njegovim dobrim delima nikada ne mogu da mu omoguće večni život.« (Elen Vajt, *Faith and Works*, str. 20)

Da li ikada osećate da ste nadmoćniji (ili potčinjeniji) u odnosu na druge ljude? Ako je tako, na koji način krst ukazuje na jednakost svih nas?

ŽIVOTNE PROBE

»Djela njihova idu za njima«, zapisano je u Otkrivenju 14,13. o nagradi pravednika. Samo će budućnost posvedočiti o stvarnoj vrednosti svakog pojedinca. Ljudi sada mogu da se hvale svojim bogatstvom, znanjem, fizičkom snagom, i možda je to zaista tako. Međutim, šta je sve to u Božjim očima? Osobine, dostignuća i dela koja ljudi uzdižu kao važna ili upečatljiva, zapravo često su beznačajna troska. Uostalom, pogledajte neke rđave osobe, često iz sveta zabave, koje obožavaoci vole i cene. Ono što uzdižemo kao svog idola snažno je svedočanstvo koliko smo duboko pali.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 20,6. (vidi: Jeremija 9,23.24; Marko 9,35). Šta prema ovim tekstovima predstavlja istinsku vrednost za Boga?

Jedan senzacionalni čin ljubavi ili požrtvovanja nije pokazatelj visokog kvaliteta naših odnosa, već stalno, strpljivo i postojano činjenje malih dela iz dana u dan. Svakodnevni obrok pripremljen za bračnog druga, stalna briga o bolesnom roditelju, istrajni naponi uloženi na radnom mestu; sva ova ponizna dela u toku života dokaz su da je vaša vera živa. Postojana vera dragocenija je od snažnih, ali retkih činova ljubavi.

Ovo načelo, takođe, važi i u našem odnosu prema Bogu. Mnogo je teže i dragocenije da živimo za Boga nego da umremo za Njega, ako ni zbog čega drugog onda zato što život duže traje od umiranja. Posvećena osoba koja živi za Boga veća je od mučenika koji umire za Njega. Svako može da tvrdi da veruje u Boga i da Mu služi, ali postavlja se pitanje: Da li će to potrajati? Ili, kao što je Isus rekao. »Ali koji pretrpi do kraja blago njemu.« (Matej 24,13)

Kako strpljenjem, ljubaznošću i spremnošću možete da odgovorite na tuđe potrebe i nekome tako otkriti Hristov karakter? Koliko ste spremni da to učinite, bez obzira na cenu?

ČEKANJE GOSPODA

Pročitajte tekstove iz Priča Solomonovih 20,17; 21,5. Kakve praktične pouke možemo pronaći u ovim stihovima?

Lopov koji ukrade hleb brže dođe do njega od onoga koji svojim radom mora da ga zaradi. Trgovci koji se služe lažima da bi prodali svoju lošu robu mogu se brže obogatiti od poštenih trgovaca (uporedite Priče 21,5. sa sledećim stihom). Ipak, u tekstu je zapisano, budućnost će sladak hleb pretvoriti u »pesak«, a na brzinu steknuto bogatstvo doneće siromaštvo. U tekstu je dato mnoštvo primera koji oslikavaju tačnost ovog gledišta:

1. Nasledstvo (Priče 20,21). Ukazivanje na nasledstvo koje se brzo dobije (podrazumevajući da su roditelji još živi) sledi posle osude onih koji ruže svoje roditelje (Priče 20,20). Povezanost ova dva stiha je značajna. Odnose se na sina (ili kćer) koji ruži svoje roditelje i voleo bi da su mrtvi. Naslednik čak može da izazove smrt svojih roditelja da bi dobio svoje nasledstvo. Kraj ovakvog ponašanja je tragičan: žižak u kome trenutno uživa ugasiće se u »crnom mraku« (20. stih), a kletva koju je izrekao svojim roditeljima vratiće se njemu: »Nasljedstvo... ne biva na posljjetku blagosloveno.« (21. stih)

2. Osveta (Priče 20,22). Ovog puta pisac se obraća žrtvi koja je u iskušenju da se osveti za zlo, koje joj je naneto. Savet koji prima jeste da »čeka Gospoda«. Samo tada biće sačuvana, što ukazuje da ako želi da se osveti, izlaže se ozbiljnoj opasnosti. Tekst u Pričama 25,21.22. naglašava istu pouku, koristeći metaforu živog ugljevlja koje se stavlja na neprijateljevu glavu, što je egipatski obred koji izražava pokajanje i obraćenje. Ako se uzdržite od osvete, dato je obećanje u Pričama 20,22, Gospod će vas sačuvati, i (dodaje tekst iz Priča 25,21.22) spasićete svog neprijatelja, nadvladavši zlo dobrim (Rimljanima 12,21).

Kako možemo da se ugledamo na Hristov karakter, kada se nađemo u prilici da nadvladamo zlo dobrim? Zašto je to u suprotnosti sa našom nasleđenom prirodom? Zašto je umreti sebi jedini način da to postignemo?

SAOSEĆANJE PREMA SIROMAŠNIMA

Čovekov karakter ne meri se toliko mudrošću i verskim posvećenjem, koliko spremnošću da se ukaže pomoć siromašnima i ljudima u potrebi. Merilo karaktera nije ono što stičemo, već način na koji se ophodimo prema bližnjima. Samarjanin koji je spasao svog bližnjeg bliži je Božjem carstvu od posvećenog sveštenika (Luka 10,26-37). Priče Solomonove naglašavaju i objašnjavaju ovu najvišu vrednost.

Radi Boga: Prvi cilj za prihvatanje te najviše vrednosti jeste Bog lično, koji više voli ljudsko saosećanje prema nevoljnima nego versku revnost (Priče 19,17; 21,13). Saosećanje prema siromašnima i stvarna dela učinjena u njihovu korist, Bog će više ceniti od pobožnih dela. U stvari, Bog je lično uključen u taj rad, u tolikoj meri da, kada dajemo siromašnima, to je kao da dajemo lično Bogu (Matej 25,35-40).

Pročitajte tekst iz Jevandelja po Mateju 25,35-40. Kako se Isus poistovetio sa onima koji su u nevolji? Kako ova istina utiče na naše ophođenje prema takvim ljudima?

Radi siromašnih: Drugi cilj jesu siromašni ljudi, koje je Bog stvorio kao i bogate (Priče 22,2). Jednakost među ljudima, utemeljena na činjenici da nas je Bog sve stvorio, čini siromaha vrednog pažnje kao i bogatog. Treba da volimo svoje bližnje po onome što su: bića stvorena po Božjem obličju.

Razmislite, takođe, koliko je za vas dobro da pomazete ljudima u potrebi. Naša priroda je u osnovi sebična; mi iznad svega težimo da sebe stavimo ispred drugih. Odičući se sebe, učimo da umiremo sebi i da bolje odražavamo Hristov karakter, a šta je dragocenije od toga?

Kako vam pomaganje drugima koji su u nevolji pruža osećanje većeg ličnog zadovoljstva nego kada činite nešto za sebe?

Reč »vaspitanje« na jevrejskom jeziku potiče od reči koja znači »graditi« ili »početi«. Sva ova značenja sadržana su u jevrejskom shvatanju vaspitanja: Kada »učimo dijete« (Priče 22,6), mi izgrađujemo, počinjemo i polažemo temelj za budućnost. Roditelji i vaspitači zato su odgovorni za budućnost dece i, samim tim, budućnost sveta. Ono čemu učimo svoju decu danas uticaće na društvo u budućim naraštajima.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 22,6. Šta se u njemu govori o važnosti pravilnog vaspitanja dece?

Značajno je zapaziti da je jevrejska reč prevedena kao »vaspitati« upravo reč upotrebljena za »posvećenje« Hrama (1. O carevima 8,63). Rano vaspitanje predstavlja posvećenje svoje dece Bogu na isti način kako je Hram bio posvećen. »Roditeljima je povereno vaspitavanje dece za budući večni život.« (Elen Vajt, *Child Guidance*, str. 38. original). Takvo vaspitanje ima večni uticaj. Apostol Pavle imao je na umu stih iz Priča 22,6. kada je pohvalio Timotija za njegovu poznavanje Svetog pisma, koje je stekao u svom ranom detinjstvu, »koja te mogu umudriti na spasenje verom u Hrista Isusa«. (2. Timotiju 3,15)

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 22,8.15. Koja načela ovde nalazimo?

Vaspitanje možemo uporediti sa »sejanjem«. Budućnost našeg društva i naše dece zavisi od toga šta posejemo. Ako sejemo »bezakonje«, onda će naše vaspitanje (prut) propasti, i požnjećemo nevolju (8. stih). Ako seme koje sejemo dotakne srce dece (15. stih), onda će prut našeg vaspitanja ukloniti bezumlje daleko od njih.

Često poučavamo druge (naročito decu) svojim primerom. Razmislite kakav primer dajete. Kakvo nasleđe ostavljate? U kojim oblastima biste mogli davati bolji primer?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Roditelji bi trebalo da budu primer iskrenosti, jer upravo to treba svakodnevno deci usađivati u srce. Neodstupanje od načela mora da bude čin kojim se upravljaju roditelji u svim životnim okolnostima, naročito u vaspitavanju i obučavanju svoje dece... Roditelji nikada nemojte biti neiskreni. Nikada nemojte govoriti ono što nije istina ni rečima ni delima.« (Elen Vajt, *Child Guidance*, str. 151)

»Mnogi očevi i majke izgleda da misle da ako nahrane i obuku svoje malene, i vaspitaju ih u skladu sa merilima ovoga sveta, da su obavili svoju dužnost. Oni su toliko prezauzeti poslovima ili zadovoljstvima, da ne mogu da se bave vaspitavanjem svoje dece. Oni ih ne odgajaju na način koji će njihovoj deci pomoći da ulože sve svoje sposobnosti u proslavljanje svoga Otkupitelja. Solomun nije rekao: »Reci detetu kojim putem treba ići, pa neće odstupiti od njega ni kad ostari«, već »Uči dete prema putu kojim će ići, pa neće odstupiti od njega ni kada ostari.« (Elen Vajt, *Child Guidance*, str. 38)

ZA RAZGOVOR:

1. Razmišljajte još malo o ideji iznetoj u Pričama Solomunovim 22,6. Zašto moramo biti pažljivi u načinu kako primenjujemo ovu pouku? Odnosno, mnogi roditelji učinili su dobar posao odgajajući svoju decu, a ipak kada su odrasla, donela su pogrešne odluke. Zašto kada posmatramo značenje ovog teksta nikada ne smemo da zaboravimo na postojanje slobodne volje i velike borbe?
2. Pogledajte još jednom poslednje pitanje na kraju odeljka od srede. Šta govori o nama takvo osećanje zadovoljstva kada pomažemo drugima, naročito kada ništa ne dobijemo zauzvrat? Kako ta istina otkriva zašto su mnogi koji poseduju ovozemaljska blaga ipak nesrećni?
3. Iako se razlikujemo po darovima, vaspitanju i iskustvima, jednaki smo u nečemu najvažnijem: svima je potreban krst spasenja. Čemo nas on uči o osnovnoj jednakosti i vrednosti svih ljudskih bića? Štaviše, kako ova istina treba da utiče na način kojim se ophodimo prema ljudima?

JEDAN ZAKONODAVAC I SUDIJA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 22; Priče 23; 2. Mojsijeva 22,21-27; Priče 24; Efescima 5,20; Jezekilj 33,8.

Tekst za pamćenje: »Nijesam li ti napisao znamenite stvari za savjete i znanje, da bih ti pokazao tvrđu istinitijeh riječi da bi mogao istinitijem riječima odgovarati onima koje pošlju k tebi?« (Priče 22,20.21)

Neke pouke iz ove sedmice slične su određenim egipatskim tekstovima. Solomun je pod nadahnućem oblikovao ove tekstove sa jevrejske tačke gledišta. Reči Egipćana pod uticajem Duha izrailjskog Boga postale su božansko otkrivenje.

Ovo zapažanje je važno, jer nas podseća na univerzalni karakter »istine«. Ono što je istina za Izrailjce treba, takođe, da bude istina i za Egipćane; u suprotnom to ne bi bila istina. Neke istine su sveopšte, primenjuju se na sve.

Ovi saveti zajednički su za obe zajednice. Odnosno, ko god da ste, bili vernik ili ne, gde god da živite, postoji nešto što ne bi trebalo da činite.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 22,17.18. Kako istina treba da utiče na naš život?

Prva dužnost učenika je da sluša i obrati svoju pažnju: »Prigni uho svoje i slušaj.« (Priče 22,17) Drugim rečima: »Usredsredite se!« Veoma je važno da osoba koja traži istinu bude iskrena. Ona mora iskreno želeći da sazna šta je ispravno, a zatim da postupa u skladu sa tim.

Međutim, učeniku nije dovoljno da sluša ili samo intelektualno shvati ono čemu ga poučavaju. Neki ljudi koji u svom umu drže mnoge biblijske činjenice, nisu na pravi način upoznali istinu i stekli iskustva sa njom (Jovan 14,6).

Istina treba da dosegne najdublje delove ljudskog bića. Jevrejski izraz u Pričama 22,18. »u srce svoje« ukazuje da pouke ne treba da ostanu na površini; potrebno ih je upiti, primiti i dozvoliti da postanu unutrašnji deo bića. Kada se poruka jednom duboko ukoreni u nama, uzdići će se do naših usana i tada ćemo dati silno svedočanstvo.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 22,19-21. Kako nam poznavanje istine može pomoći?

---

1. Vera (19. stih). Prvi cilj poučavanja o mudrosti nije mudrost sama po sebi. Pouke nemaju za cilj da učenike učine razumnijima ili veštijima. Učiteljev cilj je da ojača učenikovo poverenje u Gospoda.

2. Uverenje (21. stih). Učenici treba da znaju zašto su ove »istinitije riječi« pouzdane; treba da znaju zašto veruju u to što veruju. Po definiciji vera je verovanje u ono što ne shvatamo u potpunosti. Ipak, treba da imamo dobre razloge za tu veru.

3. Odgovornost (21. stih). Poslednji korak vaspitanja je da podelimo sa drugima »istinitije riječi« koje smo primili. To je suština našeg poziva.

Razmislite o svim snažnim logičnim razlozima u prilog našoj adventističkoj veri. Koji su to razlozi i zašto nikada ne bi trebalo da ih smetnemo s uma i oklevamo da ih podelimo sa drugima? Iznosite svoj odgovor u subotnoškolskom razredu?

OTIMANJE OD SIROMAHA

Pročitajte tekstove u Pričama Solomunovim 22,22.23; 23,10. Na šta smo ovde upozoreni?

Iako je uvek rđavo krasti, ova opomena odnosi se na otimanje od siromašnih i potlačenih, koji su najranjiviji. Oni su zaista bespomoćni, i zato su predmet Božje posebne brige (2. Mojsijeva 22,21-27). Ovde nam na um dolazi Davidov slučaj, kada je ubio Uriju da bi »oteo« njegovu ženu, i Natanova priča o jagnjetu (2. Samuilova 12,1-4). Otimanje od siromašnih nije samo kriminalno delo: ono je greh »protiv Gospoda«. (2. Samuilova 12,13). Uzeti od nekoga ko ima manje od vas je teže zlodelo nego krađa; to je, takođe, čin kukavičluka. Da li kradljivci misle da Bog ne vidi njihova dela?

U Pričama Solomunovim 22,23. rečeno je da čak i ako lopov izbegne kaznu, koja treba da bude izrečena od strane ljudi, Bog će braniti stvar oštećenih. Osvrt na Iskupitelja (Osvetnika) (Priče 23,11) skreće pažnju na božanski plan suda na kraju vremena (O Jovu 19,25).

Ova opomena odnosi se na one koji su zainteresovani samo za trenutne »dobiti«, a ne dugoročne rezultate. Oni uvećavaju svoju imovinu na tuđ račun, i spremni su da pribegnu varanju i ubistvu da bi to ostvarili. Oni sada možda uživaju u tome, ali će kasnije platiti za takve postupke. Ovakav zaključak ne treba samo sa obeshrabri kradljivca, već da pokaže da su naše moralne vrednosti tesno povezane sa Božjom vrhovnom vlašću.

U Engleskoj su jednom prilikom ateisti postavili sledeći natpis na gradске autobuse: »Bog verovatno ne postoji. Prestanite da brinete i uživajte u životu.« Iako možemo dati mnoge odgovore povodom ovog natpisa, razmislite o sledećem: Ako Bog ne postoji, onda oni koji krađu od siromašnih, i trenutno su izbegli kaznu, zaista ne moraju ni o čemu da brinu, kao ni svi oni koji su počinili velika zlodela. Kako nam vera u Boga i Njegova obećanja o sudu pomažu da doživimo mir, bez obzira na nepravdu čiji smo svedoci sada u svetu?

OSEĆANJE LJUBOMORE PREMA BEZBOŽNICIMA

Na šta nas stihovi u Pričama Solomunovim 23,17; 24,1.2. i 24,19.20. opominju?

Zašto bi neko zavideo bezbožnima? Sigurno ne zbog greha koji čine, već zbog trenutne koristi (bogatstva, uspeha, moći) koju postižu svojim bezbožnim delima i koju ljudi često priželjkuju za sebe.

Naravno, nije svaka uspešna ili bogata osoba bezbožna, ipak, neke jesu i to je verovatno grupa ljudi na koju smo upozoreni u ovim stihovima. Mi vidimo njihov »dobar« život i, sa naše tačke gledišta, naročito ako smo zapali u teškoće, lako im možemo pozavideti na onome što imaju.

Ovo je veoma uskogrudo i ograničeno gledište. Uostalom, iskušenje koje greh stavlja pred nas jeste njegova trenutna nagrada: uživanje u trenutnim zadovoljstvima. Od iskušenja možemo da se sačuvamo ako postavimo gledište koje nije usredsređeno samo na sadašnji trenutak; odnosno, treba da gledamo preko trenutnih »dobiti« koje nam greh omogućava i da razmišljamo o dugoročnim posledicama.

Pored toga, ko u svom životu nije doživeo svu razornost posledica greha? Nikada ne možemo da ih izbegnemo. Možda smo u stanju da svoj greh sakrijemo od drugih tako da niko ne zna šta činimo, čak i nama veoma bliske osobe (iako pre ili kasnije oni to uvide, zar ne); ili obmanjujemo sebe mišlju da naši gresi i nisu toliko rđavi. (Uostalom, pogledajte koliko ljudi čini i gore stvari!) Međutim, pre ili kasnije, na ovaj ili onaj način, greh nas sustigne.

Treba da mrzimo greh zato što je greh. Treba da ga mrzimo zbog onoga što čini u našem životu, u našem svetu, i našem Gospodu. Ako želimo da uvidimo šta je stvarna cena greha, pogledajmo Isusa na krstu. To je cena koja je plaćena za naše grehe. Samo to shvatanje trebalo bi da bude dovoljno (mada često nije) da nas podstakne da imamo želju da izbegnemo greh i da se držimo što je moguće dalje od onih koji bi nas naveli na grešne postupke.

Da li ste nekada osetili zavist zbog nečijeg uspeha? Šta je najbolji lek za ovaj duhovno poguban problem? (Vidi: Efescima 5,20)

ŠTA STAVLJAMO U USTA

Nije slučajno što se prvo ljudsko iskušenje ticalo hrane (1. Mojsijeva 3,3). Neposlušnost i probanje zabranjenog ploda dovelo je do pojave greha i smrti na ovom svetu (1. Mojsijeva 3,1-7; Rimljanima 5,12). Takođe, ne treba da zanemarimo činjenicu da je prvo pominjanje pijenja vina u Bibliji predstavljeno u veoma negativnom i ponižavajućem izveštaju (1. Mojsijeva 9,21).

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 23,29-35. Kako je upotreba alkohola predstavljena u ovim stihovima?

Ko nije lično uvideo koliko alkohol može da ima uništavajuće dejstvo? Naravno, ne postaju zavisnici od alkohola svi koji piju. Međutim, oni najverovatnije nikada i ne pomisle, kada prvi put okuse neko alkoholno piće, da će na kraju postati zavisnici.

»Čovek koji je razvio naviku da pije alkoholna pića nalazi se u očajnom položaju. Niko ne može da ga uveri da postoje dovoljno dobri razlozi da se odrekne te vrste popuštanja. Njegov stomak i um su zatrovani, njegova volja oslabljena, a njegov apetit je izmakao kontroli. Knez sila tame drži ga u okovima koje ne može da raskine svojom silom.« (Komentari Elen Vajt, *The SDA Bible Commentary*, 3. sveska, str. 1162)

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 23,1-8. Zašto treba da upravljamo svojim apetitom?

Ovaj ukor ne odnosi se samo na navike za stolom. Biblijski tekst predstavlja opomenu onima koji vole da jedu i koji imaju veliki apetit (Priče 23,2). Metafora stavljanja noža u grlo je veoma snažna: ne odnosi se samo na obuzdavanje apetita, već ukazuje na opasnost koja pretili zdravlju, čak i životu, prekomernim unošenjem hrane. Jevrejska reč bin, prevedena kao »pazi dobro«, izražava ideju pažljivog odlučivanja prilikom upotrebe različitih vrsta hrane. Istu reč upotrebio je Solomun kada je zatražio mudrost da može da »raspoznaje (bin) dobro i zlo«. (1. O carevima 3,9) Nadahnuti pisac ima mnogo više na umu osim samo pitanja upravljanja apetitom. Njegov savet se, takođe, odnosi na gozbe i pijenje u društvu, kada smo pod pritiskom i u iskušenju da poželimo »preslačaka (poslastica) njegovijeh«. (Priče, 23,3)

Setite se neke osobe koju lično poznajete čiji je život uništen zbog alkohola. Zašto bi taj primer trebalo da bude dovoljan da shvatimo zašto taj otrov nikada ne bi trebalo da unesemo u svoje telo?

NAŠE ODGOVORNOSTI

»Kad rečem bezbožniku: Bezbožniče, poginućeš; a ti ne progovoriš i ne opomeneš bezbožnika da se prođe puta svojega; taj će bezbožnik poginuti za svoje bezakonje; ali ću krv njegovu iskati iz tvoje ruke.« (Jezekilj 33,8) Koje je osnovno duhovno načelo otkriveno u ovom tekstu? Kako ga shvatamo i primenjujemo u svakodnevnom životu?

Pre nekoliko godina, u velikom gradu, jedna žena u noći napadnuta je na ulici. Počela je da priziva u pomoć, ali iako je njen poziv čulo na desetine ljudi, niko nije pozvao policiju. Većina je pogledala kroz prozor, a onda se vratila svom poslu. Ubrzo su ženini povici utihnuli. Kasnije, pronađena je mrtva, sa mnogobrojnim ubodima po telu.

Da li su ljudi koji su čuli njeno zapomaganje, a nisu ništa učinili, odgovorni za njenu smrt? Da li ju je njihovo nedelovanje ubilo, iako je oni nisu napali?

Pročitajte tekstove iz Priča Solomunovih 24,11.12.23-28. Koje važne poruke ovde nalazimo?

Mojsijev zakon jasno upozorava da će oni koji propuste da kažu šta su videli ili čuli kao svedoci u nekom događaju snositi krivicu (3. Mojsijeva 5,1). Možda nećemo moći da delujemo protiv zločina, ali ako ćutimo o tome šta smo videli, onda snosimo krivicu zajedno sa zločincem. Svojim ćutanjem postajemo saučesnici.

Sa druge strane, ako prilikom svedočenja iznesemo istinu, izgovarajući »riječi istinite« (Priče 24,26), odgovaramo na pravi način i ponašamo se kao odgovorni ljudi. Ovo delo upoređeno je sa poljupcem na usnama, imajući značenje da jedna osoba brine o drugoj.

Žalosno je ako ostanemo nemi i ne učinimo ništa kao u slučaju sa ženom koja je ubijena na ulici. Međutim, šta je sa mnogim drugim nesrećama u svetu: gladi, ratovima, nepravdom, rasizmom, ekonomskim ugnjetavanjem? Kakve odgovornosti imamo u ovim slučajevima?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Duše oko nas moraju biti probuđene i spasene, ili će izginuti. Ni trenutak nemamo za gubljenje. Svi vršimo uticaj koji ide u prilog istini ili protiv nje. Moja je želja da u svom životu nepogrešivo pokažem da sam jedan od Hristovih učenika. Želimo nešto pored učenja o Suboti. Potrebno nam je živo načelo i svakodnevno osećanje odgovornosti. To su mnogi zanemarili, a rezultat je nemarnost, ravnodušnost, nedostatak budnosti i duhovnosti.« (Elen Vajt, *Testimonies for the Church*, 1. sveska, str. 99)

»Govorite o veri, živite u veri, gajite Božju ljubav; posvedočite svetu o tome koliko vam Isus znači. Uzvisite Njegovo sveto ime. Govorite o Njegovoj dobroti; govorite o Njegovoj milosti, govorite o Njegovoj moći.« (Elen Vajt, *Naše uzvišeno zvanje*, str. 22)

ZA RAZGOVOR:

1. Iznesite u razredu svoj odgovor na poslednje pitanje iz odeljka od nedelje. Šta možemo da naučimo iz međusobnih odgovora? Na koji način možemo da izgradimo veru u svoja uverenja?

2. Neko je zapisao: »Zapamtite sledeće: Hristos je umro za vas, i vi ćete jednoga dana umreti.« U okviru odeljka od utorka, u kome se govori da ćemo morati da odgovorimo na greh na jedan ili drugi način, koju ključnu pouku treba da izvučemo iz ove misli?

3. Podsetićemo se natpisa postavljenog na autobuse u Londonu. »Bog verovatno ne postoji. Prestanite da brinete i uživajte u životu.« Pored onoga što je rečeno u pouci, šta još u ovoj izjavi predstavlja problem? Zašto bi Božje postojanje bilo nešto zbog čega bi ljudi brinuli? Šta ova izjava govori o tome koliko je sotona lažno predstavio Božji karakter umovima mnogih ljudi? Iznesite u razredu različite načine na koje možete odgovoriti na taj natpis. Navedite neke kratke, jezgrovite misli koje ljudima mogu da pomognu da uvide nadu koju imamo u Bogu?

IZA MASKE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 25,2.3; 26,11.12; 1. Korinćanima 1,20.21; Priče 26,13-16; 27,5.6.

Tekst za pamćenje: »Ne veličaj se pred carem i ne staj na mjesto gdje stoje vlastelji.« (Priče 25,6)

Iza bleštave zmije, koja izgovara slatke reči i koja je naizgled toliko zainteresovana za Evinu sreću, krije se neprijatelj koji kuje zaveru protiv nje (1. Mojsijeva 3,1-6). Prerušen u »anđela svetlosti«, sotona priprema najopasnije zamke za ljudski rod (2. Korinćanima 11,14). Možda je još opasnije i varljivije pretvaranje; kada tvrdimo da smo ono što nismo i kada obmanjujemo ne samo druge, već i sebe.

Postoje različiti načini na koje možemo biti obmanuti. Jedan od uobičajenih je pomoću reči. Neki tekstovi u pouci za ovu sedmicu bave se rečima: lažima, laskanjima, milozvučnim rečima koje bude divna osećanja, kojima se prikrivaju ružne misli i namere. Treba da budemo pažljivi ne samo u onome što govorimo drugima, već i kako tumačimo reči upućene nama. Poruka za ovu sedmicu može biti sažeta na sledeći način: »Eto, Ja vas šaljem kao ovce među vukove: budite, dakle, mudri kao zmije i bezazleni kao golubovi.« (Matej 10,16).

BOŽJA NEDOKUČIVOST

Život je pun neobjašnjivih pojmova. Fizičar Dejvid Dojč napisao je da su »svakodnevni događaji veoma složeni kada se izraze osnovima fizike. Ako napunite lonac vodom, stavite na šporet i uključite ga, ni najbolji kompjuteri na ovoj Zemlji, koji se koriste u određivanju starosti univerzuma, ne bi mogli da reše jednačinu koja predviđa kako se mogu ponašati svi molekuli u toj vodi – čak i da možemo nekako da odredimo njihovo početno stanje i šta sve spolja utiče na njih, što je samo po sebi težak zadatak.« (Dejvid Dojč, *The Beginning of Infinity: Explanations That Transform the World*)

Ako nas nešto ovozemaljsko zbunjuje, kao što su molekuli vode, kako možemo očekivati da shvatimo Božju nedokučivost?

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 25,2.3. Šta pisac ovde otkriva i kako to može biti primenjeno u širem kontekstu?

Ono što Božju slavu čini drugačijom od slave careva jeste Njegova »nedokučiva« priroda, i samim tim naša nesposobnost da je u potpunosti shvatimo. Jevrejski koren str (»sakriti«, »kriti«), iz koga je izvedena reč »misterija«, često se koristi u jevrejskom Pismu da okarakteriše šta Boga čini jedinim pravim Bogom (Isaija 45,14.15). Postoje pojedinosti o Bogu koje ne možemo da shvatimo. Sa druge strane, ono što čini slavu careva je njihova spremnost da se podvrgnu pažljivom ispitivanju. Otvorenost i odgovornost treba da budu najvažnije osobine vođe (5. Mojsijeva 17,14-20). Careva je dužnost da »istraži stvar«, odnosno, da pruži objašnjenje događaja i onoga što čini.

Život je pun neodgovorenih pitanja, zar ne? Naizgled nasumični događaji mogu u samo jednom trenutku da predstavljaju razliku između života i smrti. Nekim ljudima događaju se nesreće jedna za drugom, dok drugima sve ide na dobro. Sve ovo govori nam da treba da živimo verom. Ono što se trenutno događa u vašem životu morate da prihvatite verom, sa poverenjem u Boga? Kakav još izbor imate?

BEZUMNI KAO MUDRI

Iako se ideja o relativnoj prirodi istine nije nedavno pojavila (naročito u Zapadnom svetu), u poslednjim godinama učvrstila se u još većoj meri. Prema ovoj ideji ono što jedna osoba smatra istinom, ne smatra i druga ili što se u jednoj kulturi smatra istinom, ne smatra se i u drugoj. Iako je ovo donekle istina (u nekim zemljama vozi se desnom stranom, u drugim levom), ipak predstavlja i opasnu zabludu, naročito u oblasti morala. Nešto je istinito, nešto ne, bez obzira na kome mestu živimo ili kakve naklonosti imamo. Na kraju uvek moramo pokoriti svoje gledište Božjoj reči i istinama koje u njoj nalazimo. Božja reč mora biti naš konačni izvor za raspoznavanje ispravnog i pogrešnog, dobra i zla.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 26,11.12. (Vidi: Sudije 21,25; 1. Korinćanima 1,20.21; 2,6.7; 2. Korinćanima 1,12) Šta ne bi trebalo da činimo?

Kao što možemo da vidimo, ova ideja da neko čini ono što je ispravno u svojim očima nije nova. Međutim, kao što je tada takvo postupanje bilo pogrešno, i sada je. Kao što smo već videli, niko od nas ne može sve da shvati; u stvari, mi ništa ne možemo u potpunosti da shvatimo. Pošto svi treba da rastemo i učimo u određenim oblastima, treba da prihvatimo činjenicu da ne znamo sve odgovore.

Što se tiče bezumnika, kao što vidimo u Pričama Solomunovim, ono što jeste razlog za zabrinutost je u tome što se uticaj njihovog bezumlja širi. Oni su više nego uvereni u svoju mudrost, pa stoga ponavljaju svoja bezumna dela. Oni mogu biti toliko uverljivi da drugi stiču mišljenje da su mudri, ukazuju im poštovanje i traže od njih savet, što može da prouzrokuje velike probleme (Priče 26,8). Bezumlje se širi, ali obeleženo kao »mudrost«, nanosi još veće štete. Takođe, bezumni su toliko ogrezli u svom bezumlju da ga nisu ni svesni.

Koliko često ste u iskušenju da dovedete u pitanje suštinske vrednosti, suštinske istine? Međutim, šta se događa kada su određene suštinske vrednosti u suprotnosti? Kako možemo znati koja će koju nadmašiti?

LENJIVAC

**»Lenjivac krije ruku svoju u njedra, teško mu je prinijeti je k ustima.«
(Priče 26,15)**

Kao što neki učenici ulože više vremena i snage pripremajući se da varaju na ispitu nego učeći, isto je tako ironično što se lenji ljudi naporno trude da nađu izgovore za svoju lenjost!

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 26,13-16. Na šta smo upozoreni u ovim stihovima?

Lenjivac je možda u pravu kada kaže: »Lav je na ulicama.« (Priče 26,13) Zato, mudrije je ostati u kući i ne suprotstavljati se opasnosti. Međutim, čineći tako propuštamo sve prilike koje život nudi. Nikada nećemo uživati u lepoti ruže ako se ne izložimo opasnosti da nas povredi njeno trnje. Nećemo moći da napredujemo ako se plašimo prepreka. Ljudi koji se ne usuđuju da se nećemo posvete nikada neće iskusiti puninu života.

Obratite pažnju i na druge slike u ovim stihovima. Kao što se vrata pomeraju na svojim šarkama, ali se nikuda ne kreću, tako se i lenjivci prevrću u svojim posteljama, odnosno, samo menjaju položaj, ali, ipak, nikuda ne idu.

Druga slika, u 15. stihu, još je upečatljivija. Oni posežu rukom za hranom, ali su suviše lenji da bi primakli ruku ustima.

Međutim, njihova intelektualna lenjost još je gora, kao i njihova uskogrudost i sigurnost u svoj položaj. Oni smatraju da su uvek u pravu, mudriji od sedam mudrih ljudi (Priče 26,16), i ne prihvataju druga gledišta, možda mudrija od njihovih. Oni koji smatraju da znaju sve odgovore obično ih ne znaju.

»Na sudu ljudi neće biti osuđeni zato što su čiste savesti poverovali laži, već zato što nisu verovali u istinu, jer su propustili priliku da saznaju istinu.« (Elen Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 55. original) Kako shvatamo svoju ulogu u pružanju »prilika« drugima da nauče šta je istina? Gde počinje naša odgovornost, a gde se završava?

PRIJATELJ KAO NEPRIJATELJ

Ako smo više razočarani svojim prijateljima nego neprijateljima, to je zato što od prijatelja očekujemo dobro, a od neprijatelja zlo. Mada, ne bude uvek tako, zar ne? Zato nas tekst u Pričama Solomunovim upozorava da se prijatelj ponekad ponaša kao neprijatelj, a neprijatelj kao prijatelj.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 27,5.6. Kada je ukor znak ljubavi?

Ljubav se ne ogleda samo u poljupcima i nežnim rečima. Ona nas ponekad obavezuje da ukorimo prijatelja ili svoje dete, što može da bude neprijatno i izgleda kao ispoljavanje duha osude i kritike. Čak i prijatelje možemo da izgubimo ako im uputimo reči ukora. Ipak, ako ih ne omenemo, naročito ako će im nešto naneti štetu, kakvi smo onda prijatelji?

Otvoreni ukor je, takođe, znak da naša ljubav nije izgrađena na obmanama i pretvaranju, već na istini i poverenju.

Pročitajte tekst iz Priča 27,17. Šta može biti posledica sukoba između prijatelja?

Slika gvožđa koje se oštri gvoždem ukazuje na obostranu korist. Prijateljstvo iskušano pravim sučeljavanjem ne samo da će poboljšati kvalitet prijateljstva, već će podstaknuti i ojačati obe ličnosti. Njihovo oružje postaće sve delotvornije. Biće opremljeniji za buduće borbe. Ljudi koji se povuku u sebe i svoje ideje, i nikada se ne suoče sa drugačijim gledištima, neće napredovati u znanju ili u razvoju karaktera.

Da li ste nekada primili ukor zbog nečega što je zaista moglo da vas povredi? Šta bi se dogodilo da niste bili upozoreni? Imajući to na umu, ako se nađete u prilici da isto učinite za nekog drugog, kako to možete učiniti na miran način, bez osude i kritike?

NEPRIJATELJ KAO PRIJATELJ

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 26,17-23. Na sledećim linijama ukratko iznesite šta je rečeno u ovim stihovima.

U ovom tekstu ponovo se govori o sili reči, ovoga puta o šteti prozrokovanoj ogovaranjem i svađom. Oni koji u vašem prisustvu ogovaraju vašeg neprijatelja, da biste pomislili da su na vašoj strani, zaista su kao »ugalj«: oni pothranjuju svađu i uvode vas u oganj daljih nevolja (21. stih).

Takođe, »usne neprijateljske«, koje su veoma rečite, mogu da prikriju »zlo srce«. (23. stih) Političar koji želi da bude izabran, trgovac koji želi da proda svoju robu, zavodnik koji želi da zavede ženu – svi oni poznaju silu veštine govora.

Pouka data u ovom tekstu jeste da budemo pažljivi i da ne poverujemo u svaku lepu reč koju čujemo. One u sebi mogu skrivati opasnost upravo zato što su prijatne. Neki ljudi su dobri govornici; mogu da deluju veoma ubedljivo, iskreno i brižno, dok su zapravo potpuno drugačiji. Iako smo se svi našli u ulozi žrtve takvih ljudi, ko u nekom trenutku nije osetio krivicu što je postupio isto: rekli ste nekome nešto, a mislili i osećali potpuno drugačije? Tekst u Pričama Solomunovim snažno govori protiv ovakvog prevrtljivog ponašanja.

»Sve što hrišćanin čini mora da bude jasno kao Sunčeva svetlost. Istina je od Boga; laž, u svakom od bezbrojnih oblika, potiče od sotone... nije jednostavno ni lako reći pravu istinu. Mi ne možemo govoriti istinu ako ne znamo istinu; koliko puta unapred stvoreno mišljenje, predrasude, nedovoljno znanje, pogrešne procene, sprečavaju pravilno razumevanje problema koje moramo da rešavamo. Mi nećemo biti u stanju da govorimo istinu ako našim razumom stalno ne upravlja Onaj koji je sam Istina.« (Elen Vajt, *Slični Hristu*, str. 63)

Koliko ste otvoreni i jasni u svom razgovoru sa drugima? Kolika razjedinjenost postoji između vaših reči i misli? Da li smatrate da takva dvoличиnost može beskonačno da traje? (Vidi: Matej 10,26,27)

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Delovanje Svetog Duha ne uklanja potrebu da primenjujemo svoje veštine i darove, već nas uči kako da koristimo svaki dar na slavu Božju. Ljudske veštine, kada su pod posebnom upravom Božje milosti, mogu se upotrebiti u najbolje svrhe na ovoj Zemlji. Neznanje ne povećava poniznost ili duhovnost Hristovih sledbenika. Istine božanske reči mogu najbolje da cene hrišćani koji o svemu razmišljaju i rasuđuju. Hrista najbolje mogu da proslave oni koji Mu služe na inteligentan način. Najvažniji cilj obrazovanja je da nas osposobi da koristimo silu koju nam Bog daje na takav način da predstavimo biblijsku veru i uzdignemo Božju slavu.

Zahvalnost dugujemo Onome koji nas je stvorio i koji nam je poverio darove. Naša je dužnost da ih negujemo i razvijamo.« (Elen Vajt, *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, str. 361.362)

ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o tajnama na koje nailazimo u svakodnevnom životu, u prirodi, u međuljudskim odnosima, ili u pitanjima o veri, Božjoj prirodi i spasenju. Jedna od najvećih ironija u životu je ta, da što više učimo, u većoj meri shvatamo koliko malo znamo. Zašto se to još više odnosi na duhovne istine?

2. Koje »istine« su relativne, kulturološki određene i promenljive? Kako možemo da ih razlikujemo od večnih, sveopštih i nepromenljivih istina? Zašto je toliko važno da prepoznamo razliku između njih? Zašto je mešanje uslovnih istina sa večnim istinama jedna od najvećih opasnosti sa kojom se suočavamo?

3. Kaže se da mudri ljudi ne drže prijatelje na odstojanju, a neprijatelje još manje. Šta to znači? Kako mi kao hrišćani treba da se odnosimo prema tom stavu? Na koji način nam može pomoći tekst iz Jevanđelja po Mateju 10,16?

ŽIVETI VEROM

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 28,4.7.9; Rimljanima 1,16.17; Galatima 3,24; Priče 28,5; 1. Jovanova 2,15-17; Priče 29,13.

Tekst za pamćenje: »Strašljiv čovjek meće sebi zamku; a ko se u Gospoda uzda, biće u visokom zaklonu.« (Priče 29,25)

Do nas dopire mnoštvo glasova iz različitih pravaca. Kako ljudi mogu da prepoznaju šta je ispravno, a šta pogrešno? Odgovor pronalazimo u Bogu i Njegovom pisanom otkrivenju. Moramo naučiti da se oslanjamo na Boga i budemo poslušni Njegovom zakonu. Ostalo onda sledi samo po sebi.

Isus nam je ovu istinu objavio kada je rekao: »Nego išтите najprije carstva Božijega« (Matej 6,33) i onda će nam sve ostalo što nam je potrebno biti dato. Naša najviša vrednost treba da bude poverenje u Boga i da Ga sledimo; u suprotnom, nešto drugo postaće naša najviša vrednost, što veoma jasno predstavlja idolopoklonstvo. Možemo da naučimo da imamo poverenje u Boga živeći životom vere. Hrišćanski hod je upravo to, hod; moramo da odlučimo da činimo ono što nam je Gospod rekao da činimo, a onda posledice da prepustimo Njemu.

DRŽATI ZAKON

Reč Tora (Tora), »zakon« ili »nauka«, pojavljuje se 13. puta u Pričama Solomunovim, od toga 4. puta u 28. poglavlju (stihovi: 4. [dva puta] 7.9). Iako se upotreba ove reči u Pričama obično primenjuje na »nauku« mudrog čoveka (Priče 13,14), među Izrailjcima ta reč imala je duhovno značenje i odnosila se na božansko otkrivenje, kao što vidmo u Pričama Solomunovim 29,18.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 28,4.7.9. Šta ovi stihovi govore o važnosti Zakona u svakodnevnom životu?

Izrailjci se od ostalih naroda nisu razlikovali toliko po načinu razmišljanja, čak ni po svojim »duhovnim« ili dubokim teološkim gledištima, koliko po određenim životnim navikama u vezi sa, između ostalog, hranom, odmorom, prirodnim okruženjem, odnosom sa susedima i porodicom, koje ih čine »svetima« ili »odvojenima« od ostalih naroda. Ti životni izbori temeljili su se na Zakonu i njegovim načelima.

Uostalom, mi ljudi nismo mudri sami po sebi; čak nismo u stanju da uvek razlikujemo dobro i zlo (1. O carevima 3,9). Zato nam je potreban božanski zakon, da nam pomogne da steknemo razboritost. Drugim rečima, primanje mudrosti ne zavisi od intelektualnih ili duhovnih veština; ono je prvenstveno povezano sa poslušnošću Zakonu koji je izvan nas, naše kulture, psihologije naše ličnosti i naših želja.

Taj Zakon je, naravno, Božji večni zakon. Slediti taj Zakon zaista predstavlja čin vere. »Jer se ne stidim Jevanđelja Hristova; jer je sila Božija na spasenje svakome koji vjeruje, a najprije Jevrejinu i Grku. Jer se u njemu javlja pravda Božija iz vjere u vjeru, kao što je napisano: Pravednik će od vjere živ biti.« (Rimljanima 1,16.17)

Kojih nevolja i problema ste pošteđeni zato što ste se verom obavezali da ćete držati Božji zakon? Koliko bi vaš život bio drugačiji da ga ne držite?

TRAŽITI GOSPODA

Bez obzira koliko je važan za život vere, Zakon (Tora) nije sam po sebi izvor života. Naprotiv, Zakon ukazuje na greh, a greh vodi u smrt (vidi: Rimljanima 7,7-13). U stvari, ono što Zakon čini delotvornim je to što potiče od Boga. Zakon bi, nezavisno od Boga, predstavljao legalističko načelo koje ne bi imalo ništa sa Božjom prvobitnom namerom. Život u poslušnosti Božjem zakonu odnosi se na život sa Bogom. Zakon ne zamenjuje Boga; on je vaspitač (prema Pavlovim rečima) koji vodi svoje učenike njihovom Učitelju (Galatima 3,24).

Pročitajte tekst iz Galatima 3,24. Kako nas Zakon usmerava Isusu, da bismo mogli biti »opravdani verom«?

Priče Solomunove nisu samo knjiga mudrih izreka; one su prvenstveno knjiga o Bogu koji otkriva mudrost. Traženje mudrosti poslušnošću Zakonu doneće nas bliže Gospodu i spasenju koje nam On besplatno nudi verom u Isusa.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 28,5. Kako možemo da »razumemo sve«?

Reč »razumeti« dva puta je upotrebljena u 5. stihu, kao i reč »zakon« u 4. stihu. Ova dva stiha su povezana: držanje Zakona (4. stih) i traženje Gospoda (5. stih) su neodvojivi. Međutim, ove aktivnosti ne obuhvataju samo poznavanje i činjenje onoga što je ispravno (»što je pravo« [5. stih]). Ovo razumevanje obuhvata »sve« zato što potiče od Boga »svega«. Za stari Izrailj poznanje svih stvari nije bilo odvojeno od verskog iskustva. Vera je bila tesno povezana sa razumom i racionalnim shvatanjem. Bilo je nezamislivo imati veru bez razmišljanja ili razmišljanje bez vere, zato što je Bog bio Temelj oba oblika.

Zašto je vera u Boga razborito gledište? Zašto je besmislenije i nerazumnije da odbacimo Boga, nego da verujemo u Njega?

REČI UPUĆENE BOGATIMA

Pročitajte tekst iz 1. Jovanove 2,15-17. Na šta smo ovde upozoreni, i kako možemo da se zaštitimo od opasnosti o kojoj ovi stihovi govore?

Iako se ideje šta znači biti »bogat« u velikoj meri razlikuju, Priče Solomunove daju uputstva kako se »obogatiti« i kako postupati sa svojim »bogatstvom« kada ga jednom steknemo.

1. Nemojte sticati bogatstvo na štetu siromašnih (Priče 28,8). Vaše bogatstvo nije opravdano ako ga steknete na račun siromašnih. Kao što smo već videli, Biblija snažno govori protiv onih koji iskorišćavaju siromašne zarad svoje dobiti.

2. Dajte siromašnima (Priče 28,27). Nasuprot »oholima« iz Priča Solomunovih 28,25. osoba koja je velikodušna prema siromašnima biće blagoslovena.

3. Vredno radite (Priče 28,19). Bogatstvo ne treba da bude rezultat krađe ili slučajnosti, već nagrada za vredan rad. Ono što steknemo treba da zavisi od kvaliteta našeg rada. Ako smo bogati, to treba i da zaslužimo.

4. Ne pokušavajte da se brzo obogatite (Priče 28,20,22). U Pričama Solomunovim predstavljene su dve mogućnosti: 1) žmurimo pred nekom nepoštenom radnjom i, kao rezultat, postajemo saučesnici u tome (Priče 28,22); 2) toliko smo željni da uživamo u onome što su naši roditelji stekli, krademo ih i uskraćujemo im ono što im je potrebno za život (Priče 28,24). Što je još gore, oni koji ovo čine opravdavaju svoja rđava dela u svom umu, sve dok se ne uvere da ne čine ništa pogrešno. Zato kažu: »Nije grijeh.«

Novac je izuzetno moćna sila u svetu i to je razlog zbog koga Biblija mnogo govori o njemu. Ako, kao i većina drugih ljudi, želite da steknete novac, kako možete biti sigurni da nećete upasti u zamku koju Isus naziva »prijevera bogatstva«? (Marko 4,19)

POUKE UPUĆENE SIROMAŠNIMA

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 29,13. O čemu se govori u ovom stihu?

Siromah i bogataš su jednaki (Priče 29,13). Slika svetlosti upotrebljena u ovom tekstu stavlja ovo pitanje u okvir stvaranja. Bog je stvorio i bogate i siromašne (Priče 22,2). I jedni i drugi uživaju u daru života, a Sunce obasjava i jedne i druge. Kao što su bogatima bile upućene reči opomene kako da se ophode prema siromašnima, tako su i siromašni poučeni da treba da vole čak i svoje tlačitelje, od kojih neki mogu biti i bogati (Matej 5,44.45).

Šta je poruka teksta iz Priča Solomunovih 28,3?

Siromašni imaju iste dužnosti kao i bogati (Priče 28,3). Siromaštvo ne treba da bude izgovor za nepravdu. Činjenica da ste možda u potlačenom položaju ne daje vam pravo da tlačite druge. Isusova priča o sluzi koji nije bio spreman da oprost, koji tlači siromašnjeg od sebe, pokazuje da ovakva reakcija, iako neočekivana (pomislili bismo da će siromašna osoba biti saosećajnija prema drugom siromahu), nije neuobičajena (Matej 18,22-35). Kiša u Pričama 28,3. koja obično predstavlja blagoslov, pretvara se u silan pljusak; ova slika prikazuje neprihvatljivost ovakvog ponašanja i razočarenje koje donosi.

Šta poručuje tekst iz Priča Solomunovih 28,6?

Pravedni siromašni bolji su od bezbožnih bogatih ljudi (Priče 28,6). Prema uvreženom mišljenju pravedna osoba ne bi trebalo da bude siromašna, jer je siromaštvo navodno pravedna kazna za lenje ljude (Priče 24,34). Ipak, životna stvarnost je mnogo složenija. Siromašni mogu biti žrtve nepravde ili okolnosti koje su izvan njihove moći upravljanja. To je čest slučaj. Međutim, merila vrednosti koja zastupa knjiga Priče Solomunove, jasna su i nedvosmislena. Pravednost je važnija od bogatstva, a uspeh nije pravi pokazatelj pravednosti.

Šta možemo da učinimo kada se nađemo u iskušenju da ugrozimo svoje vrednosti radi materijalne dobiti? Kako se možemo zaštititi u tom slučaju?

VOLETI ISTINU

Od svega čemu možemo poučiti svoju decu, učenike ili one koji su spremni da uče od nas, možda najvažniju pouku pronalazimo u rečima apostola Pavla, koji pišući o izgubljenima kaže: »Jer ljubavi istine ne primiše.« (2. Solunjanima 2,10) Naravno, pošto je Isus istina, poučavati druge da vole istinu znači poučavati ih da vole Isusa, a šta je važnije od toga?

»Ma kakvom se granom istraživanja bavili, u iskrenoj nameri da doznamo istinu, mi dolazimo u dodir s nevidljivim, moćnim Umom koji u svemu i preko svega deluje. Čovekov um dolazi u vezu s Božjim umom, ograničeni s Neograničenim. Uticaj takve veze na telo, um i dušu nije moguće proceniti.« (Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 14. original)

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 29,15. (Vidi: Priče 29,19) Koje važno načelo zapažamo ovde, ne samo u oblasti vaspitanja, već i u životu uopšte?

Iako je primer koji dajemo važan, naročito za one koje ne možemo ukoriti ili kazniti, u nekim slučajevima potrebno je više od toga. To se posebno odnosi na našu decu. Decu je ponekad potrebno ukoriti da biste ih izveli na pravi put.

Naša priroda je pala i iskvarena, a to se odnosi i na naša draga mala bića koja volimo, našu decu. Svojoj deci ne činimo uslugu, niti sebi, kada im dozvoljavamo da čine šta žele. Deci, zapravo, ne samo da je potrebna disciplina, ona je i žele. Potrebno im je da znaju da postoje određene granice, i da moraju da ostanu unutar njih. Majka koja veruje da mora da poštuje dečiju slobodu i da im dozvoljava da čine šta god požele, nikada im ne govoreći »ne«, na kraju će doneti »sramotu« (Priče 29,15) sebi i, bez sumnje, tugu deci, ako ne sada, onda kada odrastu.

Koje ste pouke naučili kao dete koje su vam pomogle kada ste odrasli? Kako vam je to znanje pomoglo da sada imate bolji život?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Božji zakoni utemeljeni su na najstrožem poštenju i tako su sročeni da unapređuju sreću onih koji ih drže... Religija uvodi čoveka u lični odnos sa Bogom, ali ne isključuje iz njega druge; jer se načela Neba moraju sprovesti u životu da bi mogla da pomažu čovečanstvu i budu mu na blagoslov.« (Elen Vajt, *Sinovi i kćeri Božje*, str. 265)

»Krajnje zanemarivanje dužnosti da se deca vaspitaju za Boga, trajno utvrđuje u zlu i nepovratno gura u redove neprijatelja mnoge koji su, brižljivim poučavanjem, mogli postati Hristovi saradnici. Lažne predstave i nerazumno i pogrešno usmerene naklonosti potvrđuju crte karaktera koje decu čine neprivlačnom i nesrećnom, zagorčavaju život roditeljima, a svoj poguban uticaj produžuju s pokolenja na pokolenje. Svako dete kome se dozvoli da nesmetano sprovedi svoju volju obeščašćuje Boga, a nanosi sramotu i svojim roditeljima. Zanemarivanjem svoje dužnosti i popuštanjem svojoj deci i mladima u zlu, roditelji zatvaraju pred njima vrata Božjeg grada.« (Elen Vajt, *Testimonies for the Church*, 5. sveska, str. 325.326)

ZA RAZGOVOR:

1. Ruski pisac Lav Tolstoj, iako odrastao u hrišćanskom domu, napustio je svoju veru u jednom trenutku svog života. Kada je ušao u pozne godine suočio se sa sledećim pitanjem: Šta je smisao života koji se završava smrću? Iako je tragaio za odgovorima u različitim oblastima znanja, nije pronašao nijedan. Na kraju je shvatio da jedini razuman odgovor na pitanje o životu i njegovom smislu može pronaći u veri – u nečemu što prevazilazi logiku. Odnosno, njegov razum mu je naložio da iskoraci iz oblasti logike u svet vere da bi dobio odgovore o smislu života. Zašto je, onda, vera u Isusa zaista najrazumniji izbor koji možemo učiniti u vezi sa značenjem i smislom života?

2. Šta po vašem mišljenju znači voleti istinu? Kako volimo istinu? Da bismo voleli istinu, naravno, moramo prvo da je upoznamo. Kako možemo upoznati istinu? I kako možemo biti sigurni da nećemo dozvoliti da nam se nešto ispreči na putu naše ljubavi prema istini?

MOLITVA, IZLEČENJE I OBNOVLJENJE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 30; Luka 18,9-14; O Jovu 38-40,2; 1. Jovanova 1,9; Otkrivenje 3,14-18; Psalam 104,24.

Tekst za pamćenje: »Blago siromašnima duhom, jer je njihovo Carstvo nebesko.« (Matej 5,3)

U Bibliji poniznost se smatra važnom vrlinom. Jedan od najvećih proroka, Mojsije, proglašen je za najkrotkijeg čoveka koji je ikada živeo na Zemlji (4. Mojsijeva 12,3). Prema tekstu iz Knjige proroka Miheja 6,8. glavna dužnost koju Bog očekuje od čoveka je da »hodi smjerno s Bogom svojim«. Isus, takođe, naglašava da je poniznost ideal koji hrišćani treba da usvoje: »Koji se, dakle, ponizi kao dijete ovo, onaj je najveći u Carstvu nebeskome.« (Matej 18,4).

Uostalom, čime bilo ko od nas može da se pohvali? Svaki naš dah, otkucaj srca, je dar koji dolazi isključivo od Boga, »jer kroz Njega živimo, i mičemo se, i jesmo«. (Dela 17,28) U svetlosti krsta sva naša pravda je kao »nečista haljina« (Isaija 64,6); kako se, onda, možemo nečim hvaliti?

Ove sedmice u Pričama Solomunovim osvrnućemo se na poniznost. Uzimajući u obzir svoj položaj, koliko je bezumno biti sve drugo, a ne ponizan?

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 30,1-3.32.33. O čemu se govori u ovim stihovima?

Samoodricanje spomenuto u ovim stihovima, prilično se razlikuje od uobičajenog samouzdanja careva na starom Bliskom istoku, koji su voleli da se hvale svojom mudrošću, dostignućima i vojnim uspjesima. O Solomunu je zabeleženo da »bijaše veći od svih careva zemaljskih bogatstvom i mudrošću« (1. O carevima 10,23; Knjiga propovednikova 2,9). Navuhodonosor je objavio: »Nije li to Vavilon veliki što ga ja sazidah jakom silom svojom da je stolica carska i slava veličanstvu mojemu?« (Danilo 4,30)

Pošto je pisac teksta iz Priča Solomunovih svestan svog neznanja, on one koji se hvale naziva »nerazumnima«. Jevrejska reč prevedena kao »nerazuman« je nabal, koja zapravo predstavlja Navalovo ime, čije ponašanje je primer bezumnog ponosa (1. Samuilova 25). Takvo hvalisanje i ponos vode poniženju, gnevu i sukobu. Apostol Pavle je, takođe, neke vernike koji su sebe smatrali mudrima i koji su se, što je još gore, hvalili time, nazvao »bezumnima« (2. Korinćanima 11,18.19).

Pročitajte tekst iz Jevandolja po Luki 18,9-14. Zašto je ponašati se poput fariseja lakše nego što možemo i zamisliti? Kako se možemo sačuvati da čak i u najmanjoj meri ne upadamo u istu zamku?

Prema hvalisavim ljudima treba da osećamo sažaljenje (i onako hvalisanjem obično teže da prikriju svoju nesigurnost); njihovo hvalisanje samo pokazuje koliko su zapravo u zabludi i u neznanju?

POZNAVANJE BOGA

Ponos se javlja u onima koji Gospoda nisu lično upoznali. U poređenju sa njima, osoba koja živi u stalnoj zajednici sa Bogom je ponizna, zato što je neprestano u dodiru sa Onim koji je beskonačno veći od nas. Kada razmišljamo o veličini univerzuma, kada uvidamo da proslavljamo Onoga koji je stvorio čitav svemir i da je taj isti Bog patio u ličnosti Isusa Hrista na krstu zbog nas, teško je gajiti ponos u srcu.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 30,3-6. Šta ovi stihovi govore o Božjoj sili, veličini i nedokučivosti?

Izraz »znati svete stvari« može se shvatiti i kao »poznavati Boga«. Sledi pet retoričkih pitanja, koja nas navode da uvidimo koliko o Bogu zapravo ne znamo mnogo.

Pročitajte ova pitanja u Pričama Solomunovim 30,4. Kakav izazov nam pružaju?

Pošto je Bog Stvoritelj (prva četiri pitanja), On ostaje izvan naše moći razumevanja (peto pitanje). U Knjizi o Jovu, Bog izaziva Jova sličnim pitanjem da bi Jov shvatio da ne može da razume Boga i Njegove puteve (O Jovu 38-40,2).

Činjenica da je Bog Stvoritelj, i da ne možemo u potpunosti da Ga shvatimo, daje nam važnu pouku o tome kako treba da primimo Njegovo pisano otkrivenje, koje učeni ljudi često dovode u pitanje. Ko smo mi, čije je shvatanje i najjednostavnijih pojava u prirodi zamagljeno i nejasno, da sumnjamo u Božju reč, čak i u one delove koji nas zbunjuju ili uznemiravaju?

Razmišljajte o veličini i nedokučivosti stvaranja. Šta nam to govori o Stvoriteljevoj neshvatljivoj veličini? Zašto bi veličina i nedokučivost trebalo da nam pruže utehu i nadu?

NI PREVIŠE NI PREMALO

Tekst u Pričama Solomunovim 30,7-9. sadrži jedinu molitvu u ovoj biblijskoj knjizi. Nije slučajno što ova molitva sledi odmah posle potvrde o Bogu kao velikom Stvoritelju (Priče 30,4) i obećanja o Njegovoj vernosti (Priče 30,5).

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 30,7-9. Zašto bi neko postavio ovakva pitanja?

Pre nego što Boga nešto zamolimo, važno je da budemo sigurni da imamo čvrstu zajednicu sa Njim. Ako izgovaramo laži, tada se ponašamo kao da Bog, koji zna sve, čak i ne postoji. Zato je priznanje greha uslov za dobijanje oprostjenja (1. Jovanova 1,9). Boga ne možemo prevariti; On nas tačno vidi onakvima kakvi smo. Dok se molimo, naše iskazivanje potištenosti, dok ležimo u prahu (Plač Jeremijin 3,29), otkriva ne samo naše poštovanje i poniznost, već svesnost o našoj duhovnoj ogoljenosti pred Njim.

U Pričama 30,8. pisac moli Boga da mu ne daruje ni siromaštvo ni bogatstvo. Glagol »dati« prvi put je upotrebljen u Bibliji u vezi sa Božjim darom hrane ljudima (1. Mojsijeva 1,29). Zato je u mnogim kulturama hrana tradicionalno povezana sa molitvom. Ova osnovna potreba, koja nas čini zavisnima od Boga koji je sve stvorio, stavlja iskustvo molitve u srž našeg opstanka.

Dve molbe koje su u ovom tekstu iznete pred Boga nemaju samo za cilj ravnotežu ljudskog karaktera. Oni se stapaju radi jednog cilja: proslavljanja Boga. Ako imamo premalo, bićemo skloni krađi i tako uvrediti Boga; ako imamo previše, nećemo osećati potrebu za Bogom, možemo čak i poreći Njegovo postojanje. Međutim, važno je zapaziti da nas samo ova druga mogućnost može razdvojiti od Boga; prva će nas verovatno držati u Njegovoj blizini.

Gospodnja molitva sadrži u sebi istu dvostruku brigu: 1) »Hljev naš potrebnj daj nam danas« (Matej 6,11) i 2) »Ne navedi nas u napast« (Matej 6,13).

Razmišljajte o tome koliko zavisite od Boga. Kako vam očuvanje te jasne činjenice u umu pomaže da rastete u veri? Kakve opasnosti nam prete kada zaboravimo ovu zavisnost?

DELA OHOLIH

Kao što je poniznost dobra i donosi blagoslove, tako je nedostatak poniznosti strašan i donosi prokletstvo. Nakon što uzdiže vrlinu poniznosti ukazujući na njene nagrade i rodove, 30. poglavlje Priča Solomonovih jasno upozorava na opasnosti koje proističu iz ponosa.

Psovati svoje roditelje (Priče 30,11.17). Agur prvo spominje ovu vrstu ponašanja zato što predstavlja najozbiljniji čin oholosti, jer deca preziru izvor svog života. Značajno je zapaziti da je poštovanje i blagosiljanje roditelja jedina zapovest povezana sa obećanjem života (2.Mojsijeva 20,12; Efescima 6,2.3), dok je smrtna kazna propisana za njeno kršenje (2. Mojsijeva 21,15.17).

Samopravednost (Priče 30,12.20). Grešnici koji sebe smatraju pravednima nalaze se u rđavom stanju, zato što će ostati u svom grehu, verujući da su čisti i da im nije potrebno oprostjenje. Zato je priznanje greha toliko važno u dobijanju oprostjenja (1. Jovanova 1,9). Laodikejcima, koji tvrde da su bogati, mudri i lepo odeveni (iako nesvesni da su siromašni, slepi i goli), upućen je savet da uzmu od Boga ono što im je potrebno da bi popravili svoje nesrećno stanje u kome se nalaze (Otkrivenje 3,14-18).

»Ovde su predstavljeni ljudi koji se ponose svojim duhovnim znanjem i preimućtvima. Međutim, oni nisu odgovorili na nezaslužene blagoslove koje im je Bog darovao. Oni su pokazali nezahvalnost, pobunili se protiv Boga i zaboravili Ga; a ipak se On ophodio prema njima kao što se Otac pun ljubavi, koji je spreman da oprosti, ophodi prema nezahvalnom i zalutalom sinu. Oni su odbacili Njegovu milost, zloupotrebili prednosti koje im je pružio, omalovažili mogućnosti koje im je dao, i dozvolili da potonu u samozadovoljstvo, žalosnu nezahvalnost, plitak formalizam i licemernu neiskrenost.« (Elen Vajt, *Faith and Works*, str. 83)

Prezir (Priče 30,13.14). Slika oholih ljudi predstavljena u ovom tekstu nije nimalo lepa. Iako im se ponos ogleda na licu, njihova oholost se tu ne zaustavlja: ona se odražava u preziru koji pokazuju prema onima koji su prema njihovom mišljenju manje vredni od njih. Slika »kutnjaka« i »zuba« (Priče 30,14) ukazuje na njihovo rđavo ponašanje.

Razmislite o tome kako se ophodite prema drugima, naročito onima koje možda smatrate manje vrednima (većina ponekad gaji ovakva osećanja, zar ne?). Kako možete da ispravite ovakvo ponašanje? Kako možete da iskažete potrebnu poniznost?

POUKE IZ PRIRODE

U celom Svetom pismu korišćene su slike iz prirode radi ličnog poučavanja duhovnim istinama. U ovom tekstu pisac, takođe, koristeći pojave iz prirode, daje pouke o poniznosti.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 30,18.19. Šta ovi stihovi, takođe, govore o ograničenosti ljudskog shvatanja?

Agur primećuje da je mnoge »obične« pojave teško razumeti. On ovde predstavlja čudesne primere neobjašnjivih pojava. Prve dve tiču se životinja, orla koji se nečujno kreće nebom, zmije koja se nečujno kreće zemljom. Tada ukazuje na dve ljudske aktivnosti: put lađin na moru i čovekov put ka devojci. Čak i danas, pored velikih naučnih saznanja, ima toliko nepoznanica. Koliko je važno da nikada ne prestanemo da cenimo dubinu i veličanstvenost života. Takav stav će nam sigurno pomoći da ostanemo ponizni pred Bogom.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 30,24-28. Koje druge neobjašnjive pojave iz prirode privlače piščevu pažnju i divljenje?

Zanimljivo je da stihovi koji prethode ovom tekstu govore o ljudskoj ludosti, oholosti i porocima. Pisac zatim pažnju usmerava na životinjski svet, ukazujući na mala i krotka stvorenja. U tom okviru koristi istu jevrejsku reč, koja znači »mudar«, upotrebljenu kada se govorilo o ljudima (Priče 3.13) i o Bogu lično (O Jovu 12,13; Psalam 104,24). Čak i danas, pored svih naučnih dostignuća, ne možemo potpuno da shvatimo ponašanje tih stvorenja. Koliko je više njihovo ponašanje zbunjivalo mudre ljude piščevog vremena. A on je zaista bio mudar, zato što je jedan od velikih pokazatelja mudrosti priznanje koliko zapravo malo znamo, čak i o najobičnijim pojavama.

Setite se nekih »najjednostavnijih« pojava iz prirode: lista na drvetu, kapi vode, školjke. Koliko nas činjenica da su čak i one obavijene velom tajne čini poniznima?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Moramo da pokažemo strahopoštovanje prema Božjoj reči. Nikada ne smemo da je upotrebljavamo u obične svrhe niti da s njom nemarno postupamo. Pismo nikada ne treba navoditi u šaljivom duhu, niti ga prepričavati da bismo izrekli neku duhovitost. 'Sve su reči Božje čiste', 'srebro u vatri očišćeno od zemlje, sedam puta pretopljeno.« (Priče Solomunove 30,5; Psalam 12,6) (Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 244. original)

»Hristove reči narodu na Gori bile su reči blagoslova. Srećni su oni, rekao je, koji prepoznaju svoje duhovno siromaštvo i osećaju potrebu za otkupljenjem. Jevanđelje treba da se pripoveda siromašnima. Ono se ne otkriva onima koji su duhovno gordi, onima koji tvrde da su bogati i kojima ništa nije potrebno, već onima koji su ponizni i skrušeni... Gospod ne može učiniti ništa za obnovenje jednog čoveka, sve dok se on, osvedočen u sopstvenu slabost i oslobođen svake pomisli da je dovoljan sam sebi, ne potčini Božjoj upravi. Tada može primiti dar koji Bog čeka da podari. Ništa nije uskraćeno duši koja oseća svoju potrebu. Ona ima neograničeni pristup k Njemu u kome se nalazi sva punina.« (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 299.300. original)

ZA RAZGOVOR:

1. Razmišljajte o planu spasenja i o tome šta je bilo potrebno da bismo bili spaseni. Mi smo pala bića, iskvarena i zla, kojima samo obnovenje ne bi bilo dovoljno da nas iskupi od greha. Ma koliko bili promenjeni i obnovljeni, ta promena i obnovenje ne može da nas iskupi. Nama je potrebna zamena, neko ko zakonski staje na naše mesto i čija je pravednost dovoljna da nas učini pravima pred Bogom. Šta nam ta činjenica govori o tome zašto su oholost i ponositost najgori gresi palih bića kao što smo mi?

2. Na koje sve načine naš život zavisi od Boga? Šta sve u prirodi otkriva kako Bog održava naš život?

3. Razmišljajte o molitvi u Pričama Solomunovim 30,7-9. Obratite pažnju na ravnotežu u tim stihovima. Kako nalazimo ravnotežu u onome što činimo? Zašto je to važno?

ŽENE I VINO

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Priče 31; O Jovu 29,15; Priče 8; 1. Korinćanima 1,21; Otkrivenje 14,13.

Tekst za pamćenje: »Ne daj krijepkosti svoje ženama, ni putova svojih onima što satiru careve. Nije za careve, Lemuilo, nije za careve da piju vino, ni za knezove da piju silovito piće.« (Priče 31,3.4)

Na početku Priča Solomunovih date su očeve pouke (Priče 1,1.8; 4,1), a na kraju majčine (Priče 31,1). Ime Lemuilo moguće je da se odnosi na Solomuna; u tom slučaju Lemuilova majka je Solomunova majka, i ona upozorava svoga sina na dve najveće pretnje koje mogu da ugroze cara: vino i žene.

Vino i žene namerno su zajedno spomenuti. Da bi bio uspešan kao vladar, car mora da bude obazriv kada su u pitanju uticaji sa kojima se suočava, a ova dva činioca mogu da imaju veoma snažan uticaj. Iako dobra žena može da ima blagotvoran uticaj, alkohol uvek predstavlja nevolju.

Očeve pouke u uvodu Priča Solomunovih odnosile su se na duhovno sticanje mudrosti. Sada, majčine pouke u zaključku bave se primenivanjem mudrosti u svakodnevnom životu. Očeva duhovna načela nemaju nikakvu važnost ako se ne slede majčini praktični saveti.

Su

Proučiti
celu
pouku

ZDRAVICA »ŽIVOTU«?

U mnogim kulturama pijenje alkohola povezuje se sa životom. Ljudi nazdravljaju želeći jedni drugima dug život, iako svaka čaša alkohola ugrožava čovekovo zdravlje i život. Lepo osmišljene boce, poetične i duhovite pesme o alkoholu, domišljate reklame, čak i »naučna« otkrića podržavaju one koji piju alkohol u njihovoj ideji da je alkohol dobar. Priče Solomunove su nas već upozorile na ovu pogubnu obmanu (Priče 23,30-35). Sada se ova tema ponovo javlja ukazujući na još veću štetu koju alkohol može da učini.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 31,4.5.8.9. Kako se poruka iz ovih stihova odnosi na svakog Gospodnjeg sledbenika, ne samo na careve?

Jov na sličan način opisuje sebe i kaže: »Oko bijah slijepcu i noga hromu.« (O Jovu 29,15) Isto tako, car ili oni koji imaju sredstava treba da podrže siromašne i one u potrebi – one koji su »nemi«, koji nemaju pravo glasa ili koje niko ne sluša.

Razoran uticaj vina takođe se ogleda u meri u kojoj može da izopači nečije rasuđivanje. Uticaj alkohola dovoljno je rđav za obične ljude, ali cara ili nekoga na vlasti alkohol može da dovede u tešak položaj. Car koji pije ne samo da zaboravlja uredbe i šta je ispravno, već donosi pogrešne presude: krivac se proglašava nevinim, a nevin krivim.

Ono što se tom prilikom stavlja na kocku jeste sposobnost razlikovanja ispravnog i pogrešnog, dobra i zla. Uzdržavanje od pijenja alkohola predstavlja osnovnu mudrost, i kao takvo, treba da se odnosi na svako ljudsko biće. Značajno je da je upravo to razlog zbog koga se sveštenicima posebno brani upotreba alkohola: »Da biste mogli raspoznavati šta je sveto šta li nije.« (3. Mojsijeva 10,9.10)

Ko nije bio svedok razornog uticaja alkohola u životu mnogih ljudi? Kako možete pomoći drugima, naročito mladima?

UTELOVLJENO JEVAŃDELJE

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 31,6.7. Kako treba da shvatimo ovaj tekst?

Površno čitanje ovih stihova odaje utisak da Lemuilova majka odobrava upotrebu vina ili nekog drugog alkoholnog pića u slučaju kada osoba priželjkuje smrt (6. stih) ili kada pati od potištenosti (7. stih). Međutim, takvo razumevanje ovog teksta bilo bi u suprotnosti ne samo sa prethodnim stihovima, u kojima je Lemuilova majka upravo upozorila cara na štetno dejstvo alkohola, već i sa opštom temom Priča Solomunovih, u kojima se sistematski i nedvosmisleno zabranjuje pijenje vina.

Zatim, nema nimalo smisla osobi koja propada ponuditi nešto što će samo pogoršati njeno zdravlje i stanje. Ponuditi alkohol osobi koja pati od potištenosti isto je kao dati so osobi koja je izgubila vodu. Ako se, kao što znamo, Bog stara o našem telu i zdravlju, onda nema smisla tumačiti da ovaj tekst podstiče upotrebu alkohola.

Što je još važnije, dubljim proučavanjem upotrebe izraza »koji hoće da propadne« otkrivamo da je uvek povezan sa bezbožnima (Priče 10,28; 11,7.10; 19,9; 21,28; 28,28). Ovim izrazom »koji hoće da propadne«, Lemuilova majka u stvari asocijacijom ukazuje na bezbožnike. Što se tiče izraza »koji su tužna srca«, on se odnosi na potištene osobe (Priče 31,6), koje poput bezbožnika postaju neosetljive i »zaboravljaju« siromaštvo (Priče 31,7).

»Sotona je okupio pale anđele da pronađe način da učini najveće moguće zlo ljudskoj porodici. Usledio je jedan predlog za drugim, dok sotona konačno nije osmislio plan. Izabrao je plod vinove loze, žitarice i druge namirnice koje je Bog dao za jelo, i pretvorio ih u otrove koji uništavaju čovekove fizičke, umne i moralne sile, i ovladavaju čulima da bi sotona mogao u potpunosti da upravlja njima. Pod uticajem alkohola ljudi su spremni da izvrše različite zločine. Preko izopačenog apetita svet će se iskvariti. Navodeći ljude da piju alkohol, sotona će učiniti da padaju sve niže i niže.« (Elen Vajt, *Temperance*, str. 12)

VRSNA ŽENA

»Ko će naći vrsnu ženu, jer vrijedi više nego biser?« (Priče 31,10)

Ko je vrsna žena spomenuta u Pričama Solomunovim 31,10? Mnoge činjenice pokazuju da pisac na umu nije imao samo pobožnu ženu ili primernu suprugu. Sledeći smernice mnogih tekstova iz Priča Solomunovih (Priče 1,20-33; 3,13-20; 4,5-9; 8), imamo opravdane razloge da smatramo da »vrsna žena« predstavlja mudrost. Ova personifikacija mudrosti opravdana je ne samo zato što je jevrejska reč chokmah, »mudrost« imenica ženskog roda, već i zato što omogućava jevrejskom piscu da iznese različite praktične pouke za svakodnevni život. Mudrost nije prikazana kao uzvišeni i nedostižan ideal, već kao praktična i pristupačna žena koja može postati životni saputnik.

Ovo poslednje učenje o mudrosti dato je kroz prelepu pesmu u akrostihu (svaki stih počinje jevrejskim slovom po abecednom redu), koji se javlja i u Plaču Jeremijinom i nekim Psalmima.

Uporedite tekst o mudrosti iz Priča Solomunovih 8. poglavlja sa tekstem o »vrsnoj ženi«. Koje osobine »vrsne žene« podsećaju na mudrost iz ostalih tekstova Priča Solomunovih?

-
-
-
1. Ona je dragocena i ima veliku vrednost (Priče 31,10; 8,35).
  2. Vrednija je od bisera (Priče 31,10; 8,10.11.18.19).
  3. Ona obezbeđuje hranu (Priče 31,14; 8,19).
  4. Snažna je (Priče 31,17.25; 8,14).
  5. Mudra je (Priče 31,26; 8,1).
  6. Hvaljena je (Priče 31,28; 8,34).

Iako živimo u takozvano doba informacione tehnologije, i stekli mnogo veće znanje od prethodnih naraštaja, malo toga ukazuje da je naš naraštaj mudriji od prethodnih. Kao što je Martin Luter King mlađi izjavio: »Upravljamo projektilima, a pogrešno upućujemo ljude.«

Pročitajte tekst iz 1. Korinćanima 1,21. Kako vam ova ideja pomaže da živite verom?

»NOVI« ZAVET

Vrsna žena iz Priča Solomunovih 31. poglavlja nije lenja; ona vredno radi i veoma je aktivna. Ova osobina (Priče 31,27), koja je svojstvena mudrima, a ne bezumnima (Priče 6,6; 24,33.34), veoma je istaknuta u ovom tekstu. Polje njenog delovanja je sveobuhvatno i određeno. Biti duhovan ne znači lenstvovati ili nemati vremena za »nevažna« pitanja pod izgovorom da smo zainteresovani za veoma važne religijske teme (Vidi: Luka 16,10) Žena »radi po volji rukama svojim«. (Priče 31,13) Zanimljivo je da ova izuzetno duhovna osoba nije prikazana kako se moli ili razmišlja. Opisana je kao uspešna i radna žena, poput Marte u Jevanđeljima (Luka 10,38-40).

Pročitajte tekstove iz Priča Solomunovih 31,12.15.18. Zašto žena prestano radi?

Žena radi »svega vijeka svojega« (12. stih), čak i noću (stihovi 15.18). Razlog njenog prestanka staranja je njena odgovornost.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 31,20.25. Šta sve obuhvata njeno polje rada?

Ovde se osvrćemo na važno pitanje u vezi sa svojim radom i naporima: biće iskušani vremenom. Samo će budućnost posvedočiti o kvalitetu naših dela. Raditi mudro znači raditi imajući budućnost na umu, ne samo trenutnu nagradu.

Iako se ne bavi istim pitanjem, načelo zabeleženo u sledećem tekstu iz Otkrivenja veoma je važno. »Blago mrtvima koji umiru u Gospodu otsad. Da, govori Duh, da počinu od trudova svojijeh; jer djela njihova idu za njima.« (Otkrivenje 14,13)

Ako poznajete neku posebnu žensku osobu (suprugu, majku, drugog člana porodice, učiteljicu, prijateljicu), kako možete da pokažete da cenite nju i sve što čini za vas?

ONA SE STARA

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 31,26-31. Koje još važne osobine poseduje ova žena? Zašto su one važne za sve nas, bez obzira ko smo?

Kao što smo videli u pouci za ovo tromesečje, naglasak je stavljen na upotrebu reči, na ono što govorimo. Ova žena poznata je po svojoj mudrosti i ljubaznosti, koje su povezane. Uostalom, zar ne bismo mogli da tvrdimo da je ljubaznost drugi oblik mudrosti, naročito kada shvatimo da se mudrost ne odnosi samo na naše znanje, već i na naše reči i dela?

Zapazite, takođe, izraz »nauka blaga«. Odnosno, ljubaznost nije samo prolazna osobina koja povremeno siđe s njenih usana. To je nauka, načelo njenog života. Kakav bismo snažan uticaj izvršili kada bi »nauka blaga« upravljala onim što govorimo.

Pročitajte tekst iz Priča Solomunovih 31,30. Koje je važno pitanje ovde otkriveno, a koje često zaboravljamo?

Žena se često ceni po spoljašnjem izgledu; takvo merilo je plitko i površno. Biblija ukazuje koliko je takav stav zapravo »lakomislen« i isprazan. Ženinu pravu lepotu nalazimo u njenom karakteru i načinu kako se taj karakter odslikava u njenom životu i delima. Lepota će proći, karakter ostaje zauvek. »Velika imena među ljudima su kao tragovi u pesku, ali će neokaljani karakter ostati za svu večnost.« (Elen Vajt, *Božja zadivljujuća blagodat*, str. 81)

U kojim oblastima svog života treba da unapredite svoj karakter? Dobro je da se molite za to, ali koje praktične korake morate preduzeti da biste doživeli rast?

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Popuštajući nedozvoljenim prohtevima za vinom i nalazeći se pod opojnim uticajem istoga, njihov razum bio je pomućen do te mere da nisu bili u stanju da razlikuju sveto od običnoga. Suprotno izričitom Božjem uputstvu, obeščastili su (Nadav i Avijud) Tvorca podnoseći običan umesto svetog ognja. Pohodeći ih svojim gnjevom, Bog je sa Neba pustio oganj koji ih je na mestu uništio.« (Elen Vajt, *Testimonies for the Church*, 3. sveska, str. 295)

»Neka deca i mladi iz Biblije nauče koliko Bog ceni rad običnog trudenika... Neka čitaju... o mudroj ženi opisanoj u Pričama, koja 'traži vune i lana, i radi po volji rukama svojim'; koja 'daje hranu čeljadi svojoj i posao djevojkama svojim'; koja 'sadi vinograd', 'krijepi mišice svoje'; koja 'ruku svoju otvara siromahu, i pruža ruke ubogome'; koja 'pazi na vladanje čeljadi svoje, i hljeba u lenosti ne jede.' «(Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 217. original)

ZA RAZGOVOR:

1. Zašto je potpuno uzdržavanje od alkohola jedini ispravn izbor? Da li išta dobro može da proistekne iz upotrebe alkohola u bilo kojoj meri? Sa druge strane, setite se štete koju on često prouzrokuje.
2. Razmišljajte o ideji da imati veće znanje ne znači posedovati i veću mudrost. Na koji način znanje bez mudrosti može biti još opasnije nego nedostatak znanja bez mudrosti? Koje primere iz skorije prošlosti možete navesti u kojima uočavamo koliko znanje bez mudrosti može biti štetno?
3. Razmotrite osobine »vrsne žene«. Kako se otkrivena načela mogu primeniti u životu vernika, bez obzira na pol, bračno stanje ili uzrast?
4. Priče Solomonove pune su praktične mudrosti. To nam govori da naša religija, sa uzvišenom teologijom i duhovnom dimenzijom, ima svoju praktičnu stranu. Kako možemo biti sigurni da ne zanemarujemo praktičnu stranu vere, dok težimo da ispunimo teološku i duhovnu dimenziju?

JANUAR

Anđeo u bujici

1. Č Isaija 43,2. Anđeo u bujici
2. P Priče 2,8. Bog se brine, prvi deo
3. S Priče 2,8. Bog se brine, drugi deo

Prijatni ljudi puni ljubavi

4. N 1. Korinćanima 12,6,7. Knjige i muzika
5. P Isaija 45,2. Od Boga, za Boga
6. U Filibljanima 4,13. »Da li si ti duh?«
7. S Jovan 13,35. Prijatni ljudi puni ljubavi
8. Č 1. Solunjanima 4,16. Neočekivana radost
9. P Propovednik 9,10. Ponovni sastanak
10. S 2. Samuilova 22,31. Jedan je slušao

Mogućnosti za službu

11. N Psalam 91,4. Zbunjeni lopovi
12. P Propovednik 11,6. Božja knjiga
13. U Psalam 23,5. Prepuna čaša
14. S Jovan 6,47. Bog obraća ljude
15. Č O Jovu 13,15. »Koristi moje ruke«
16. P Psalam 119,176. Plan B
17. S Luka 10,2. Mogućnosti za službu

Preobražen

18. N 2. Petrova 3,9. Gospod i pokajanje
19. P 1. Mojsijeva 28,12. Nikada sam
20. U Danilo 6,27. Izbavitelj
21. S Jona 3,1,2. »Ustani i idi!«
22. Č Jovan 15,8. Preobražen
23. P Psalam 75,1. Za naše propovednike
24. S Propovednik 11,5. Nezamislivo

Vođeni Svetim Duhom

25. N Otkrivenje 14,13. Verni Svedok
26. P Otkrivenje 22,17. Vođeni Svetim Duhom
27. U Jeremija 29,13. Otvoren prema istini
28. S 5. Mojsijeva 31,8. Anđeo pratilac
29. Č Psalam 118,19. Otvorena vrata
30. P Psalam 25,2. »Biću bolji vojnik!«
31. S 1. Korinćanima 3,6. Zajednički trud

FEBRUAR

Novo usmerenje

1. N 2. Korinćanima 5,7. Od besmislenog do izuzetnog
2. P Isaija 41,10. Bog vodi događaje
3. U Matej 19,26. Novo usmerenje
4. S Otkrivenje 3,8. Otvorena vrata, prvi deo
5. Č Otkrivenje 3,8. Otvorena vrata, drugi deo
6. P Jezekilj 34,11. To je Božja stvar
7. S Jovan 1,41. Porodični posao

Grupna molitva je moćna

8. N Matej 7,7. Išтите!
9. P Propovednik 11,1. Hleb
10. U Jakov 1,3,4. Nagrada za istrajnost
11. S Isaija 60,1. Ustani!
12. Č Matej 18,19. Grupna molitva je moćna
13. P Psalam 120,1. Motivi biblijskih događaja
14. S Matej 13,45.46. Hod iznad zemlje

Male stvari, veliki blagoslovi

15. N Marko 1,26. Susret sa zlim duhovima
16. P Matej 13,31. Male stvari, veliki blagoslovi
17. U Priče 16,20. Treba da bude tako
18. S 2. Korinćanima 2,17. Progledao sam!
19. Č Psalam 139,9.10. Kolporter početnik, prvi deo
20. P Psalam 139,9.10. Kolporter početnik, drugi deo
21. S Otkrivenje 18,4. Poziv

Tihi vesnik

22. N Psalam 116,6. Čuvar
23. P Psalam 23,4. Neću se bojati!
24. U Isaija 52,7. Tihi vesnik
25. S Jeremija 33,3. Zovi me!
26. Č Priče 3,6. U istini
27. P Priče 22,29. »...Dostupno je svakom«
28. S Isaija 61,1. Oslobodite zatvorenike

MART

Svetlost u tami

1. N Matej 24,14.	Jevanđelje o Carstvu
2. P Isaija 9,2.	Svetlost u tami
3. U 1. Korinćanima 13,7.	Doslednost
4. S Otkrivenje 21,4.	Uteha
5. Č 2. Timotiju 4,2.	Uvek spreman
6. P 2. Korinćanima 7,1.	Plemeniti posao
7. S O Jovu 42,12.	Jovovo iskustvo

Kandidat za Nebo

8. N Jovan 4,35.	Njive žute za žetvu
9. P Nemija 8,10.	Božja blagodat
10. U 2. Korinćanima 12,9.	»Živeće!»
11. S Zaharija 3,2.	»Kao glavnja iz ognja«
12. Č Jovan 16,13.	Tri praktične pouke
13. P Dela 9,15.	Kandidat za Nebo
14. S Matej 13,31.32.	To počinje sa nama

Hodati verom...

15. N 2. Korinćanima 5,7.	Hodati verom...
16. P Jakov 1,25.	Neophodna istrajnost
17. U Psalam 19,7.	Odgovor na molitvu
18. S Jovan 8,32	Snaga istine
19. Č Isaija 58,14.	Najbolja ishrana
20. P Psalam 94,9.	On čuje, On vidi
21. S Priče 27,10.	Prijatelj

Bog zna šta je potrebno

22. N Psalam 1,3.	Blago čoveku
23. P Matej 6,8.	Bog zna šta je potrebno
24. U Luka 6,38.	Duh davanja – prvi deo
25. S Luka 6,38.	Duh davanja – drugi deo
26. Č Luka 6,38.	Duh davanja – treći deo
27. P Otkrivenje 21,5.	Novo stvaranje
28. S Marko 16,15.	Isusovi saradnici

Čuda blagodati

29. N Psalam 36,5.	Čuda blagodati
30. P Galatima 6,6.	Učitelj i učenik
31. U Isaija 29,18.	Glas i svetlost

ČITANJE BIBLIJE REDOM

Januar		Februar		Mart	
1. 1. Mojs.	1-3	1. 3. Mojs.	10-12	1. I. Navin	5-9
2. «	4-6				
3. «	7-9	2. «	13-15	2. «	10-12
4. «	10-12	3. «	16-20	3. «	13-15
		4. «	21-23	4. «	16-19
5. «	13-15	5. «	24-27	5. «	20-24
6. «	16-20	6. 4. Mojs.	1-4	6. O Sud.	1-3
7. «	21-23	7. «	5-7	7. «	4-6
8. «	24-26	8. «	8-10	8. «	7-9
9. «	27-31				
10. «	32-34	9. «	11-13	9. «	10-12
11. «	35-38	10. «	14-16	10. «	13-15
		11. «	17-19	11. «	16-18
12. «	39-41	12. «	20-22	12. «	19-21
13. «	42-44	13. «	23-26	13. O Ruti	1-2
14. «	45-47	14. «	27-29	14. «	3-4
15. «	48-50	15. «	30-32	15. 1. Sam.	1-3
16. 2. Mojs.	1-3				
17. «	4-6	16. «	33-36	16. «	4-6
18. «	7-9	17. 5. Mojs.	1-3	17. «	7-9
		18. «	4-6	18. «	10-12
19. «	10-12	19. «	7-9	19. «	13-17
20. «	13-15	20. «	10-13	20. «	18-20
21. «	16-18	21. «	14-16	21. «	21-23
22. «	19-21	22. «	17-19	22. «	24-26
23. «	22-26				
24. «	27-29	23. «	20-22	23. «	27-31
25. «	30-32	24. «	23-25	24. 2. Sam.	1-3
		25. «	26-28	25. «	4-6
26. «	33-35	26. «	29-31	26. «	7-11
27. «	36-38	27. «	32-34	27. «	12-14
28. «	39-40	28. I. Navin	1-4	28. «	15-17
29. 3. Mojs.	1-3			29. «	18-20
30. «	4-6				
31. «	7-9			30. «	21-24
				31. 1. O Car.	1-3

VEČERNJE BOGOSLUŽENJE U PORODICI

Januar	Februar	Mart
1. Psalam 1.	1. Psalam 29.	1. Psalam 53.
2. Psalam 2.	2. Psalam 30.	2. Psalam 54.
3. Psalam 3.	3. Psalam 31,1-14.	3. Psalam 55.
4. Psalam 4.	4. Psalam 31,15-24.	4. Psalam 56.
5. Psalam 5.	5. Psalam 32.	5. Psalam 57.
6. Psalam 6.	6. Psalam 33.	6. Psalam 58.
7. Psalam 7.	7. Psalam 34.	7. Psalam 59.
8. Psalam 8.	8. Psalam 35,1-14.	8. Psalam 60.
9. Psalam 9.	9. Psalam 35,15-28.	9. Psalam 61.
10. Psalam 10.	10. Psalam 36.	10. Psalam 62.
11. Psalam 11.	11. Psalam 37,1-19.	11. Psalam 63.
12. Psalam 12.	12. Psalam 37,20-40.	12. Psalam 64.
13. Psalam 13.	13. Psalam 38.	13. Psalam 65.
14. Psalam 14.	14. Psalam 39.	14. Psalam 66.
15. Psalam 15.	15. Psalam 40.	15. Psalam 67.
16. Psalam 16.	16. Psalam 41.	16. Psalam 68.
17. Psalam 17.	17. Psalam 42.	17. Psalam 69,1-16.
18. Psalam 18,1-15.	18. Psalam 43.	18. Psalam 69,17-36.
19. Psalam 18,16-30.	19. Psalam 44,1-12.	19. Psalam 70.
20. Psalam 18,31-50.	20. Psalam 44,13-26.	20. Psalam 71,1-14.
21. Psalam 19.	21. Psalam 45.	21. Psalam 71,15-24.
22. Psalam 20.	22. Psalam 46.	22. Psalam 72.
23. Psalam 21.	23. Psalam 47.	23. Psalam 73,1-15.
24. Psalam 22,1-15.	24. Psalam 48.	24. Psalam 73,16-28.
25. Psalam 22,16-31.	25. Psalam 49.	25. Psalam 74.
26. Psalam 23.	26. Psalam 50.	26. Psalam 75.
27. Psalam 24.	27. Psalam 51.	27. Psalam 76.
28. Psalam 25.	28. Psalam 52.	28. Psalam 77.
29. Psalam 26.		29. Psalam 78,1-14.
30. Psalam 27.		30. Psalam 78,15-28.
31. Psalam 28.		31. Psalam 78,29-42.

Predlažemo vernicima da ove tekstove čitaju u toku večernjeg bogoslužjenja u svojoj porodici.

POČETAK SUBOTE U JANUARU 2015. GODINE

MESTO	DATUM				
	2.	9.	16.	23.	30.
Kladovo, Negotin	16,04	16,11	16,20	16,28	16,38
Bor, Zaječar, Pirot , Strumica	16,06	16,13	16,22	16,30	16,40
Vršac , Paraćin, Niš , Leskovac, Vranje, Radoviš, Kavadarci, Đevđelija , Jagodina	16,08	16,15	16,24	16,32	16,42
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Kovin, Smederevo , Požarevac, Smederevska Palanka, Kruševac , Kumanovo , Veles	16,10	16,17	16,26	16,34	16,44
Senta, Bečej, Zrenjanin , Pančevo, Beograd , Arandelovac, Kragujevac , Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Tetovo, Skoplje , Prilep, Bitolj	16,12	16,19	16,28	16,36	16,46
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Valjevo, Čačak, Novi Pazar, Đakovica, Prizren, Ohrid	16,14	16,21	16,30	16,38	16,48
Sombor , Bačka Palanka, Šid, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Užice, Berane, Peć , Debar	16,16	16,23	16,32	16,40	16,50
Beli Manastir, Osijek , Dalj, Vukovar, Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Pljevlja, Kolašin	16,18	16,25	16,34	16,42	16,52
Tuzla, Foča, Podgorica , Ulcinj	16,20	16,27	16,36	16,44	16,54
Podr. Slatina, Slavonska Požega, Slavonski Brod, Derventa, Doboј, Sarajevo , Bileća, Zelenika	16,22	16,29	16,38	16,46	16,56
Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Bos. Gradiška , Nova Gradiška, Zenica, Mostar , Trebinje, Dubrovnik	16,24	16,31	16,40	16,48	16,58
Murska Sobota, Ormož , Čakovec, Varaždin , Prijedor, Banja Luka , Jajce, Metković, Pelješac, Mljet	16,19	16,26	16,35	16,45	16,55
Maribor , Livno, Hvar, Korčula, Ptuj , Krapina, Zagreb , Sisak, Drvar	16,21	16,29	16,38	16,47	16,58
Dravograd, Slovenj Gradec, Rogaska Slatina, Celje , Zidani Most, Karlovac, Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač	16,24	16,31	16,40	16,50	17,00
Mežica, Gospić , Šibenik, Vis	16,25	16,32	16,41	16,51	17,01
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Crikvenica, Krk, Rab, Pag, Zadar, Dugi Otok, Biograd na moru	16,28	16,35	16,44	16,53	17,04
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Cres, Lošinj	16,29	16,36	16,45	16,55	17,05
Gorica, Koper, Rovinj, Pula	16,32	16,39	16,48	16,57	17,07

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U FEBRUARU 2015. GODINE

MESTO	DATUM			
	6.	13.	20.	27.
Kladovo, Negotin	16,47	16,57	17,06	17,16
Vršac , Bor, Zaječar, Knjaževac, Pirot	16,49	16,59	17,08	17,18
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Požarevac, Niš	16,51	17,01	17,10	17,20
Subotica, Senta, Bečej, Zrenjanin , Pančevo, Kovin, Smederevo , Sm. Palanka, Jagodina, Paraćin, Kruševac , Leskovac, Vranje, Radoviš, Strumica	16,53	17,03	17,12	17,22
Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Beograd , Arandelovac, Kragujevac , Kumanovo, Kavadarci, Đevdlija	16,55	17,05	17,14	17,24
Sombor , Bačka Palanka, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Skoplje , Veles	16,57	17,07	17,16	17,26
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Prizren, Tetovo, Prilep	16,59	17,09	17,18	17,28
Tuzla, Berane, Peć, Đakovica, Bitolj	17,01	17,11	17,20	17,30
Virovitica, Podr. Slatina, Slav. Požega, Sl. Brod, Derвента , Doboj, Pljevlja, Kolašin	17,03	17,13	17,22	17,32
Murska Sobota, Čakovec, Varaždin , Koprivnica, Bjelovar, Daruvar, Bos. Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Podgorica	17,06	17,17	17,27	17,38
Maribor , Ormož, Ptuj , Banja Luka , Bileća, Bar, Ulcinj	17,08	17,19	17,29	17,40
Slovenj Gradec, Celje , Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Jajce, Mostar , Trebinje, Dubrovnik , Zelenika	17,11	17,21	17,32	17,42
Dravograd, Mežica, Rogaska Slatina, Zidani Most, Karlovac, Drvar, Livno, Metković, Pelješac, Mljet	17,12	17,22	17,33	17,43
Kranj, Ljubljana , Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač, Hvar, Korčula	17,14	17,24	17,35	17,45
Kranjska Gora, Jesenice, Postojna, Crikvenica, Gospić , Šibenik, Biograd na moru	17,16	17,26	17,37	17,47
Gorica, Rijeka , Krk, Cres, Rab, Zadar, Pag, Dugi Otok, Vis	17,18	17,28	17,38	17,45
Koper, Lošinj	17,19	17,29	17,38	17,48
Rovinj, Pula	17,21	17,31	17,40	17,50

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U MARTU 2015. GODINE

MESTO	DATUM			
	6.	13.	20.	27.
Kladovo, Negotin	17,25	17,34	17,42	17,51
Srpska Crnja, Vršac , Bor, Zajčar	17,27	17,36	17,44	17,53
Senta, Kikinda , Zrenjanin , Alibunar, Kovin, Požarevac, Knjaževac, Pirot	17,29	17,38	17,46	17,55
Subotica , Bačka Topola, Bečej, Pančevo, Beograd , Smederevo , Smed. Palanka, Jagodina, Paraćin, Niš , Leskovac	17,31	17,40	17,48	17,57
Sombor , Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Arandelovac, Kragujevac , Kruševac, Vranje, Radoviš, Strumica	17,33	17,42	17,50	17,59
Dalj, Vukovar, Šid, Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo , Kumanovo, Kavadarci, Devđelija	17,35	17,44	17,52	18,01
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Kosovska Mitrovica, Priština , Skoplje , Veles	17,37	17,46	17,54	18,03
Podravska Slatina, Tuzla, Peć , Đakovica, Prizren, Tetovo, Prilep	17,39	17,48	17,56	18,05
Murska Sobotica, Čakovec, Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Slav. Požega, Slav. Brod, Derventa , Doboje, Pljevlja, Berane, Bitolj	17,48	17,58	18,07	18,17
Ptuj , Ormož, Varaždin , Bosanska Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Kolašin , Debar, Ohrid	17,49	17,59	18,08	18,18
Maribor , Celje, Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Banja Luka , Podgorica	17,50	18,00	18,09	18,19
Dravograd, Mežica, Rogaška Slatina, Zidani Most, Jajce, Mostar , Bileća, Trebinje, Zelenika , Bar, Ulcinj	17,53	18,03	18,13	18,22
Slovenj Gradec, Karlovac, Slunj, Bihać, Drvar, Livno, Metković, Dubrovnik	17,52	18,02	18,12	18,21
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Knin, Pelješac, Mljet	17,55	18,04	18,14	18,23
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Crikvenica, Krk, Gospić, Šibenik, Split , Brač, Hvar, Korčula	17,57	18,07	18,17	18,26
Gorica, Koper, Cres, Rab, Pag, Zadar, Biograd na moru, Vis	17,58	18,08	18,17	18,27
Rovinj, Pula , Lošinj, Dugi Otok	17,57	18,06	18,14	18,23

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.